

Møte tirsdag den 14. juni kl. 10

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr. 42):

1. Innstilling fra finanskomiteen om lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Innst. O. nr. 130 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 83 (2004-2005))
2. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. (Innst. O. nr. 125 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 92 (2004-2005))
3. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) (Innst. O. nr. 127 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 95 (2004-2005))
4. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partiloven) (Innst. O. nr. 129 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 84 (2004-2005))
5. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 9. juni 1972 nr. 31 om reinbeiting i henhold til konvensjon av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite (Innst. O. nr. 98 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 75 (2004-2005))
6. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdlova og alkohollova (samleproposisjon våren 2005) (Innst. O. nr. 124 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 94 (2004-2005))
7. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om interimorganisering av ny arbeids- og velferdsetat (Innst. O. nr. 126 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 96 (2004-2005))
8. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvist m.m. (Innst. O. nr. 128 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 100 (2004-2005))
9. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og kontantstøtteleven (utvidelse av fedrekvoten, utvidet rett til kontantstøtte for adopterte barn) (Innst. O. nr. 131 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 98 (2004-2005))
10. Referat

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at noen av saksdokumentene ikke ligger på representantenes plasser ennå, men de vil komme.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet fortsetter utover den reglementsmessige tid til kl. 16.

Er det noen innvendinger mot presidentens forslag? Det er det ikke. – Det anses da vedtatt.

Kveldsmøte settes kl. 18.

S a k n r . 1

Innstilling fra finanskomiteen om lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Innst. O. nr. 130 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 83 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:04:23] (ordfører for saka): Bakgrunnen for forslaget om ny skattebetalingslov er å gjere tilgjengelegheita for brukarane betre ved at dei får til eit meir heilskapleg, systematisk og oversiktleg regelverk.

Skatte- og avgiftsinntektene utgjer om lag 700 milliardar kr pr. år, og innkrevjingsreglane har derfor stor samfunnsmessig betydning.

Fleire høyringsinstansar har uttrykt skepsis til denne nye skattebetalingsloven på ei rekkje punkt som eg vil komme inn på undervegs.

Ei av dei innvendingane som er komne, er at lovstrukturen er unødvendig komplisert og tungvinn. Men vi har i den saka stilt spørsmål til departementet og fått ei vurdering tilbake der dei slår fast at dette etter departementet si oppfatning er den mest føremålstenlege måten å organisere lovstoffet på. Komiteen tek denne vurderinga til etterretning og ser ingen grunn til på nokon måte å endre lovstrukturen.

Ei anna av dei innvendingane som er komne, er at loven legg til rette for statleggjering av den kommunale skatteinnkrevjinga. Men fleirtalet har her vist til at det er uttrykkeleg slått fast i § 2-1 første ledd at det er den kommunale skatteoppkrevjaren som skal krevje inn inntekts- og formuesskatt, trygdeavgift og arbeidsgjevaravgift. Det betyr at dersom Regjeringa på eit eller anna tidspunkt har planar om ei overføring av skatteinnkrevjarfunksjonen til statlege organ, krev dette ei lovendring, og då får vi ta den diskusjonen når det eventuelt oppstår.

Når det gjeld arbeidsgjevarkontroll, har komiteen gjort ei presisering i § 5-13 som slår fast at slik kontroll skal kunne delegerast. Dette er gjort for å unngå mistydingar.

I § 11-3 andre ledd er det ein regel om renteberekening som går ut på at skattytar i enkelte tilfelle ikkje får tilkjent renter frå det offentlege. Ein samla komite har her

uttalt at denne regelen burde ha vore følgt opp med tilsvarende regel der kontantstraumen går motsett veg, der det altså er skattytar som skal innbetale skatt. Fleirtalet i komiteen står også bak eit forslag der ein ber Regjeringskommiteen komme tilbake til Stortinget med ei sak om dette i løpet av 2005.

Når det gjeld skatteutvala, er det nok her komiteen har registrert det største engasjementet. Det har vore eit betydeleg engasjement frå ulike hald når det gjeld spørsmålet om skatteutvala sin vidare eksistens.

Så langt Framstegspartiet og eg har registrert, er det ikkje først og fremst skattebetalarane som har vore opptekne av dette spørsmålet, men derimot interesseorganisasjonar for kommunane, lokalpolitikarar og også lokalt tilsette. Det er grunn til å tru at mykje av dette engasjementet kan komme av at enkelte er redde for at dette kan vere første skritt for ei statleggjering av den kommunale skatteoppkrevjarfunksjonen. Dette er ei frykt som Framstegspartiet har vanskeleg for å forstå.

Komiteen har delt seg i tre når det gjeld skatteutvala. Arbeidarpartiet, SV, Senterpartiet og Kystpartiet ønskjer at den ordninga vi har i dag, med eit skatteutval for kvar kommune, skal fortsetje. Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre ønskjer alt i alt ei avvikling av skatteutvala. Framstegspartiet har gått inn for ei tredje løysing, nemleg at vi får ein reduksjon av skatteutvala, slik at kvart utval dekkjer det same geografiske området som likningskontora gjer. Det vil bety ein reduksjon til 99 skatteutval.

Etter ein slik modell skal skatteutvala framleis knytast opp mot skatteinnkrevjing. Dei skal ikkje knytast opp mot likningskontora på nokon måte. Det vil framleis vere den kommunale skatteoppkrevjaren som skal innstille til skatteutvala, og det er også naturleg at kommunane yter nødvendig sekretariatsfunksjon for skatteutvala, f.eks. ved at den største kommunen som det enkelte skatteutvalet dekkjer, då har sekretariatsfunksjon.

Grunngjevinga for dette forslaget er at vi på denne måten kan få fleire saker og oftare møte i det enkelte skatteutvalet, spesielt då i dei skatteutvala som skal dekkje dei minste kommunane. Dette bør medføre at ein får eit større erfaringsgrunnlag i det enkelte skatteutvalet, og at ein dermed også oppnår betre rettstryggleik for den enkelte skattytaren.

Ved å oppretthalde skatteutvalsfunksjonen vil det heller ikkje vere behov for å innføre noka klageordning, slik det er foreslått dersom skatteutvala blir avvikla.

Sidan regjeringspartia har signalisert at dei subsidiært vil støtte forslaget om 99 skatteutval, vil dette forslaget få fleirtal.

Dette var ein grov gjennomgang av hovudpunkta i saka. Det er også ein del andre mindretalsforslag og enkelte andre merknader som eg reknar med at dei andre partia som står bak dei, vil ta opp sjølve.

Til slutt vil eg ta opp det forslaget som Framstegspartiet har i innstillinga.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter har tatt opp det forslaget han refererte til.

Tore Nordtun (A) [10:10:58]: Det vi behandler i dag, er, som saksordføreren sa, en lov der vi samler flere lover om innkreving av skatter og avgifter, slik at vi nå får en samlet lov. Arbeiderpartiet er helt enig i dette. Vi synes at det er bra, og jeg støtter mye av det saksordføreren ellers sa om loven.

Det vi skal ha for øye, er tilgjengeligheten for brukerne gjennom et helhetlig, systematisk og oversiktlig regelverk. Det er det viktigste. Også i de høringene som vi har hatt, synes det å være en gjennomgangsmelodi.

Neste skritt blir nå å få samlet alle forskriftene om betaling og innkreving av skatter og avgifter i én forskrift, slik at også det blir systematisert i forhold til selve loven, slik Regjeringen skisserer i proposisjonen. Det ønsker vi også velkommen.

Det er imidlertid på to punkter jeg på vegne av Arbeiderpartiet vil uttrykke et ulikt syn. Det første gjelder det som Regjeringen sier om kemnerens framtid. Vi forandrer jo ikke loven her i innstillingen og sier at kemnerne nå skal bli statlige. Det gjør vi ikke. Så jeg vil kanskje si at man foregriper begivenhetenes gang litt. Men når det gjelder Arbeiderpartiets standpunkt til kemnerens plassering i framtiden, enten det er i kommune eller stat, har vi følgende å si: Det kommunale skatteinnkrevende klarerer og innkrever nå oppunder 100 pst. av all utliknet ligning. Det gjør kemneren i dag. Små kommuner har like god innkreving, viser det seg, som de større kommunene. En eventuell statliggjøring og sentralisering av skatteinnkrevningen vil kunne føre til en dårligere tilgjengelighet for de offentlige tjenester i lokalmiljøene, og det vil vi reagere på.

Vi synes videre at det er et poeng at kommunalt ansvar for skatteinnkreving gir et grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll bl.a. gjennom de etablerte skatteutvalgene som vi har i dag. Vi tror det er veldig viktig med folkelige innslag i lokalmiljøene.

Regjeringen foreslår ikke en statliggjøring av kemnerne, det er ikke det vi reagerer på. Men vi mener at det må legges flere større analyser og utredninger til grunn før man eventuelt går til det skritt å innføre en slik ordning. Vårt standpunkt er helt klart, at ordningen skal være som den er i dag.

Når det gjelder det neste punktet: Vi har en ulik oppfatning, det er jo helt klart, og der har vi et forslag om skatteutvalgenes framtid. Skattebetalingen berører alle voksne innbyggere og alle norske bedrifter i dag. Den utgjør, som det skrives i saken, om lag 700 milliarder kr inn til staten i innkreving av skatter og avgifter, og er derfor av meget stor samfunnsmessig betydning. Da er det viktig at skatteutvalget er under folkevalgt innsyn og kontroll på alle nivåer i skattebetalingsprosessene. Vi tror dette er veldig viktig for å få et forhold til skatten og hva det dreier seg om. Skatteutvalget må representere et ubyråkratisk korrektiv og en innsynskanal i det forvaltnings- og teknokratdominerte skattebetalingssystemet vårt. Vi tror det er viktig at de folkevalgte er på banen i forhold til ligningssystemene våre – også i forhold til innbetalingssystemet. De lokale skatteutvalgene utgjør en demokratisk sikkerhetsventil ved tvangsinnkreving av skatt ved at det i un-

takstilfeller kan foretas en rimelighetsvurdering omkring betaling av kravet. Det tror vi er viktig. Vi mener – ut fra den begrunnelsen jeg har kommet med – at skatteutvalgene må opprettholdes i alle kommunene. Argumentet for det er bl.a. ønsket om folkevalgt innsyn. Men vi innser at det er et flertall som går inn for at det skal opprettes 99 skatteutvalg, ikke 435, som i dag. Vi går ikke inn for det. Vi vil ha dagens ordning, og jeg har begrunnet hvorfor Arbeiderpartiet vil ha skatteutvalgene som de er i dag. Jeg tar opp forslaget om det, som vi har sammen med SV, Senterpartiet og Kystpartiet.

Presidenten: Representanten Tore Nordtun har tatt opp det forslaget han refererte til.

Heidi Larssen (H) [10:16:22]: Saksordfører og representanten Nordtun har redegjort godt for saken. Det er slik at Regjeringen får tilslutning fra det store flertallet i komiteen for størstedelen av en ny skattebetalingslov, der hovedformålet er å øke tilgjengeligheten for brukerne gjennom et helhetlig, systematisk og oversiktlig regelverk. Helt bra blir dette først når de over hundre forskriftene på området kan reduseres til noen få – eller helst én. Jeg vil bare ønske Regjeringen lykke til med det arbeidet.

Jeg skal konsentrere meg om uenigheten som i hovedsak går på om man skal ha eller ikke skal opprettholde de kommunale skatteutvalgene. Regjeringen har foreslått å avvikle dem. Det har skapt uro i Kommune-Norge. Jeg tror at det egentlig ikke er avviklingen av de kommunale skatteutvalgene som har gitt størst uro, men en frykt for at skatteoppkrevingen skal bli statlig, og at det å fjerne skatteutvalgene kan bli sett på som en snikinnføring av statlig skatteoppkreving. Men det er ikke dette som er tema for denne lovrevisjonen. Det foreslås ingen endringer i oppgavefordelingen mellom innkrevingsmyndighetene. Lovutkastet slår uttrykkelig fast at det fortsatt skal være kommunal skatteoppkreving av formues- og inntektsskatt og av trygdeavgift og arbeidsgiveravgift.

Finansdepartementet har riktignok bedt Skattedirektoratet arbeide videre med to modeller for skatteoppkreving – én med statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen og én med fortsatt kommunal skatteoppkreving. En eventuell statliggjøring krever altså ny lovbehandling. Flere partier har imidlertid benyttet sjansen til å understreke deres primære syn, om at skatteoppkrevingen fortsatt skal være en kommunal oppgave. Det har ikke regjeringspartiene gjort. Vi vil avvente Regjeringens vurdering. Det er vel ingen hemmelighet at mange av de borgerlige representantene mener at Finansdepartementet skal komme opp med meget gode og nye grunner for å foreslå statliggjøring, men de skal få en sjanse. Det er likevel ikke dette vi diskuterer i dag. I dag er det de kommunale skatteutvalgene vi diskuterer.

Flertallet vil beholde skatteutvalgene ut fra et ønske om kommunalt innsyn og kontroll i skattelempingssaker, altså saker om nedsettelse eller bortfall av skattekrav opp til 200 000 kr. Jeg kan ikke hevde at dette ikke kan være en viktig begrunnelse for å beholde skatteutvalgene. For regjeringspartiene har imidlertid hensynet til rettssikker-

het og likebehandling veid tyngst. Vi skal huske på at det er folkevalgt tilsyn og kontroll allerede i dag ved at vi fremdeles har de folkevalgte ligningsnemndene. Når det gjelder folkevalgt innsyn og kontroll i saker om skattelemping, er det ikke hensynet til de folkevalgte som bør veie tyngst, men hensynet til skattebetalerne. Vi skal huske på at mange saker som i dag behandles av skatteutvalgene, i fremtiden vil behandles etter gjeldsordningslovens regler. Det vil føre til at det blir færre saker for skatteutvalgene. I mange kommuner er det allerede i dag få saker og få møter, og det tar lang tid å få saken avgjort. Siden vedtakene berører folk i en vanskelig livssituasjon, kan lang saksbehandlingstid oppfattes som ekstra belastende. For det andre vil heller ikke vedtak i skatteutvalgene ha en begrunnelse, og de kan ikke påklages slik det er i dag. Forvaltningslovens regler skal etter Regjeringens forslag innføres når det gjelder skatteinnkrevningen, men de vil altså ikke gjelde for utvalgets arbeid, hvis flertallet får sin vilje.

Regjeringspartiene har i tillegg til forslaget om klageadgang som foreligger fra Regjeringen, om lemping av rimelighetshensyn, også foreslått klageadgang på lempingsvedtak av hensyn til det offentlige, dvs. vedtak der et skatte- eller avgiftsvedtak kan settes ned eller utsettes hvis det antas å gi bedre dekning enn innfordring. Regjeringspartiene ønsker altså en utvidet klageadgang.

Flertallet, som ønsker å opprettholde skatteutvalgene, fratar etter regjeringspartienes syn på denne måten skatte- og avgiftsbetalerne muligheten for å få sine vedtak begrunnet, og man fratras også muligheten for klage, noe man ellers mener er helt vesentlige rettssikkerhetsgarantier. Sivilombudsmannen har også i et brev til Skattedirektoratet nylig gitt uttrykk for kritiske synspunkter på skatteutvalgenes saksbehandling og realitetsavgjørelse, bl.a. fordi de ikke begrunner sine standpunkter.

Jeg er litt redd for at flertallet har sett seg blind på Kommune-Norges redsel for statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen og dermed ikke sett på muligheten for å bedre rettssikkerheten, likebehandlingen og kortere saksbehandlingstid for borgerne. Det er trist at en redsel, som er ubegrunnet, går ut over skattebetalerne på denne måten. Jeg er kanskje mest forbauset over at Fremskrittspartiet, som ellers er så opptatt av skattebetalerne rettssikkerhet, ikke har sett dette. Men til Fremskrittspartiet: Det er ennå ikke for sent å snu.

Regjeringspartiene har vel ikke det helt store håpet om at flertallet eller Fremskrittspartiet skal snu etter debatten i denne saken. Vi har derfor signalisert at vi stemmer subsidiært for Fremskrittspartiets forslag om å redusere antall skatteutvalg, slik at de vil dekke samme geografiske område som ligningskontorene. Det gir altså 99 utvalg. Det vil sikre et noe større erfaringsgrunnlag enn med ett i hver kommune. Jeg håper derfor at avstemningen kan legges opp slik at det blir mulig.

Så til slutt: Regjeringspartiene har ikke noe behov for og synes heller ikke det er nødvendig å fremme forslag om at Regjeringen skal vurdere om renteberegningen bør unnlates hvis den forsinkede innkrevningen eller innbetalingen skyldes forhold som skatte- og avgiftsmyndighete-

ne er nærmest til å bære. Slikt regner vi med at Regjeringen vurderer uten å bli pålagt det fra Stortinget, og stemmer derfor mot forslaget.

Helt til slutt vil jeg oppfordre de partiene som går inn for fortsatt å beholde skatteutvalgene, å vurdere om det er den beste måten å sikre rettssikkerhet og likebehandling for skattebetalerne på.

Presidenten: Presidenten har notert ønsket om å kunne stemme subsidiært for Fremskrittspartiets forslag.

Heidi Grande Røys (SV) [10:23:18]: Som fleire representantar har vore inne på, har det vore eit stort engasjement rundt skattebetalingslova frå landets kommunar og frå arbeidstakarorganisasjonane i kommunesektoren. For som Heidi Larssen for så vidt var inne på, er det ein underliggjande debatt som på mange måtar har skapt premissane for diskusjonen om lovforslaget, nemleg spørsmålet om framtida til den kommunale skatteinnkrevjinga.

SV er glad for at ein samla finanskomite no slår fast at det ikkje er aktuelt å statleggjere skatteinnkrevjinga. Samtidig forstår vi at forslaget, slik det vart fremma frå Regjeringa, har skapt bekymring i mange kommunar. På ei rekkje stader i lovteksten er formuleringane som viser til kommunalt ansvar, svekte. Vi er overraska over at Regjeringa gjer dette når ho sjølv ber om å bli trudd på at ein ikkje ynskjer å leggje til rette for statleggjering.

Dei forslaga som SV fremjar i innstillinga, og vår stemmegiving elles, er meinte å rette opp dette og fjerne alle grunnar til tvil rundt intensjonane bak forslaget til skattebetalingslov. Det er på denne bakgrunnen at SV går imot å fjerne § 5 i embetsverklova, og vi vil presisere at det er den kommunale skatteoppkrevjaren som skal omtalast i forslaget til § 2-1 i den nye lova.

Det mest kontroversielle i Regjeringa sitt lovforslag er forslaget om å fjerne skatteutvala. Det er eit forslag SV er svært ueinig i. Dei kommunale skatteutvala representerer ein tryggleiksventil for innbyggjarane og eit nødvendig folkevalt innslag i eit system som elles kan framstå som byråkratisk og ugjennomtrengeleg for menneske som kjem opp i betalingsproblem. Det er ikkje tilfeldig at både Advokatforeininga og Skattebetalarforeininga har gått inn for å halde oppe utvala.

Vi registrerer at dei skatteskeptiske borgarlege partia òg er skeptiske til ei ordning som sikrar at menneske som ikkje klarer å handtere sine skattekrav, kan møtast med skjøn og med menneskelegheit. Den nærheita som dei kommunale skatteutvala representerer, gjer det nemleg mogleg med ei individuell oppfølging. SV meiner derfor at skatteutvala framleis bør vera kommunale, og støttar ikkje den ordninga som Framstegspartiet har foreslått, med eit utval for kvart likningskontor. Ei slik løysing, som vi no forstår får fleirtal med subsidiær støtte frå regjeringspartia i dag, er likevel betre enn om utvala hadde blitt fjerna heilt, slik Regjeringa sitt opphavlege forslag var.

Med det vil eg ta opp det forslaget i innstillinga som SV har saman med Senterpartiet og Kystpartiet, og det forslaget vi har saman med Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Heidi Grande Røys har tatt opp de forslag hun refererte til.

Björg Tørresdal (KrF) [10:26:05]: Som mange talere før meg har sagt i dag, har vi ut fra denne proposisjonen behandlet ulike sider ved skatteoppkrevingen.

Forslaget til ny skattebetalingslov vil erstatte dagens skattebetalingslov samt en rekke tilsvarende regler. Samlingen av reglene handler om betaling, forfall, renter, foreldelse og ansvar for skatte- og avgiftskrav, og det vil gi et enklere og mer enhetlig regelverk for de ulike skatte- og avgiftskravene.

Selv om mange av endringene i proposisjonen har vært relativt greie, er det ikke til å komme forbi at det har vært noe bekymring knyttet til et par forhold.

Ute i kommunene er det et sterkt ønske om at skatteoppkrevingen skal være, og forbli, kommunal. Det er et syn jeg deler. Erfaringene med kommunal skatteinnkreving er svært gode. Det gir god løsningsgrad. Det tas hensyn til innbyggernes rettssikkerhet og skatteinnkrevningens brukervennlighet. Kommunal skatteinnkreving iverretar også lokaldemokratiet gjennom folkevalgt innsyn.

I og med at det i denne proposisjonen er foreslått å avvikle de kommunale skatteutvalgene, har enkelte vært redd for at dette var et skritt på veien for å gjøre skatteoppkrevingen statlig og sentralisert. Jeg er derfor glad for at det ikke har vært Regjeringens intensjon, og at et flertall i komiteen er enige om at skatteoppkrevingen fortsatt skal være kommunal. Det presiseres at ved en eventuell endring senere av dette kreves det et eget lovvedtak. Det er en ganske sterk og tydelig merknad og et tydelig signal komiteen gir på dette punktet.

Et annet spørsmål er selvsagt selve vurderingen av om det skal være kommunale skatteutvalg eller ikke. Regjeringens syn har vært at de hensyn som skal tas i de kommunale skatteutvalgene, vil bli dekket om forvaltningslovens regler gis anvendelse på skattebetalingsloven. Dette mener man bl.a. ut fra at vedtakene skal begrunnes, og at det gis klageadgang.

Når et flertall i komiteen ikke ønsker å avvikle skatteutvalgene, er jeg tilfreds med at vi gjennom subsidiær stemmegiving kan støtte et forslag om at skatteutvalgene beholdes. Forslaget innebærer en reduksjon i antall skatteutvalg, og det kan også medføre at skatteutvalgene opparbeider seg en enda større kompetanse ved at de får flere saker. En vil da få både folkevalgt kontroll og kompetanse inn i de nye skatteutvalgene.

Jeg har lyst til å presisere at skatteutvalgene skal være lokale utvalg. Det er altså ikke slik at om det skulle bli en ytterligere reduksjon i antall ligningskontor, skal antall skatteutvalg reduseres tilsvarende helt automatisk. Nei, det må legges fram ny sak for Stortinget. Poenget er at dette skal være lokalt forankrede utvalg. Jo færre utvalg, jo mer sentralisering blir det.

Jeg vil også presisere det som saksordføreren sa i sitt innlegg, at det i dette ligger at sekretariatsfunksjonen skal legges til ett av skatteoppkreverkontorene, gjerne i den største kommunen. Grunnen til det er at i motsatt fall vil en få en sammenblanding av fastsettingsfunksjonen og

(Tørresdal)

innkrevingsfunksjonen. Av den grunn ble også sekretariatsfunksjonen for skatteutvalg flyttet fra ligningskontorene for ca. ti år siden. Skatteutvalgene har og skal også videre ha en egen funksjon i og med at de også behandler skyldnerens økonomiske og helsemessige situasjon.

Morten Lund (Sp) [10:30:23]: Jeg vil begrense innlegget til ett tema, og det temaet er de kommunale skatteutvalgenes framtid, inkludert kommunal skatteoppkrevingens framtid.

Komiteen har fått mange henvendelser i denne saken. Det er flest fra dem som frykter at Regjeringens forslag om å legge ned de kommunale skatteutvalgene er første ledd i en strategi for å statliggjøre den skatteoppkrevingen som i dag foretas av kommunene.

Det er ikke rart at slike mistanker dukker opp. Regjeringen har ikke maktet å legge til side Skattedirektoratets forslag om statlig overtakelse, til tross for en høringsrunde der argumentene mot forslaget er overveldende. Regjeringspartiene lar den omfattende prosessen i denne saken rulle videre. Dette er sløsing med offentlige ressurser. Det er utvilsomt at den kommunale innkrevingen er langt mer effektiv enn den statlige, og at dette i stor grad skyldes lokalkunnskap og det skjønne som utøves – også i de lokale skatteutvalgene.

Det er positivt at det er et stort flertall for å beholde kommunale skatteutvalg. Det må respekteres i neste omgang. Det er negativt at det finnes et snaut flertall som nå bestemmer at kommunene skal pålegges å samarbeide om skatteutvalgene, slik at det blir ett skatteutvalg for hvert likningskontor. Dette er en bastardløsning, på det viset at dagens skatteutvalg ikke har noe med likningskontorene å gjøre. Det skal de heller ikke ha i framtiden, etter det flertallet sier.

Skatteutvalgene har i dag kommunekassereren som sin saksbehandler. Det legges ikke opp til å endre det, men det skal pålegges hvem av kommunekassererne som skal ha denne oppgaven. At kompetansen skal bli større ved at en får større kontor der en oftere har møter, tror i hvert fall ikke jeg noe på. Kompetansen finnes. Det er derfor det fungerer så godt som det gjør, og det er derfor det respekteres av vanlige innbyggere.

Vi har i dag mange eksempler på interkommunalt samarbeid om skatteoppkreving og saksgang knyttet til skatteutvalgene. Det vil bli verre å finne de gode, praktiske løsningene når det pålegges et samarbeid innenfor geografiske grenser der dette kanskje ikke har vært prøvd tidligere.

Senterpartiet går inn for å beholde dagens ordning med kommunale skatteutvalg. Dagens skatteutvalg sikrer at et folkevalgt organ har innsyn i og innflytelse på forvaltningens arbeidsområde. Skatteutvalg i hver kommune gir en mulighet for skatteyterne til å få en rask, ubyråkratisk og ikke ydmykende behandling når en er kommet i en umulig situasjon, økonomisk eller helsemessig.

Dagens ordning fungerer svært bra. Den er til fordel for skatteyterne – til fordel for den vanlige innbygger. Skatt blir innkrevd 100 pst. Folk behandles likt. Lokalt skjønne der det trengs for å unngå konflikter, spiller i høg

grad inn og bidrar til å styrke respekten for skatteinnkrevingen og for skattemoralen generelt.

Jeg er særlig forundret over Høyre i denne saken. Statsråd Erna Solberg bruker enhver anledning til å snakke om viktigheten av et sterkt lokaldemokrati. Så velges det i denne saken en løsning som åpenbart er mye dårligere enn dagens løsning, både når det gjelder demokratihensyn og hensynet til skattebetaleren, og den vil ikke minst føre til økt byråkrati. Det er ikke rart om en frykter at neste forslag blir et forslag om statlig overtakelse av hele skatteinnkrevingen, stikk i strid med det som ønskes lokalt.

Jeg vil ta opp forslagene som Senterpartiet og Kystpartiet er sammen om i innstillingen.

Presidenten: Representanten Morten Lund har tatt opp de forslagene han refererte til.

May Britt Vihovde (V) [10:34:11]: Eg vil som ein del andre som har teke ordet i denne saka, berre konsentrera meg om det som synest å vera det mest omdiskuterte i dei lovendingane vi skal gjera: forslaget om å leggja ned dei kommunale skatteutvala.

Eg registrerer at forslaget blir tolka som at det er det første steget til å gjera skatteinnkrevjinga statleg. Då har eg berre lyst til å seia at vi i Venstre framleis vil at skatteinnkrevjinga skal skje lokalt, i regi av kommunane. Vi ønskjer ikkje å overføra dette ansvaret til staten. Derfor blir eg litt forundra når forslaget om å leggja ned dei kommunale skatteutvala blir tolka som at det er det første steget mot å gjera skatteinnkrevjinga statleg. For oss i Venstre er det ikkje det det har vore snakk om.

For Venstre handlar dette først og fremst om å sikra den enkelte borgar ei rettferdig og rett avgjerd, når borgaren t.d. ønskjer å få redusert eller få sleppa eit skattekrav. Då må utgangspunktet vera ei rask avgjerd, og ei avgjerd der ein gjer enkeltvedtak.

Når forvaltingslova blir brukt, skal ein òg grunngi vedtaket. Ein har rett til å klaga på vedtaket. Det har ein for så vidt òg i dag, med dei lokale skatteutvala og kanskje formannskapet som klageorgan. Dei forslaga som ligg føre frå Regjeringa, vil faktisk styrkja borgarane sine rettar.

Eg har sjølv vore medlem av dei lokale skatteutvala i heimkommunen min – for over åtte år sidan. I min heimkommune var det ikkje mange saker pr. år som var oppe til behandling. For den som då søkte om å få ettergitt skatt, for den som var oppe i ein vanskeleg livssituasjon, var saksbehandlingstida enormt lang. Mange av dei sakene som blir behandla i dag, vil òg i framtida bli behandla etter gjeldsordningslova sine reglar, slik det var med dei sakene som eg var med og behandla den gongen. Det betyr at det blir endå færre saker og endå lengre saksbehandlingstid i dei lokale skatteutvala. For oss i Venstre er det hovudgrunningvinga for å leggja ned skatteutvala. Men hovudgrunningvinga er først og fremst at ein får inn forvaltingslova, at ein får klagerett, og at ein får eit grunngitt vedtak.

Som representanten Heidi Larssen har sagt, støttar regjeringspartia Framstegspartiet sitt forslag subsidiært. Eg

synest at Framstegspartiet grunn gav godt i merknadene kvifor dei ønskte å endra dette med skatteutvala. Men konklusjonen var ikkje heilt i tråd med grunn givinga, synest eg. Dei peikte på både dette med eit snevert erfaringsgrunnlag og ei usakleg forskjellsbehandling og det å gi desse skatteutvala eit større erfaringsgrunnlag. No får vi sjå og prøva ut korleis det går når vi får større skatteutval, med breiare kompetanse, for å sikra den enkelte borgar. Men eg er litt skuffa over at vi her set dei tilsette, byråkratiet, opp mot den enkelte borgar sine rettar.

Så har eg lyst til å seia at dette forslaget – Venstre ønsker jo å vera lokaldemokratiet sin sterke forkjempar – handlar ikkje om å svekkja lokaldemokratiet, som representanten Morten Lund var inne på. For oss handlar det faktisk om å styrkja den enkelte borgar sine rettar, og det er borgarar som stort sett kjem opp i ein vanskeleg livssituasjon.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:38:14]: Dagens regelverk er omfattende, uoversiktlig og til dels svært komplisert. Det er vanskelig å finne frem for skattebetalerne. Reglene er spredt i mange ulike lover og i mer enn 100 forskrifter, fastsatt i medhold av disse lovene. Reglene er sortert etter kravstype og ikke sett i sammenheng. Jeg er derfor svært tilfreds med at finanskomiteen i all hovedsak slutter seg til lovforslaget om ny skattebetalingslov. Tiden var overmoden for en slik revisjon som nå er foretatt, og som har fått Stortingets tilslutning.

Det er hensynet til skatte- og avgiftsbetalerne og næringslivet som har vært det viktigste ved utarbeidelsen av forslaget. Privatpersoner betaler en rekke ulike skatte- og avgiftskrav, f.eks. formues- og inntektsskatt, arveavgift, dokumentavgift og årsavgift for bil. Næringsdrivende betaler dels skatter og avgifter selv, og dels krever de opp skatter og avgifter på vegne av kreditorene, f.eks. gjennom forskuddsordningen for merverdiavgiftsreglene. Begge disse gruppene kan nå finne innkrevingsreglene for alle kravene i én lov.

Debatten – og jeg skjønner at det også gjelder behandlingen i finanskomiteen – har vært preget av en diskusjon om mulig overføring av skatteinnkrevingsansvaret til staten. Det er ikke lagt til rette for en slik debatt i denne saken. Regjeringen har ikke tatt noe standpunkt. Grunnen til at saken er reist – og det vil jeg nevne særlig med henvisning til representanter i denne sal – er at Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite for vel tre år siden reiste ganske betydelig kritikk mot forvaltningen av skatteinnkrevningen, med utgangspunkt i at det var stor ulikebehandling av bedrifter, avhengig av hvilken kommune man befant seg i. Enkelte kommuner har endog fattet vedtak om at det ikke skal være arbeidsgiveravgiftskontroll. Den ulikebehandlingen av bedrifter har vært utgangspunktet for den utredningen.

Vi har ikke konkludert, men derimot nedsatt et utvalg. Et flertall anbefaler statliggjøring. Vi har ikke fulgt det opp på annen måte enn å si at vi ber om en utredning der man også ser på alternativer for å kunne oppfylle Stortingets ønske om likebehandling av bedrifter, uavhengig av hvor de er i landet. Det finnes flere metoder for å gjøre det

enn å statliggjøre det hele. Men den debatten har vi altså ikke tatt opp i denne sammenhengen. Det er ingen ting i denne saken som forutskikker noen konklusjon i det spørsmålet.

Flertallet i finanskomiteen går imot Regjeringens forslag om å avvikle skatteutvalgene. Etter Regjeringens oppfatning hadde en slik avvikling sikret skattebetalerne rettssikkerhet og likebehandling på en bedre måte enn dagens praksis. Flertallet i komiteen slutter seg til en løsning der skatteutvalgene beholdes, men reduseres til ett pr. likningskontor. Jeg tar dette til etterretning. Denne løsningen er bedre enn dagens ordning. Jeg viser til at også komiteen har sett behovet for en reform på dette området. Færre skatteutvalg gir bedre forutsetning for rask saksbehandling og en kompetanse som vil føre til mer likebehandling.

I innstillingen blir Regjeringen også bedt om å vurdere et unntak fra beregning av forsinkelsesrente dersom forsinkelsen skyldes forhold som skatte- eller avgiftsmyndighetene er nærmest til å bære ansvaret for. Det er bedt om at denne vurderingen blir lagt frem for Stortinget innen utgangen av inneværende år. Det skal Regjeringen selvfølgelig følge opp.

Presidenten: De som heretter får ordet, får en taletid på inntil 3 minutter.

Berit Brørby (A) [10:42:23]: I går diskuterte vi Makt- og demokratiutredningen. Den reiser viktige spørsmål knyttet til forholdet mellom staten og kommunene. Maktutredningen tar også for seg folkevalgt lokal styring, nærheten til beslutninger og den legitimitet lokal folkevalgt styring har, f.eks. i forhold til aksjonsdemokratiet. Nå tror ikke jeg at folk kommer til å gå i fakkeltog for å beholde de lokale skatteutvalgene, men folk flest ville nok ha merket det godt om de ble borte, og ikke minst ville de ha merket det om skatteinnkrevningen ble statlig. Kommunene trenger faglige miljøer, og skatteinnkrevningen gir et godt bidrag til dette.

Tidligere statsminister Syse sa flere ganger, ved mange forskjellige anledninger, at det som er i orden, trenger en ikke reparere. Dette uttrykket kan også brukes om forholdet mellom kommunene og staten når det gjelder skatteinnkreving. Kommunene får inn nærmere 100 pst. av skatten. Da må en kunne si at det er i orden. Det trenger en ikke reparere.

Jeg er likevel enig med statsråden i at ulikebehandling av bedrifter og enkeltpersoner må unngås. Men om det blir bedre ved å frata kommunene skatteinnkrevningen og legge ned skatteutvalgene, er jeg faktisk i ganske stor tvil om. Etter min vurdering fyller skatteutvalgene en viktig funksjon i skattebetalingssystemet. Det er en velprøvd og veletablert ordning, nedfelt i våre demokratiske styringsprinsipper. Den sikrer at et folkevalgt organ har innflytelse og innsyn i forvaltningens arbeidsområder, og bidrar til at skattyterne får tillit til at vedtakene er fattet på rettferdig grunnlag.

Etter Arbeiderpartiets mening vil skattyternes stilling bli svekket dersom ettergivelse på billighetsgrunnlag ikke

lenger skal vurderes eller avgjøres av et folkevalgt organ. Jeg mener at skatteutvalgene representerer et ganske godt ubyråkratisk korrektiv og en god innsynskanal i det teknokratdominerte skattebetalingsssystemet.

Jeg har også merket meg at til og med Skattebetalerforeningen har uttalt følgende:

«Skattebetalerforeningen ønsker fortsatt en ordning der det hensyntas godt gammeldags bondevett, slik tanken er med Skatteutvalgene. Det bør beholdes folkevalgt innsyn og innflytelse i skattebetalingen.»

Den oppfatningen deler jeg, og derfor: Å gå fra 435 skattevalg til 99 er i hvert fall bedre enn å gå fra 435 til 0. Vi får se hvordan avstemningen til slutt blir her.

Torstein Rudihagen (A) [10:45:52]: Spørsmålet om kommunal eller statleg skatteinnkrevjing har vore eit tema òg i denne debatten, sjølv om det er litt på sida av det som lovproposisjonen omfattar. Bakgrunnen for det er nettopp at vi som har vore med ei stund, har opplevd ein årelang dragkamp om den framtidige plasseringa av skatteinnkrevjinga. Det siste er at det var eit utval som utgreidde dette og sende saka ut på høyring. Høyringsrunden gav etter mitt syn nokså klar attendemelding til departementet. Av totalt 314 kommunar som gav høyringsfråsegn, sa 308 at skatteoppkrevjinga framleis må vere ei kommunal oppgåve. Andre fråsegnar støtta òg dette. Men trass i dette seier departementet – m.a. i dokumentet «Endelige styringssignaler 2005», som Skattefogden i Oslo og Akershus sende til skatteoppkrevjarane i fylket den 21. februar – følgjande:

«Høyringsuttalelsene til skatteoppkreverutvalgets rapport NOU 2004:12 «Bedre skatteinnkrevjing» har ikke gitt tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.»

Skattedirektoratet sette derfor i gang nye utgreiingar på nye grunnlag og på nye premissar. Derfor blir det ein situasjon der ein er litt på tå hev heile tida for at staten på ein eller annan måte skal vinne kampen om å overføre skatteinnkrevjinga til staten.

Så over til det med skatteutval. Eg la merke til at både representanten Heidi Larssen og finansministeren her argumenterte med rettstryggleiken. Da har eg lyst til å referere frå kva Den Norske Advokatforeningen seier om akkurat dette punktet, for dei har òg vore opptekne av rettstryggleiken. Dei seier følgjande:

«Et kommunalt ansvar for skatteinnkrevningen gir grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll – blant annet gjennom godt etablerte skatteutvalg. Eventuell statliggjøring og sentralisering vil medføre et «ugjennomsiktig» system med store, statlige sektorkontorer – og reduserte muligheter for folkevalgt innsyn. Dette er også en side av rettssikkerhet. De kommunale folkevalgte skatteutvalg utgjør en «sikkerhetsventil» som hindrer at enkeltpersoner og bedrifter i en vanskelig situasjon ikke blir utsatt for urimelig kreditorpågang. En statliggjøring vil innebære opphevelse av denne viktige sikkerhetsventil.»

Eg synest vi må slå fast at eit folkevalt organs innsyn og avgjerslemyndigheit tvert imot er med på å styrkje

rettstryggleiken. Vi må ikkje bruke det som eit argument for å leggje det ned.

Morten Lund (Sp) [10:49:10]: Jeg har et spørsmål til finansministeren.

Det har vært en høringsrunde der det nærmest har vært enstemmighet om at skatteinnkrevningen i framtiden skal være kommunal, og kommunene representerer også i høyeste grad skattebetalerne. Men det er også andre som har sagt det samme. Så har vi nå hatt en debatt i Stortinget der alle partier, unntatt Høyre, har sagt: Vi har bestemt oss, vi vil at det skal være kommunal skatteinnkrevning også i framtiden. Når det sies slik i denne salen, står det nok også i partiprogrammene, for dette har vært diskutert ganske mye rundt omkring.

Hva er begrunnelsen – etter dette – for å tviholde på at det fortsatt skal utredes en statlig overtakelse av en skatteinnkrevning som fungerer aldeles utmerket, og som innbyggerne støtter opp under? Mangler finansministeren fortsatt beslutningsgrunnlag for å si at denne utredningen er avsluttet, og at vi nå trekker den konklusjon som er helt åpenbar etter denne debatten?

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:50:35]: Eg er litt forundra over at ein så stor del av debatten om denne loven dreier seg om kommunal skatteoppkrevjing eller ikkje. Eg må igjen berre understreke at denne loven slår uttrykkelig fast at ein skal ha ei kommunal skatteoppkrevjing. Dette er ikkje noko tema i denne saka, og dersom Regjeringa på eit eller anna seinare tidspunkt kjem fram til at den kommunale skatteoppkrevjarfunksjonen skal vurderast, omorganisast og eventuelt gjerast statleg, må dette opp i Odelstinget på nytt, og då får vi ta den diskusjonen.

Eg har også registrert at ein stor del går på skatteutvalsfunksjonen. Det var vel ikkje så overraskande at det blei ein stor del av debatten. Eg er glad for at ein får fleirtal for ein reduksjon, at det blir 99, og at ein kan få hyppigare møte og dermed betre rettstryggleik for den enkelte skattytar.

Arbeidarpartiet og SV er opptekne av dette med at det er viktig å ha folkevalt innsyn og kontroll, og at det derfor er viktig å føre vidare skatteutvala. Det er eg einig i, men eg har ikkje fått noka forklaring på kvifor det blir noko dårlegare folkevalt innsyn og ein dårlegare kontroll dersom ein reduserer skatteutvala til 99. Etter mi oppfatning vil hyppigare møte og betre erfaringsgrunnlag styrkje det folkevalde innsynet og den folkevalde kontrollen og også føre til betre rettstryggleik for den enkelte skattytar som kjem opp i betalingsproblem.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:52:38]: Representanten Lund stilte meg et spørsmål om hvorfor vi, etter en høringsrunde etter en utvalgsinnstilling som veldig tydelig har gått mot statliggjøring, allikevel utreder det andre alternativet. Svaret på det gav jeg i mitt forrige innlegg: Det er fordi Riksrevisjonen har rettet sterk kritikk mot skatteinnkrevningen, basert på at det er ulikhet mellom kommunene i måten den gjennomføres på eller om den i

det hele tatt gjennomføres. Det ble behandlet av kontroll- og konstitusjonskomiteen, og Stortinget avleverte en innstilling der dette forholdet ble påpekt.

Så kan man selvfølgelig si at resultatet av det er å ikke gjøre noe. Men jeg tror at det er viktig at jeg forsøker å følge opp alle Stortingets vedtak, og finne løsninger som i alle fall kan gjøre dette problemet mindre, kanskje fjerne det. Derfor.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1082)

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. (Innst. O. nr. 125 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 92 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet og Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tore Nordtun (A) [10:55:09] (sakens ordfører): I denne innstillingen, som bunner i Ot.prp. nr. 92 for 2004-2005, fremmer Regjeringen nå en rekke forslag, bl.a. om ny beskatningsmetode for personlige deltakere i deltakerlignede selskaper og for selvstendige næringsdrivende. Forslagene i denne proposisjonen er i stor grad en oppfølging av skattereformen som vi behandlet våren 2004.

Arbeiderpartiet støttet den gangen skattereformen i hovedprinsippene, etter overlegninger med regjeringspartiene. Vi gikk bl.a. inn for å innføre aksjonærmodellen fra 2006, og det ble vedtatt i Stortinget i fjor høst. Denne modellen innebærer at aksjeutbytte og gevinster utover en viss avkastning nå skal skattlegges som alminnelig inntekt. Vi støtter omleggingen fordi vi mener at aksjonærmodellen vil bidra til en mer rettferdig inntektsbeskatning. Samme inntekt vil i stor grad bli beskattet likt, uavhengig av hvilken inntekt man skal ha fremover. Vi gikk imidlertid imot Regjeringens forslag om å redusere satserne i toppskatten, samt å trappe ned og på sikt fjerne formuesskatten. Vi mener dette vil ha svært uheldige fordelingskonsekvenser, og at det ikke er nødvendig for å få gjennomført denne skattereformen.

I skattemeldingen skisserte Regjeringen en modell for deltakerlignede selskaper og enkeltpersonsforetak som baserte seg på løpende beskatning, den såkalte «skjermingsmodellen». I innstillingen til meldingen bad et fler-

tall i finanskomiteen, det blir altså nå et flertall, om å få utredet muligheten for å innføre en modell for uttaksbeskatning også for deltakerlignede selskaper og enkeltpersonsforetak. Dersom dette ikke var mulig, bad flertallet den gangen om at konsekvensene av å innføre skjermingsmodellen ble nærmere vurdert, særlig for nyskaping og gründervirksomhet, og at det eventuelt ble fremmet forslag til justeringer av skjermingsmodellen.

I Ot.prp. nr. 92 for 2004-2005 viser Regjeringen til et utvalg, det såkalte Uttaksutvalget. De har utredet beskatning av næringsdrivende, og det ser ut til at Regjeringen i stor grad følger dette utvalget i hovedprinsippet. Risikofri avkastning av kapitalen som er investert i virksomheten, skal skjermes mot ekstrabeskatning. Dette prinsippet blir lagt til grunn både ved skattleggingen av aksjonærer, deltakere i deltakerlignede selskaper og for selvstendig næringsdrivende. Som en fellesbetegnelse foreslås «skjermingsmetoden». Arbeiderpartiet støtter dette forslaget.

Skattemodellen for deltakerlignede selskaper, den såkalte «deltakermodellen», blir svært lik den løsningen som er valgt for aksjeselskaper. Personlige deltakere skal beskattes ved utdeling, og beskatningen skal skje i alminnelig inntekt. Skjermingen skal ta utgangspunkt i skattemessige verdier, og skjermingsrenten settes til årsgjennomsnittet av femårige statsobligasjonsrenter etter – jeg understreker – etter skatt. Skjermingsrenten blir dermed lik i aksjonærmodellen og deltakermodellen.

Når det gjelder skattemodellen for enkeltpersonsforetak, den såkalte «foretaksmodellen», baserer den seg på at ekstrabeskatningen skjer fortløpende og ikke ved utdeling. Inntektsgrunnlaget for ekstrabeskatning skal her være personinntekt, i motsetning til i deltakerlignede selskaper og i aksjeselskaper, hvor utdelingen utover skjermingen skattlegges som alminnelig inntekt.

Regjeringen viser her til at hensynet til nøytralitet mellom foretaksformer kan tale for at også ekstrabeskatning for selvstendig næringsdrivende bør finne sted ved utdeling, men går imot en slik løsning fordi det ville innebære store praktiske problemer. Arbeiderpartiet deler denne vurderingen som Regjeringen har.

Verdsettelsen av skjermingsgrunnlag skal som utgangspunkt baseres på de skattemessige verdiene, men historisk kostpris og ligningsverdi skal benyttes for ikke-avskrivbare eiendeler. Den begrensede muligheten til å legge regnskapsskattemessige verdier til grunn videreføres. Skjermingsrenten settes nå til årsgjennomsnittet av femårige statsobligasjonsrenter før skatt. Igjen understreker jeg: før skatt. Gjeld skal skjermes med faktisk gjeldsrente, noe som særlig vil være en fordel for nystartede virksomheter med stor grad av lånefinansiering.

Arbeiderpartiet ser positivt på at delingsmodellen nå kan avvikles. Delingsmodellen er administrativt krevende, og det er over tid blitt for enkelt å tilpasse seg slik at arbeidsinntekt beskattes som kapitalinntekt. Formålet med delingsmodellen har vært å skille ut den delen av virksomhetsinntekten som stammer fra aktive eieres arbeidsinnsats i virksomheten, slik at denne kan skattlegges som personinntekt. Hensikten med skjermingsmetoden er

å skjerme risikofri avkastning av den investerte kapitalen fra beskatning utover ordinær skatt på alminnelig inntekt.

Skatteskjerpelsen som det vises til her, må ses i sammenheng med at beskatningen under delingsmodellen etter hvert ble svært lempelig, og det ble mye tilpasning. Takreglene innebærer trolig at en del av arbeidsinntekten for dem med høye inntekter skattlegges som kapitalinntekt. Disse reglene blir nå fjernet. Det har videre vært forholdsvist lett å tilpasse seg slik at man ikke ble omfattet av delingsreglene, ved at eierens aktivitet ble holdt under 300 timer. De nye reglene innebærer at det ikke stilles noe aktivitetskrav. Skillet mellom liberale og ikke-liberale yrker foreslås nå opphevet. Dette skillet har av mange vært opplevd som dypt urettferdig. Skatteskjerpelsen for selvstendig næringsdrivende må også ses i sammenheng med at det innføres utbytteskatt for aksjonærer. Deltakermodellen og foretaksmodellen innebærer en likebehandling av de tre selskapsformene som jeg nå har vært inne på.

Så vil jeg komme inn på tre andre forhold som òg er omtalt. Jeg vil spesielt nevne at ESAs reviderte retningslinjer for statsstøtte til sjøtransportnæringen innebærer at flyttbare innretninger i form av rigger, produksjonsskip mv. ikke lenger vil være tillatte eiendeler innenfor rederiskatteordningen. Medlemslandene innenfor ESA har fått frist til å endre sine støtteordninger innen 30. juli 2005.

Arbeiderpartiet støtter Regjeringens forslag om at endringene først skal tre i kraft fra inntektsåret 2006, slik at selskapene får noe tid på seg. Arbeiderpartiet er opptatt av at det må være en overgangsordning som er til å leve med for riggselskapene, slik at kompetansen og arbeidsplassene knyttet til de norske riggselskapene, får mulighet til å bli og videreutvikle seg i Norge. Jeg imøteser de overgangsreglene som en enstemmig komite fremmer forslag om at Regjeringen må tilrettelegge for.

Arbeiderpartiet mener imidlertid at det er svært uheldig at disse overgangsreglene ikke er klare nå, like før endringen skal tre i kraft. Dette er litt oppsiktsvekkende, sett i lys av at Regjeringen stadig understreker behovet for forutsigbare og stabile rammebetingelser for næringslivet.

Så er det et punkt om skogbruket: Mange skogeiere vil nå få en skatteskjerpelse som følge av innføringen av foretaksmodellen. Mens skogeiere i dag ofte faller utenfor delingsmodellen på grunn av aktivitetskravet og dermed bare blir beskattet med 28 pst., vil mange av dem med det nye systemet lett kunne komme i toppskattposisjon. Arbeiderpartiet ønsker ikke å lage et eget skattesystem for enkelt næringer og går derfor inn for at også skogeiere skal omfattes av foretaksmodellen. Vi er imidlertid bekymret for at redusert lønnsomhet vil kunne føre til redusert aktivitetsnivå, noe som vil ha negative konsekvenser for næringer som bearbeider tømmer. Arbeiderpartiet vil vise til at ved behandlingen av den nye skogbruksloven gikk alle partier på Stortinget inn for økt avvirkning i Norge.

Arbeiderpartiet går derfor inn for å gjeninnføre ordningen med gjennomsnittsligning for skogbruket, som vil innebære at inntekt av skogbruk blir fastsatt til det beløp utbyttet har utgjort i gjennomsnitt de fem siste årene. Ordningen ble vedtatt avviklet i forbindelse med behandlingen

av budsjettet for 2005, mot Arbeiderpartiets stemmer. Ordningen med gjennomsnittsligning vil stimulere til økt utnyttning av skogressursene og til mer rasjonell drift. Jeg er glad for at et stort flertall nå støtter en gjeninnføring av gjennomsnittsligning for skogbruket.

Til slutt vil jeg ta opp tre punkt. Det er

- fradrag for kost for pendlere
- skattefritak for fri kost for sokkelarbeidere og hyretillegg for sjøfolk
- særfradrag for alder og uførhet

Dette er tre ordninger som Regjeringen for et halvt år siden foreslo å fjerne, og de fikk da støtte fra Fremskrittspartiet til det. Heldigvis gjeninnføres disse ordningene fullt ut slik de var før. Det er Arbeiderpartiet særdeles glad for. Det har vært vårt standpunkt hele tiden. Vi er nå glad for at et stort flertall går inn for å gjeninnføre disse ordningene som ble foreslått tatt bort for et halvt år siden.

Jeg tar til slutt opp Arbeiderpartiets forslag og de forslag der vi er medforlagsstillere.

G e i r - K e t i l H a n s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Tore Nordtun har tatt opp de forslag han refererte til.

Torbjørn Hansen (H) [11:06:30]: Når dagens odelsingsmøte er over, er lovendringene til skattereformen på plass. Da er fritaksmetoden, aksjonærmodellen og skjermingsmodellen vedtatt, og delingsmodellen og RISK- og godtgjørelsessystemet kan avvikles fra 1. januar 2006. Skattesystemet blir da i samsvar med EØS-avtalen, og vedtakene gjøres i god tid før reformen trer i kraft.

Regjeringens forslag til skattereform kombinerer forbedringer i skattesystemet med skattelettelser for alle inntektsgrupper. Skattereformen gjør skattesystemet mer rettferdig og bidrar sammen med Regjeringens øvrige skattepolitikk til økt verdiskaping. Som helhet bidrar skattepolitikken til å trygge arbeidsplasser og sikre et næringsliv som kan bære samfunnets velferdsutgifter også i årene framover.

Omsider kan delingsmodellen avvikles. Dette er antakeligvis den mest urettferdige delen av skattesystemet, fordi enkelte får mulighet til å skattlegge arbeidsinntekter med kapitalskatt på bare 28 pst. Vanlige arbeidstakere har derimot en marginalskatt på inntil 65 pst. inkludert arbeidsgiveravgift. Forskjellen i skatt for ellers identisk innsats blir da ganske formidabel!

Fjernning av delingsmodellen skjer ved at marginalskatten på kapitalinntekter og arbeidsinntekter blir tilnærmet lik. I skattereformen gjøres dette ved at utbytter og gevinster utover skjermingsrenten beskattes med 48 pst. Samtidig må marginalskatt på arbeid reduseres ned mot samme nivå. Da forsvinner gevinsten ved å kamuflere arbeidsinntekter som kapitalinntekter, og delingsmodellen kan avvikles.

Deltakermodellen sikrer likebehandling av inntekter fra deltakerlignede selskaper med inntekter fra aksjesel-

skaper. Deltakermodellen er for de fleste en klar forbedring i forhold til den opprinnelige skjermingsmodellen, fordi man går over til et uttaksprinsipp langs de samme linjer som for aksjonærmodellen.

Foretaksmodellen skal sikre likebehandling av personlige næringsinntekter med inntekter fra aksjeselskaper og arbeidsinntekter. Foretaksmodellen er ikke en uttaksbasert løsning, men gir fortløpende beskatning. Årsaken til at man ikke kan bruke uttaksprinsippet i foretaksmodellen, er at det nå er rimelig veldokumentert at det er vanskelig å foreta et effektivt skille mellom virksomhetsøkonomi og privatøkonomi for personlig næringsdrivende. I forbindelse med Uttaksutvalgets innstilling har Regjeringen foreslått at lønnsfradraget skal videreføres, og at skjerming av gjeld gjøres til faktiske gjeldsrenter.

Isolert sett gir deltakermodellen og foretaksmodellen en skatteøkning på henholdsvis 500 mill. og 200 mill. kr. Dette er nødvendig for å få til en tilnærming av marginalskatten på kapital og arbeid. I gjennomsnitt vil likevel skattereformen gi lettelse til samtlige inntektsgrupper av næringsdrivende gjennom redusert toppskatt og redusert formuesskatt.

Skal målet om et mer rettferdig skattesystem nås, må marginalskatten på arbeid settes ned. Hvis ikke, vil det fortsatt være store muligheter for å spare skatt på å kamuflere arbeidsinntekter som kapitalinntekter. Det er med ganske stor undring vi registrerer at Arbeiderpartiet legger opp til nettopp en slik tilpasningsmulighet i sitt opplegg. Noe nærmere en skattegave til høytlønte skal man lete lenge etter. En arbeidstaker med en inntekt på 3 mill. kr – og de er det faktisk noen av – kan spare 374 000 kr i skatt bare ved å ta inntekten ut via et aksjeselskap. Grelle avisoppslag om slike skattegaver vil uansett regjering føre til at denne urimelige tilpasningsmuligheten må lukkes. Dette er en grunnleggende brist ved Arbeiderpartiets skatteopplegg, og viser at partiet i denne sammenheng ikke har et godt alternativt skatteopplegg.

Mange i næringslivet oppfatter det som usikkert hva utfallet av stortingsvalget vil ha å si for skattenivået. Det er en reell usikkerhet. Blir det regjeringsskifte, vil næringslivet stå overfor skatteskjerpelse enten ved at skattereformen gjennomføres – uten at formuesskatten og toppskatten reduseres – eller gjennom andre måter å øke skatten på. Jeg registrerer at noen næringsdrivende og Fremskrittspartiet ser ut til å mene at det er Regjeringens skattereform som gir slike skatteskjerpelse – som om en systemreform skulle kunne hindre en rød-grønn regjering i å gjennomføre skatteskjerpelse for næringslivet og arbeidstakerne. Det synes jeg blir noe naivt.

Den særnorske formuesskatten er det mest næringsfiendtlige elementet i skattesystemet og undergraver norsk verdiskaping. Den rammer eierkapitalen blindt, uavhengig av resultatutvikling i bedriftene, uavhengig av kapitalbehovet i bedriftene, og uavhengig av skattyternes betalingssevne, osv. Vekstbedrifter på børs blir presset til å betale utbytte selv om kapitalbehovet er stort, og bedriftene tappes for egenkapital også når bedriftene går med ordinære driftsunderskudd. Noen eiere må selge aksjer for å betale formuesskatten. Formuesskatten er

grunnleggende feil og må avvikles! Venstresidens argument for formuesskatt er ikke basert på hensynet til verdiskaping og arbeidsplasser, men på valgkampretorikk om rike og fattige – en retorikk som kan bli kostbar for det norske næringslivet på sikt.

Regjeringspartiene ønsker at formuesskatten skal halveres i 2006 og 2007, for på sikt å avvikles. I Høyres stortingsvalgprogram står det at formuesskatten skal fjernes i neste stortingsperiode. Regjeringen reduserte formuesskatten i 2005 med en halv milliard gjennom å redusere verdsettelsen av børsnoterte aksjer med 35 pst. Nå i revisdert vil Arbeiderpartiet kutte rabatten for alle aksjer med 10 pst., og øke eierskatten med 460 mill. kr. Dette er jo nærmest en raritet, fordi forslaget ikke vil gi provenyvirkning med mindre det skrives ut nye skattekort. Skal det gjøres, vil det påløpe store kostnader, som Arbeiderpartiet ikke har tatt med i sitt regnestykke, både for staten og for næringslivet. Nærmere velkjente begrep som harrypenger og kreativ bokføring er det vanskelig å komme.

Skattereformen som system vil uansett føre til et press på formuesskatten, og uttaksbeskatning vil være hovedlinjen i stedet for kildebeskatning.

I forbindelse med behandlingen av foretaksmodellen har det kommet mange innspill fra næringsdrivende innenfor skogbruket. Denne gruppen er svært godt tilpasset delingsmodellen i dag og har et lavt skattenivå. Skjerpelsene i foretaksmodellen vil isolert sett slå sterkt ut for denne gruppen. Som følge av at virkeuttaket fra skog er en sentral innsatsfaktor i treforedlingsindustrien, er det grunnlag for å følge skattleggingen av denne delen av næringslivet nøye. Derfor er det gledelig at en samlet komitee går inn for å gjeninnføre gjennomsnittsligning for skogbrukere, og at ligningsverdiene for skogeiendommer er under revisjon. Dette vil gi bedre samsvar mellom skjermingsgrunnlaget og avkastningen for den enkelte skogei-er. Komiteen slår også fast at det er behov for å utvide området for betinget skattefritak i forbindelse med frivillig barskogvern, og man ønsker også lempninger i reinvesteringsskravene til objekt av samme art. I sum blir dermed hensynet til skogeierne og treforedlingsindustrien godt ivaretatt i innstillingen.

Jeg vil også kort nevne at Regjeringen foreslår en meget viktig endring i overgangsregel E til fritaksmetoden. Endringen medfører at personer som eier mer enn 10 pst. av aksjene i en bedrift, kan legge disse over i et selskap innenfor fritaksmetoden uten skattemessig realisasjon. Dette løser et problem for antakelig flere tusen bedriftseiere og medfører at kapitalen ikke låses inne, men kan reinvesteres og realiseres innenfor næringen uten at den skattlegges. Dette er åpenbart med på å forbedre skattereformen for mange bedriftseiere, og jeg synes det er meget positivt at hele komiteen er med på denne forbedringen.

Gjennomføringen av EUs retningslinjer for statsstøtte medfører at riggselskaper som i dag rederibeskattes, må ut av ordningen fra årsskiftet. Dette innebærer økt skatt i henhold til dagens regelverk. Jeg er veldig glad for at en samlet finanskomitee konkluderer med at overgangsregler må på plass i budsjettet for 2006, at disse må innebære at skattebelastningen ikke blir urimelig stor, og at egenkapi-

talen ikke blir urimelig belastet i overgangsårene. Odfjell Drilling, Prosafe og Smedvig er store aktører i Nordsjøen og arbeidsgivere for mer enn 7 000 ansatte. Det er viktig at disse har gode rammevilkår i Norge.

Tar vi med de skatte- og avgiftsendringer som gjøres i revidert budsjett, kommer samlede påløpte netto lettelse i perioden 2001–2005 opp i om lag 23,5 milliarder kr. Dette viser at skattepolitikken har vært gjennom en solid kursendring. Den økonomiske utviklingen i næringslivet, hos folk flest og i offentlig sektor, bekrefter at dette har vært en vellykket og effektiv politikk for å snu den negative utviklingen Regjeringen overtok i norsk økonomi i 2001. Arbeidsplassene blir tryggere, folk får bedre økonomi, og det blir ressurser til å satse på mer offentlig velferd. Mye er gått i riktig retning de siste årene, og skattepolitikken i særdeleshet.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:15:41]: For Framstegspartiet er skatt eit veldig viktig tema. Vi er skattelettepartiet for folk flest. Vi ønskjer ikkje berre lågare skatt, men vi ønskjer også å få til eit enklast mogleg og mest mogleg oversiktleg skattesystem. For oss er ikkje lågare skatt eit mål i seg sjølv, det er eit middel – eit middel for å skape økonomisk vekst. Vi ønskjer å få til mest mogleg skattelette for bedrifter, slik at det blir meir lønnsamt å investere i Noreg. Vi ønskjer også å gi skattelette til folk flest, slik at det lønner seg meir å jobbe, og slik at ein på den måten kan auke arbeidstilbodet.

Dersom ein både får skapt fleire arbeidsplassar og stimulert til at arbeidstilbodet aukar, vil ein også få produsert fleire varer og tenester i Noreg, noko som gjer at vi kan gå framtida tryggare i møte. Vi ønskjer også å redusere kostnaden for innkrevjing av skatt, og det gjer vi best ved at vi får eit enklast mogleg skattesystem.

Statistisk sentralbyrå og mange andre har rekna ut at ein lågare skattesats vil gi den største inntektsreduksjonen for staten i år 1 og år 2, men at han kan bli vesentleg mindre etter som tida går, på grunn av at ein greier å få til ein økonomisk vekst som ein ikkje ville fått til dersom ein ikkje hadde gitt skattelette. Det betyr altså at skattelette kan medføre at den kaka som skal fordelast, blir større, og dermed blir det også lettare å finansiere framtidige utgifter og framtidige velferds gode, m.a. pensjonar.

Slik det ser ut no, er det urovekkjande at den såkalla skattereforma kan ende opp med at Regjeringa får gjenomsnittslag for sine forslag til skatteskjerpingar, men ikkje for dei skattelettane som var meinte i reforma. Det er sjølvstendig uheldig.

Torbjørn Hansen gjorde eit nummer av at ei skattereform ikkje kan hindre skatteskjerpingar. Det er sjølvstendig riktig, men det er nemleg slik at det er lettare å unngå å redusere formuesskatten, dersom han ikkje er redusert i utgangspunktet, enn å skjerpe ein skatt som er vekk. Det er eit faktum eg ikkje trur det er så lett å komme vekk frå. Viss ein då hadde fått vekk enkelte skattar, er det vanskelegare å erstatte dei og innføre dei på nytt.

Eg vil då gå laus på dei forslaga som er komne i denne innstillinga. Det første gjeld dette med skjermingsreglane. Her har vi gong på gong peikt på at skjermingsrenta er sett

altfor lågt. Det burde vore eit risikopåslag på 4–6 prosentpoeng – vi har foreslått 5 pst. Det er sjølvstendig ein risiko å investere i næringsverksemd, og det bør også atterspegle seg i renta.

Skjermingsgrunnlaget er også eit problem. Slik det er no, vil det i mange tilfelle bli sett vesentleg under faktisk verdi. Det er også uheldig på grunn av at då vil utbytteskatten komme raskare til nytte. Vi har også tidlegare peikt på at botnfrådrag burde vore vurdert.

Når det gjeld fritaksmodellen, har den ein del positive sider som vi er fornøgd med. Vi har tidlegare vore kritiske til at private aksjonærar i mange tilfelle kjem dårlegare ut enn dei som har investert via selskap. Derfor synest vi at den nye overgangsregel E er bra. Dersom ein har 10 pst. i selskapet kontra 90 pst. tidlegare, kan ein då ta det inn i eit eige selskap og dermed unngå utbytteskatt før ein tek det ut til eige forbruk.

Når det gjeld enkeltpersonsføretaka, har vi meint at ein burde fått greidd ut om dei kunne akseptere ein strengare rekneskapskontroll mot at dei ikkje betaler utbytteskatt før pengane er tekne ut av bedrifta. Dette har også NARF peikt på. Ein har fått til dette i enkelte andre land, Danmark m.a., og då burde det også vore mogleg i Noreg. Vi konstaterer at det ikkje er fleirtal for det. Under den føresetnaden synest vi det er positivt at regelen med lønnsfrådrag blir vidareført.

Ei av dei gruppene vi har fått fleire kommentarar frå, er skogbrukarane. Den faktiske situasjonen er at hogsten, uttaket av skog, pr. i dag er mykje lågare enn tilveksten. I ein slik situasjon burde vi kanskje stimulert til eit større uttak enn det som er tilfellet. Her innfører fleirtalet derimot ei skattlegging som openbert vil medføre lågare aktivitet, og ein får eit dårlegare økonomisk incitament til å ta ut meir tømmer.

Vi har også gått inn på dette med gevinst på driftsmiddel, som vi har fått ein del kommentarar på. Vi meiner at dei framleis skal kapitalskattleggast, og vi foreslår det.

Eg vil også vise til eit forslag frå Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet som tek føre seg dette med gjennomsnittlikningar, som ein samrøystes komite – blei det vel til slutt – går inn for. Vi meiner at ein skal kunne velje mellom direkte likning og gjennomsnittlikning for 2005. Det kjem av at det er somme som har retta seg inn på direkte likning for 2005, og at dei dermed skal få eit val.

Ein av føresetnadene for utbytteskatt var at formuesskatten skulle bli fjerna. Dette er ein uheldig skatt. Dei fleste OECD-landa har fjerna denne skatten. Ein slik skatt stimulerer ikkje til sparing og investering, iallfall stimulerer det ikkje alltid til dei rette investeringane og sparingane. Her har altså Regjeringa gått inn for at ein skal halvere han i 2006 og 2007, og at ein deretter skal fjerne han. Eg har notert meg at regjeringspartia sin forlikspartnar når det gjeld skattereforma, Arbeidarpartiet, no i revidert nasjonalbudsjett foreslår å auke formuesskatten for arbeidande kapital. Det er ikkje så veldig positive signal, og vi får håpe at valet til hausten ikkje medfører eit fleirtal for at denne trenden med aukande formuesskatt fortset.

Det at store delar av dei varsla skattelettane først skal gjennomførast neste år etter stortingsvalet, er sjølvsagt lite føreseieleg, og det blir derfor spennande å sjå korleis utviklinga går vidare. I verste fall kan altså skattereforma ende opp med å bli ein fiasko og skape utryggeleik for hus, heim og jobb.

Riggselskapa har vi også fått ein del spørsmål frå. Det har samanheng med at ESA har revidert sine retningslinjer for statsstøtte til sjøtransportsektoren, og då har ein fått ein del innskjerpingar der. Noreg er eitt av få europeiske land som har ei eiga riggnæring av betydning, og vi er derfor opptekne av at Noreg skal nytte det nasjonale handlingsrommet til å foreslå overgangsreglar. Vi er derfor nøgde med at det blir gitt føringar i forhold til dette i vedtaks form.

Når det gjeld den foreslåtte skattemessige behandlinga av valutagevinstar, meiner vi at desse overgangsreglane som er foreslått, er uheldige, og vi vil derfor gå imot nytt niande ledd i skatteloven § 8-15.

Så til SkatteFUNN. Vi er glade for at vi har fått gjennomslag for at ulønna arbeidsinnsats kan gi rett til SkatteFUNN-midlar. Det er viktig at dette blir gitt tilbakeverkande kraft, ikkje berre for 2002 og 2003, men også for 2004. Vi er også opptekne av at reglane blir utforma enklast mogleg, slik at det går minst mogleg energi og arbeid med til å handheve desse.

Når det gjeld kostskatt for pendlarar, nordsjøarbeidarar og sjøfolk, er vi glade for at vi har fått til ei reversering. Det er viktig at lønsmottakarane, arbeidarane, kan vere mobile i dag, og derfor meiner vi at det var feil å gjere denne skatteskjerpinga. Vi gjekk imot denne skatteskjerpinga i vårt alternative statsbudsjett for 2005, vi hadde dette også som eit prioritert krav i forhandlingane i haust med regjeringspartia, men vi fekk altså ikkje gjennomslag for det før no under behandlinga av revidert nasjonalbudsjett.

Særfrådrag for alder og uføre er også eit punkt som vi er glade for at vi har fått gjennomslag for. Alt i alt meiner vi derfor at det er mykje bra i dei endringane som har blitt gjorde i skatte- og avgiftslovgivinga, sjølv om det altså kunne ha vore betre på mange punkt. Men det får vi ta ved eit seinare høve.

Til slutt vil eg ta opp våre forslag i innstillinga.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter har tatt opp de forslag han refererte til.

Øystein Djupedal (SV) [11:26:14]: Dagens innstilling er i all hovudsak en oppfølging av Innst. S. nr 232 for 2003-2004, som gikk på de store omlegginger av skatt som Stortinget behandlet i fjor vår.

Det som er interessant, er at både aksjonærmodellen, skjermingsmodellen og foretaksmodellen, som jo ligger i dette, er de deler av skattesystemet som bidrar til større grad av rettferdighet. Vi har hatt den paradoksale situasjon i Norge at vi har flat skatt på kapital, men ikke på arbeidsinntekt. Nå har man innført skatt på aksjeutbytte, som jo vårt parti lenge har tatt til orde for ut fra en rettferdighetsbetragtning. Og det er vel med et visst skjevent smil

jeg registrerer at det er Høyre av alle partier som nå innfører igjen skatt på aksjeutbytte. Det er jeg tilfreds med, om enn dette er i en modifisert form. Skatt på aksjeutbytte er rettferdig, simpelthen fordi det finnes ingen rimelighet i at så store inntekter skal unndras beskatning når personinntekter ikke skal det.

Svakheten ved dette som legges fram, er jo at det skal smøres med store skattelettelse. Skattelettelsene i den store omleggingen i fjor vår beløp seg jo til 10–12 milliarder kr, og det er signalisert ytterligere flere milliarder i skattelettelse, særlig på formuesskatt. Det betyr at det igjen er de som har de store formuene og de store inntektene som skal begunstiges, og det gjør at systemet i seg selv ikke vil bidra til mer rettferdighet, selv om modellen er bedre enn en modell uten aksjonærbeskatning. Skjermingsfradraget som også foreslås, har svakheter som vi tidligere har påpekt, nemlig ved at man får skjermingsfradraget ved normal avkastning. Det gir store svakheter for nystartede bedrifter og ikke minst for bedrifter som har liten kapitalverdi. Dette kan gjøre det vanskelig å fastsette hvilken pris en slik bedrift har.

I det store og hele aksepterer vi de endringene som her ligger, og vi tar ikke omkamp på skattereformen som sådan, selv om vi hadde et avvikende syn i den innstillingen Stortinget behandlet i fjor. Det betyr at vi tar til etterretning at stortingsflertallet nå endrer et system, men det er klart at disse store lettelsene som ligger her, er lettelse som vårt parti ikke aksepterer.

La meg kort også ta andre forhold som berøres i innstillingen, og som er viktig. Det første jeg ønsker å berøre, er forholdet til riggselskapene. Det ble opprinnelig foreslått en endring som ville ha medført store kostnader for riggselskapene. Vi er tilfreds med at de går fra et system der man i praksis har nullskatteregime innenfor rederibeskatningen, til et system der man må beskattes, men vi mener det er rimelig at man da innfører overgangsordninger som gjør at disse selskapene fremdeles vil bli i Norge – for det har vært knyttet kompetanse og arbeidsplasser til de norske selskapene. Dette gjelder i all hovudsak tre norske selskap med et betydelig antall ansatte i Norge og en betydelig kompetanse. Vi er tilfreds med at både selskapene og Stortinget for øvrig mener at den rederiskatteordningen de har vært innunder, ikke er god nok, selv om det er EU som i utgangspunktet ber om den endringen. Jeg er også tilfreds med at dette nå vil skje, men vi mener det finnes en rimelighet i at man bruker noe lengre tid på dette, slik at skattebelastningen for selskapene ikke blir urimelig stor.

Vi er også glade for at Regjeringen nå kommer tilbake med en endring i SkatteFUNN for ulønnet arbeidsinnsats, som jo Stortinget har pålagt Regjeringen en rekke ganger, men der Regjeringen ikke har fulgt opp Stortingets pålegg. Den løsningen som nå ligger i denne innstillingen, er etter SVs mening en tilfredsstillende løsning som gjør at man også bør få en tilbakevirkende ordning, slik at de som har trodd at en slik løsning skulle komme på plass, nå får sikkerhet for at det kommer på plass.

En av de sakene som har vakt mest interesse i komiteen som sådan under behandling av denne innstillingen,

gjelder forholdet til skogbruket og forholdet til beskatning av virke. Skogbruket har den særegenheten ved seg at det tar mange år å få opp virket igjen etter at man har tatt ut hogst. Mange eiendommer er små, slik at man ikke kan ha kontinuerlig høyt virke på bruket. Vi er tilfreds med at man her legger til grunn en gjennomsnittsbetraktning over de siste fem år. Vi mener også at en slik ordning må ha tilbakevirkende kraft for forrige skatteår. Grunnen til det er at man ikke har kunnet påregne de store endringene som Regjeringen her foreslår.

Vi tror at den ordningen som er funnet her, er tilfredsstillende for skogbruket, og det virker som om skogbruket også er tilfreds med det. Bakgrunnen for endringen er jo skogbrukets helt spesielle karakter, simpelthen ved at trær bruker noe tid på å vokse opp, og det må man også ta hensyn til i skattesystemet.

Det siste forholdet jeg ønsker å berøre, er et forslag som ikke har flertall i innstillingen. Jeg vil likevel utfordre statsråden til å kommentere dette, for det er ingen grunn til at ikke dette forslaget burde ha fått flertall. Det gjelder forholdet med arveavgiftsfritak for samboere uten felles barn. Der har Stortinget tidligere gjort endringer som gjør at man får arveavgiftsfritak når man er samboere og har felles barn. Dette er en oppretting av lovverket som går på samboeres stilling knyttet til arv – det gjelder par som i dokumenterte, ekteskapslignende forhold har vært samboere, men som ikke har felles barn. Vi har nå vært vitne til, og sett eksempler på, at den ene plutselig forulykker og den andre sitter igjen uten gjensidig arv, som man ville ha fått i de tilfeller hvor man hadde hatt felles barn, eller selvfølgelig i de tilfeller der vedkommende hadde vært gift.

Samboerutvalget har konkludert med at en toårsregel også bør gjelde for disse. Toårsregelen har man selvfølgelig for at man skal sørge for at det er en viss sammenheng i samboerskapet, og at dette ikke er tilfeldig. Samboerutvalget konkluderer med at man ønsker en slik anbefaling. Sosialistisk Venstreparti, Arbeiderpartiet og Senterpartiet har tatt opp dette forholdet i innstillingen, fordi det spesielt har vært noen saker det siste halve året som har gjort dette nødvendig. Og så ønsker vi tilbakevirkende kraft. Dette forslaget har i praksis ingen proveny, men de få enkeltmennesker som utsettes for en ulykke som gjør at man plutselig sitter igjen uten muligheten til arv selv om man lever i et dokumentert, ekteskapslignende forhold – men som ikke har barn – rammes hardt.

Det som er min utfordring til statsråden, er om han ikke kan se på dette på nytt, for når Stortinget nå har gjort den endringen knyttet til samboere med felles barn, er det etter mitt skjønn ingen saklig grunn til at man skal unndra dem som ikke har felles barn, men som likevel er dokumenterte samboere.

Björg Tørresdal (KrF) [11:33:08]: I dag legger vi aller siste hånd på verket når det gjelder skattereformen. Det er gledelig at det nå er bred enighet om et nytt og moderne skattesystem. Det danner grunnlag for et godt og stabilt system for framtiden.

Den delen som det var stor usikkerhet om i fjor da vi behandlet skattereformen, var uttaksbeskatning for næringsdrivende i deltakerlignede selskaper og i enkeltper-

sonsforetak. Gjennom en ekstra runde med utredninger har en nå kommet fram til modeller også for disse selskapene som gjør at skattereformen blir helhetlig. Jeg ser at det mest ønskelige i utgangspunktet ville vært en uttaksbeskatning for alle selskap. Når en har landet som en har gjort i dag, har det gode grunner, og det skjer på en måte som gjør at helheten blir ivaretatt.

For Kristelig Folkeparti har det vært viktig å komme fram til gode løsninger for de små og mellomstore bedriftene. Jeg er derfor glad for at en i tillegg til uttaksutvalgets forslag også har videreført et lønnsfradrag som gjør det gunstig å ha folk i arbeid. Videreføring av lønnsfradraget har også vært understreket som særlig viktig av flere som har vært på høring. Jeg synes det har vært viktig å få til en god ordning i forhold til dagens selskapsformer, slik at ingen blir presset inn i selskapsformer som ikke er naturlig for den enkelte bedrift.

Det dette til syvende og sist handler om, er et godt næringsliv og eierskap når det gjelder virksomheter, som trykker og skaper nye arbeidsplasser. For at dette skal bli holdbart, er det viktig at systemet har en god helhet, og at det er stor oppslutning om systemet i Stortinget. Her kan vi krysse av i den positive boksen på begge punkter.

Det er gledelig at tross skattedebatter med høyt støynivå har Arbeiderpartiet valgt å støtte systemendringene i Regjeringens skattereform. Det gir forutsigbarhet uansett flertall i kommende storting. Så skulle jeg gjerne ha sett at Arbeiderpartiet også var med på de skattejusteringene, slik at ikke de rikeste av de rike fortsatt skal få spasere uhindret gjennom låvedøren.

Det er også slik at i et land med et åpent vindu mot verden trenger vi skatteregler som er vel tilpasset internasjonale forhold. Det er også nå tilfellet. Senest i går kom IMF med en positiv omtale av det nye skattesystemet vårt. Det lover godt. Dagens regler er verken tilpasset konkurransesituasjonen utenlands eller de krav vi er pålagt gjennom EØS-samarbeidet.

Skatteproposisjonen som vi behandler i dag, inneholder flere saker enn oppfølgingen av skattemeldingen. Jeg har lyst til å komme spesielt inn på ett område, og det er riggselskapene, som nå må ut av dagens beskatningsordning på grunn av pålegg fra ESA. Bakgrunnen for det hele er at EU nylig har revidert sine retningslinjer for statlig støtte. Det nye regelverket innebærer også at den norske rederiskatten må legges om, ved at rigger og andre flyttbare installasjoner blir kastet ut av rederiskatteordningen.

Jeg er glad for at en samlet komite nå understreker behovet for overgangsregler. Det er viktig at de norske riggselskapene får mulighet til å bli i Norge og videreutvikles her. Derfor er det helt rett at en samlet komite går inn for å be Regjeringen i forbindelse med budsjettet for 2006 om å komme med forslag til overgangsregler som tar hensyn til at riggselskapenes årlige skattebelastning ikke blir urimelig stor.

Det er viktig at egenkapitalen i de norske riggselskapene ikke blir urimelig belastet i overgangsårene. Dette handler om tre norske selskaper, Odfjell, Smedvig og

Prosafe, men det handler også først og fremst om norske arbeidsplasser, kompetanse og teknologiutvikling.

Morten Lund (Sp) [11:37:40]: Jeg er skuffet og overrasket over den næringslivsfiendtlighet som flertallet i komiteen viser i deler av denne innstillingen. Jeg er lei for at den karakteristikken også omfatter framtidige samarbeidspartnere i regjering.

Samtidig må det være regjeringspartiene som bærer hovedansvaret for at det ikke er inngått en samlet avtale om den framtidige skattepolitikken, slik som det ble gjort om pensjonsreformen. Nå gjøres vedtak bitvis, noe som ikke gir forutsigbarhet for næringslivet. Det er bare å innse at sterke krefter, ikke minst innenfor næringslivet, raskt vil starte arbeidet for å endre de vedtak som nå fattes. Det vil skje fordi Stortingets flertall ikke har tatt næringslivets innspill på alvor.

Jeg vil sitere fra et felles brev fra HSH, Bedriftsforbundet, Skattebetalerforeningen, Lastebileierforbundet, NARF og Bondelaget:

«For at enkeltpersonforetaket skal forbli et effektivt og reelt alternativ for mindre virksomheter også i fremtiden, er det helt avgjørende at finanskomiteen foretar endringer på disse punktene.»

– Så tar de en del punkter for seg.

Det er grunn til å tro at Regjeringens smøring i reformen, med fjerning av all formuesskatt og halvering av toppskatten, ikke vil bli gjennomført. Senterpartiet fastholder at vi prioriterer reduserte egenandeler ved sykdom framfor redusert toppskatt, og at fjerning av formuesskatten på annet enn næringskapital er uaktuelt for oss. Det kunne vært et solid flertall for en næringsvennlig skattereform om grunnholdningene fra Plaza-forliket høsten 2000 var de samme også i dag. Da var fjerning av formuesskatt på næringskapital en viktig del av avtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene.

Det synes å være bred enighet om at den store gruppen selvstendig næringsdrivende er den som kommer dårligst ut av skattereformen. Mange av dem får økt sin skatt, til dels betydelig, uansett hvordan det går med toppskatt og formuesskatt. I alt teller denne gruppen 170 000, som nå vil måtte vurdere å velge AS-formen for å få gunstige og forutsigbare skattevilkår.

Det er utrolig at så sterke og sammenfallende syn fra ulike næringsorganisasjoner skal vinne så lite gehør som de har gjort i denne saken. Det er mikroskopiske forbedringer av Regjeringens forslag til foretaksmodell som blir resultatet i dag. Man fjerner få fra taperlisten.

Senterpartiet mener at de som kommer inn under den nye foretaksmodellen, må få beholde dagens særfordeler og også få nye særregler som gjenspeiler viktigheten av bitte små bedrifter og den særlige betydningen enkelte har for sysselsetting og bosetting.

Senterpartiet mener at de selvstendig næringsdrivende fortjener særregler som gir gunstigere skatt enn det som gjelder for dem som velger aksjeselskap, for det første fordi de risikerer hus og heim om virksomheten får problemer, for det andre fordi mange av dem er gründere og nyskapere – og i denne gruppen er det få

som får fordel av redusert toppskatt og formuesskatt – og for det tredje fordi de mest aktive eierne ikke gis de samme mulighetene til å velge beskatningstidspunkt som passive aksjeeiere.

Senterpartiets endringsforslag for alle innenfor foretaksmodellen er følgende:

- Skjermingsrenten gis et risikotillegg på 5 prosentpoeng.
- Det innføres en fondsavsetningsordning som i Danmark, med ti års inntektsutjamning.
- Gevinst ved realisasjon av driftsmiddel beskattes fortsatt som kapitalinntekt.

Så mener Senterpartiet at skogbruket gir så spesielt store ringvirkninger der arbeidsplasser trengs mest, at dette gir grunn til særregler. På samme vis som rederivirksomhet er «navet» i den maritime klyngen, på godt og vondt, er det avvirkningen i norsk skog som avgjør omfanget av trenæringene, der 30 000 er ansatt i dag. For Trøndelag er det beregnet at en årlig førstehandsverdi på 450 mill. kr foredles til totalt 5 800 mill. kr.

Senterpartiet tror på det næringslivet sier, at når nettoen av hogsten reduseres med 20–30 pst. gjennom økt skatt, reduseres den samlede sysselsettingen enda mer. Vi tror også på dem som sier at ved bedre skattevilkår vil hogsten øke mye, og at dette er det mest effektive tiltak for å øke aktiviteten og ringvirkningene. Vi mener at Stortinget ikke bare kan ønske seg økt aktivitet.

Senterpartiets forslag gir lavere skatter for skogbruket, gir flere arbeid og gir betydelig økt skatteinngang totalt sett. Det er merkelig at Høyre ikke lenger er for en slik dynamisk skattepolitikk, og det er underlig at ikke Arbeiderpartiet ser at det blir arbeid til flere på dette viset. Det er sløseri av verste sort ikke å innfri skogbrukets krav og ta sjansen på at ledigheten øker.

Senterpartiets konkrete forslag til fordel for skogbruket er at skogbruksinntekt skal beskattes med 28 pst., i samme grad som i dag, og at det fortsatt skal gis fritak for skatt på salg til verneformål. Vi gir også subsidiær tilslutning til å gjeninnføre 5 års gjennomsnittsligning, i stedet for fondsavsetning, som er vårt primære forslag.

Jeg vil sette fram Senterpartiets forslag i innstillingen og forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, som er utdelt i salen.

Presidenten: Morten Lund har tatt opp de forslag han har referert til.

May Britt Vihovde (V) [11:43:14]: Dei fleste vedtaka vi gjer i denne saka, sikrar gjennomføring av St.meld. nr. 29 for 2003-2004, Om skattereform, og Regjeringa sine forslag til endringar av vårt skattesystem blir i all hovudsak gjennomførde. Endeleg kan eg som Venstrerepresentant jubla over at delingsmodellen verkeleg blir historie.

Eit skattesystem må bli oppfatta som mest mogleg rettferdig, og det betyr m.a. at like inntekter blir skattlagde likt, uavhengig av korleis inntekta er opptent. Det er i utgangspunktet alle parti einige i. Men når det gjeld gjennomføring, kjem ulikskapane verkeleg til syne.

Venstre har aldri vore prinsipiell motstandar av skatt på utbytte, men kombinasjonen av høg utbytteskatt, delingsmodellen, som no, og vår særnorske formuesskatt vil gi våre bedrifter større skattetrykk enn det deira konkurrentar i andre land har. Dette vil kunna medføra at tusenvis av norske arbeidsplassar blir lagde ned.

Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti seier i ein merknad at like inntekter i større grad skal skattleggjast likt, og at skattelegginga skal gjerast mest mogleg lik, uavhengig av organisasjonsform. Men det skulle jo tilseia at desse to partia støttar Regjeringa sine forslag om å redusera skatten på arbeidsinntekt og fjerna formuesskatten, rett og slett for å få mest mogleg lik skatt på lik inntekt, uavhengig av korleis du tener pengane. For Venstre er prinsipp viktige, men vi snakkar ikkje berre om det i festtalar, vi forsøker òg å gjennomføra vår politikk i tråd med våre prinsipp.

Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti sine forslag vil føra til at dei som får høgare skattenivå enn i dag, og som har moglegheit til å omorganisera til aksjeselskap eller deltakarliknande selskap, vil gjera det. Dette er i hovudsak skattebetalarar med millioninntekter. Skal like inntekter skattleggjast mest mogleg likt, bør ein heller ikkje stilla spørsmål om kva næring ein får sine inntekter frå.

Med delingsmodellen har mange tilpassa seg for å betala 28 pst. skatt. Våre primærnæringar har til dels hatt andre skattereglar enn anna næringsverksemd. Venstre ønskjer at alle næringsdrivande skal behandlast mest mogleg likt. Vårt utgangspunkt var full støtte til Regjeringa når det gjeld dei endringane som galdt skognæringa. Vi innser at desse endringane vil kunna føra til redusert aktivitet i ein periode, nemleg i perioden frå innføring av utbytteskatt og fram til ein får avvikla formuesskatten og redusert marginals-katten.

Vi støttar derfor at ein gjeninnfører gjennomsnittlikning for skogbruket, men meiner at andre verkemiddel enn gjennomsnittlikning kan stimulera til auka aktivitet. Eg nemner utviding av skogfondordninga eller utviding av jordbruksfrådraget til også å gjelda skogbruk. Begge desse tiltaka kan vera betre enn gjeninnføring av gjennomsnittlikninga, og dei vil ikkje bryta med prinsippet om at like inntekter skal skattleggjast mest mogleg likt, utan omsyn til om det er kapitalinntekt eller arbeidsinntekt.

Eg må innrømme at når vi har lytta til innvendingar frå skognæringa, bl.a. frå Noregs Skogeigarforbund og NOR-SKOG, og i denne omgangen gjeninnfører gjennomsnittlikning, blir det litt drygt at dei i neste omgang ved brev dagsett 12. juni 2005 krev overgangsordningar fordi næringa har drive skattetilpassing i 2005. Det er nettopp det som bør vera eit hovudpoeng ved endringar av skattereglar, nemleg å sørgja for eit skattesystem som gir lik skatt på lik inntekt, og ikkje favoriserer verken enkelte næringer eller måten næringsdrivande organiserer seg på. Eg må berre tilstå at med ein slik argumentasjon kan kanskje enkelte bli freista til å endra standpunkt. Eg registrerer at Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Framstegspar-

tiet har fremja eit forslag om dette. Dette forslaget støttar ikkje Venstre.

Til slutt: Vi har i denne stortingsperioden fått fjerna totalt to ulike skattar og avgifter med til dels store proveny: investeringsavgifta og fordelsskatt på eigen bustad. Dette stod øvst på Venstre si liste over kva skattar og avgifter som burde bort. I tillegg blei delingsmodellen fjerna frå årsskiftet, og vi har fått eit flatare skattesystem. Med andre ord: Venstre har fått gjennomslag for mykje av sin skatte- og avgiftspolitikkk.

Det var dette eg ønskte å bruka taletida mi til i den siste skattedebatten i dette odelstinget.

Statsråd Per-Kristian Foss [11:48:14]: I tidligere debatter om skattereformen, og også her i dag, får vi gjentatt at Arbeiderpartiet og SV er imot lettelsler i toppskatt og formuesskatt på grunn av fordelingsvirkningene. Parolen er at disse lettelsene «gir mye til dem som har mye fra før». Etter min oppfatning er dette en primitiv tilnærming til en skattereform. Formålet med reformen er jo å skape et bedre skattesystem. I det gamle systemet har noen betalt for lite inntektsskatt, mens visse grupper har hatt en urimelig høy skattebelastning sammenlignet med andre. Kort sagt: Kapitalinntektsbeskatningen har vært for lav, mens arbeidsbeskatningen har vært for høy. Det er nødvendig å rette opp begge deler i reformen for at den skal få et helhetlig preg. Både før, under og etter Skauge-utvalgets arbeid har begrensninger i disse ulikhetene vært sentrale konklusjoner og premisser for gjennomføring av reformen. Derfor er det sørgelig at Arbeiderpartiet og SV ikke er med i denne samlede, helhetlige oppretting av mangler i det gamle skattesystemet. De vil bare heve skattenivået der det er lavt, ikke senke de skattesatsene som er for høye. At disse høyeste skattesatsene bare gjelder noen inntektstyper, og langt fra alle, og derfor skaper svære ulikheter i skattesystemet, ser ikke ut til å bekymre disse partiene.

Under punkt 4.2 i innstillingen gir Arbeiderpartiet og SV riktignok en prinsipiell tilslutning til «at like store inntekter i større grad skattlegges likt, og at skattebelastningen gjøres mest mulig uavhengig av organisasjonsform». Dette prinsippet om horisontal likhet i skattesystemet er det all grunn til å ta alvorlig. Men partiene gjør ikke det. I neste avsnitt tar de nemlig avstand fra nettopp de skattelettelsene som ville bidra til en slik økt likhet. Det er prinsippløst, og det er urovekkende, at partier som aspirerer til regjeringsmakt og kontroll over skattepolitikken, setter prinsippet om lik skatt på like store inntekter til side, nærmest på mørkeloftet, med én gang det kan bli alvor av prinsippet, altså når man skal realisere det.

Hva er konsekvensene av Arbeiderpartiets og SVs syn? De er med på å heve marginals-katten for aksjonærer og selskapsdeltakere opp til vel 48 pst., men de er ikke med på å senke den vesentlig høyere marginals-katt på lønn ned til omtrent samme nivå. Denne mangel på sammenheng og horisontal likhet i skattesystemet er påfallende, ikke minst fordi det er lønnstakerne som mangelen går ut over, ikke kapitalistene.

Gjennom å vedta foretaksmodellen her i Odelstinget i dag vil dessuten de personlig næringsdrivende, altså enkeltpersonforetakene, komme inn under toppskatten. Arbeiderpartiets og SVs syn betyr da også at disse næringsdrivende får en vesentlig høyere marginalsatt enn aksjonærer og selskapsdeltakere. Det er grunn til å stille spørsmålet: Hvor er likheten i skatt på like inntekter uansett organisasjonsform? Jeg viser til mitt tidligere sitat fra Arbeiderpartiets og SVs merknader.

Det ser heller ikke ut til å bekymre disse partiene at slike ulikheter vil føre til betydelige omorganiseringer av nærings- og yrkesaktivitet. De som rammes av det høyere skattenivået, og som kan omorganisere til aksjeselskap eller deltakerlignet selskap, vil selvfølgelig gjøre det, for dermed å komme inn under det lave skattenivået på vel 48 pst. Dette vil ikke minst gjelde de millioninntektene som Arbeiderpartiet og SV ønsker å ramme med sin skattepolitikk og i sin retorikk. Omorganiseringene vil gjøre denne politikken delvis virkningsløs og skape nye ulikheter mellom dem som kan og dem som ikke kan omorganisere sin inntekt. Hvor er rettferdigheten i et system hvor det ikke bare er en ulåst kjøkkendør inn til det lavere skattenivået, men en åpen låvedør?

Regjeringens begrunnelse for å dempe formuesskatten er dels at den virker skjevt, og dels at den økte kapitalbeskatningen gjennom aksjonærmodellen, deltakermodellen og foretaksmodellen nødvendiggjør en slik demping. Konsekvensen av å beholde formuesskatten uendret, slik Arbeiderpartiet og SV vil, vil være fortsatt store ulikheter og skjevheter, bl.a. ulik verdsettelse. Videre blir det en overbelastning av eiere i næringslivet som blir rammet både av økt inntektsbeskatning og uendret formuesskatt.

Jeg håper at Arbeiderpartiet og SV etter hvert kommer på bedre tanker når det gjelder sammensyning av en helhetlig skattereform. Mange viktige skritt tas nå, men fortsatt viktige skritt gjenstår etter valget til høsten. For stabiliteten i skattepolitikken fremover vil det være en stor fordel om denne helheten i skattereformen kan få gjennomslag også blant opposisjonens partier.

H e i d i G r a n d e R ø y s hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Tore Nordtun (A) [11:53:21]: Finansministeren er fullstendig klar over at den skattereformen vi hadde til behandling sist år, og denne oppfølgingen vi har i dag, systemomleggingen og modellene, har regjeringspartiene og Høyre forhandlet seg fram til enighet med Arbeiderpartiet om.

Så kom finansministerens klassiske Høyre-innlegg, som vi har hørt i hvert fall i hele etterkrigstiden, nemlig om skattelettelse til dem som har mest fra før. Det må finansministeren tåle å høre! Når folk med over 1 mill. kr, ja, opptil 1,5 mill.–2 mill. kr i inntekt, får 10–15 ganger mer skattelettelse enn de som har en vanlig inntekt, er det klart at vi reagerer på det og har motforestillinger! I til-

legg vet vi hvordan inntekten fordeler seg mellom det offentlige og det private forbruket.

Jeg vil til slutt stille finansministeren et spørsmål: I skattereformen var det bl.a. åtte fradrag som skulle finansiere skattelettelsene. Vil han komme igjen til høsten med skattelettelse som skal finansieres via pendlerfradraget og særfradraget for uføre?

Statsråd Per-Kristian Foss [11:54:45]: Budsjettlekaker gis ikke fra Stortingets talerstol, så svaret på det spørsmålet gis derfor ikke – i tråd med vanlig praksis.

Jeg tåler gjerne å høre en skattepolitisk argumentasjon, men jeg tåler ikke å høre den falsk! Det er ikke rett at Arbeiderpartiets skatteopplegg vil bringe rettferdighet. Det vil øke urettferdigheten i systemet fordi din mulighet til å påvirke din skattesats, er avhengig av hvilken organisasjonsform du velger. For vanlige lønnstakere er det ingen valgmulighet. For å si det slik: Dette er et stort konsulent-hull som Arbeiderpartiet skaper i systemet, som jeg ikke skjønner at man kan forsvare!

Presidenten: Presidenten vil nemne at omgrepet «falsk» vel er på kanten av det ein kan seie frå Odelstingets talerstol, og ber statsråden finne andre uttrykk neste gong.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:55:42]: Eg konstaterer at finansministeren viser til at Arbeidarpartiet ikkje ønskjer skattelettar, og også går inn for skatteskjerpingar. Det viser òg revidert nasjonalbudsjett, at ein m.a. går inn og aukar formuesskatten på arbeidande kapital. Det er veldig uheldig. Det gjer jo at det blir endå gunstigare å eige norsk industri frå utlandet enn det blir å eige norsk industri i Noreg.

No er det slik at Arbeidarpartiet er regjeringspartia sin partnar når det gjeld skattereforma, og der fekk ein altså støtte frå Arbeidarpartiet til å auke utbytteskatten. Så skal ein utsetje til neste periode med å foreta dei skattelettane som ligg i skattereforma.

Mitt spørsmål til finansministeren er: Vil ikkje det vere å gamble med at desse skattelettane blir gjennomførde? Kvifor kan ein ikkje sikre fleirtal for ein større del av skattelettane medan ein har fleirtalet i Stortinget?

Statsråd Per-Kristian Foss [11:56:56]: Det er i grunnen fordi Fremskrittspartiet ikke har bidratt særlig! La meg si det slik, og det er vel ingen stor hemmelighet – det har vært sagt i det offentlige rom tidligere – at under de siste budsjettforhandlingene var det ikke noe krav fra Fremskrittspartiet at man skulle øke reduksjonen i formuesskatten. Det var heller ikke noe krav fra Fremskrittspartiet om at man skulle øke kuttet i toppskattene – snarere tvert imot, man reduserte det i forhold til Regjeringens forslag. Så jeg skjønner ikke bakgrunnen for spørsmålet. Det hadde selvfølgelig vært bedre om vi hadde klart å gjennomføre reformen uten hensyn til valg. Men for å si det slik: Det er en form som er vår konstitusjon fremmed. Vi satser på at velgerne faktisk vil stole på at denne skattereformen skal videreføres av de partier som har introdusert den.

Jeg håper at Fremskrittspartiet etter hvert slutter seg til skattereformen, selv om de på mange måter i reformens begynnende fase meldte seg litt ut av debatten og ville ha en såkalt flat skatt – flatere, eller hva det nå måtte bli. Denne skattereformen vil bidra til det Fremskrittspartiet ønsker, nemlig redusert marginalskatt og redusert formuesskatt.

Øystein Djupedal (SV) [11:58:19]: Jeg registrerer at finansministeren er i valgkampmodus nå, allerede før sommeren. Han brukte altså hele sitt innlegg til å snakke om Arbeiderpartiets og SVs skattepolitikk, og kalte den urovekkende – «primitiv tilnærming», brukte han til og med som et begrep om vår skattepolitikk! Det får stå for hans regning. Jeg har ikke tenkt å plukke opp den hansken i dag.

Jeg tenkte jeg kunne utfordre ham på det jeg utfordret ham på i mitt innlegg, nemlig arv knyttet til samboere som ikke har felles barn. Stortinget har ryddet opp i ett forhold her; samboere med dokumentert samboerskap som har felles barn. Men for dem som ikke har felles barn, har ikke Stortinget ryddet opp, selv om Samboerutvalget anbefalte dette.

Grunnen til at vi tar opp dette nå i denne innstillingen, er at vi har hatt et par eksempler gjennom våren knyttet til store naturkatastrofer der noen familier er blitt rammet urimelig hardt. Vi ønsker at denne endringen skulle ha skjedd og fått tilbakevirkende kraft. Jeg vil sterkt oppfordre statsråden til å komme tilbake til dette i det statsbudsjettet som legges fram til høsten.

Statsråd Per-Kristian Foss [11:59:23]: Jeg er glad for at jeg fikk anledning til å svare på dette spørsmålet.

Regjeringen varslet i familiemeldingen ytterligere utvidelse av samboerfritaket i arveavgiften. Det er imidlertid viktig at dette vurderes grundig, slik at det er sammenheng mellom ulike lover. Samboerbegrepet som i dag brukes i arveavgiftsloven, er det samme som i folketrygdloven. I tillegg berøres samboerskap bl.a. av familielovgivning og skattelovgivning m.m. Det er viktig å finne en balanse her mellom rettigheter og plikter for dem som lever sammen papirløst og uregistrert. Dette jobber vi med, og vi har varslet en ytterligere lempning. Men jeg vil gjenta at det er viktig at slikt lovarbeid ikke skjer etter tabloide metoder – altså, les avisen, noen er berørt – men at det skjer ut fra en helhetlig betraktning, slik at samboerbegrepet er ensartet i ulike lovverk.

Morten Lund (Sp) [12:00:41]: Finansministeren har sagt at med dagens satser har vi en låvedør av tilpasningsmuligheter for personlig næringsdrivende og høytlønne-de. De vil ta ut lønnsinntekten sin som kapitalinntekt.

Trygdeavgiften er en betaling for trygd og pensjonstelser. Hvis vi ser bort fra trygdeavgiften, betales det 40 pst. i marginalskatt for lønnsinntekt mellom 350 000 kr og 800 000 kr. Over 800 000 kr er marginalskatten på lønn 43,5 pst. Det er 950 mill. kr som kommer inn gjennom trinn 2. 80 000 personer betaler i gjennomsnitt 12 000 kr

som hver enkelt ranes for, etter finansministerens mening, hvis de må betale toppskatt 2 i dag.

Regjeringen sier at skatt på kapitalinntekter vil bli 48 pst., altså høyere enn lønn, hvis man ser bort fra trygdeavgiften. Betyr denne låvedørtrusselen fra finansministeren at finansministeren tror at kapitalinntekter i praksis vil få lavere skatt enn 48 pst.? Eller er det det at rike mennesker ikke er opptatt av å sikre seg rimelig gode pensjons- og trygderettigheter, og at de regner trygdeavgift som skatt?

Statsråd Per-Kristian Foss [12:02:03]: Jeg tror nok at i de fleste tabeller som representanten Lund også opererer med, er trygdeavgiften en del av skattesystemet og en del av skattebelastningen. Jeg har ikke sagt at det er dagens satser som åpner en slik låvedør, men det er konsekvensen av de satser som Arbeiderpartiet og SV har gått inn for. Jeg skjønner at Senterpartiet ønsker å regjere sammen med disse partier på disse partiers premisser også i skattepolitikken.

Når jeg siterte fra innstillingen, der det heter at «like store inntekter i større grad skattlegges likt, og at skattebelastningen gjøres mest mulig uavhengig av organisasjonsform», er det et sitat som jeg erklærte meg enig i, men som i praksis ikke følges opp i innstillingen, fordi da må man gjøre noe, både sette skattene ned og samtidig øke utbyttebeskatningen når utbytte tas ut til privat bruk.

Ranveig Frøiland (A) [12:03:16]: Skattelette og føreseielegheit er Høgre sine mantra.

Så er finansministeren oppteken av rettferd. Det er eg òg, men det er mogleg at vi definerer rettferd litt ulikt, alt etter kven det gjeld.

Eg trur nok at alle dei som fekk skatteskjerpning, det gjeld pendlarar, nordsjøarbeidarar, altså vanlege arbeidsfolk, ikkje opplever det som rettferdig at dei skal vera med og finansiera skatteletten for dei rikaste. Det var nemleg det Høgre la opp til, og som dei fekk støtte til frå Framstegspartiet.

Er det slik at dei som er pendlarar, dei som ikkje kan bu der dei jobbar, men som må reisa til arbeidet sitt, kan venta at dei òg skal ha føreseielegheit i framtida, og at Høgre ikkje vil koma med ny skatteskjerpning for desse vanlege arbeidarane?

Statsråd Per-Kristian Foss [12:04:34]: Jeg minnes også at Arbeiderpartiet ved en rekke anledninger har bedt om at vi forenkler skattesystemet og fjerner en serie fradragordninger som ikke virker likt mellom skattytere. Dette gjelder bl.a. beskatning av kost. Stortinget har nå gjort et vedtak som endrer det forrige skattevedtaket på dette området, men det gjeninnfører en ulikhet i beskatning av kost for ulike arbeidstakere. Rettferdighet eller ei, men det er i alle fall ikke likhet for like tilfeller.

Det jeg imidlertid overraskes mest over, er at Arbeiderpartiet vil etablere et system som er slik at konsulenter som organiserer sin arbeidsinntekt gjennom et aksjeselskap, kan skaffe seg lavere skattesats enn det en lønns-

taker med samme inntekt kan gjøre. Det er iallfall ikke rettferdighet, og det dreier seg ikke om å gi skattelettelse til dem som har mest fra før, slik Regjeringens forslag betegnes. Det er faktisk Arbeiderpartiet som nå gjør det samme, men med det forbehold at man da er konsulent og kan opprette sitt eget aksjeselskap.

Presidenten: Replikkordskiftet er slutt.

Dei talarane som heretter får ordet, får ei taletid på inn- til 3 minutt.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:05:59]: Bakgrunnen for at eg tek ordet, var finansministeren sitt svar på mitt spørsmål, der han m.a. sa at han ikkje forstod spørsmålet.

Eg må då peike på at i alle fall er det mange i næringslivet som forstår den problemstillinga som blei teken opp, og som er bekymra for at ein kan få eit resultat der det er fleirtal for skatteskjerpningane, men at ein ikkje får fleirtal for skattelettane, dersom stortingsvalet til hausten gir eit anna fleirtal i Stortinget.

Når det gjeld statsbudsjettet for 2005, og at Framstegspartiet gjekk inn for ein mindre lette i toppskatten enn det Regjeringa foreslo, så er det riktig. Men det var på grunn av at vi ville ha ein betre sosial profil, og at det var for små skattelettar for dei med låge og middels store inntekter i forhold til dei lettane som var foreslått gitt til dei med dei verkeleg høge inntektene. Det gav ei sosial slagside som var ein profil som Framstegspartiet ikkje kunne vere med på. Derfor gjekk vi inn og kravde at det skulle vere større lettar for dei med låge og middels store inntekter. Då blei det litt mindre lettar for dei med høge inntekter, men alle fekk store skattelettar.

Når det gjeld formuesskatt, bør det vere klart for dei fleste at Framstegspartiet ønskjer å fjerne han. Vi sa også klart frå at dersom vi skulle vere med og vurdere ei eller anna form for utbytteskatt, måtte vi ha klare forsikringar om og ein klar progresjon i at formuesskatten blei avvikla. Det fekk vi ikkje. Dermed kunne vi heller ikkje støtte innføring av ein utbytteskatt. Sjølv om vi skulle ha vurdert å støtte eit forslag om utbytteskatt, måtte det også ha blitt forbetra på veldig mange punkt i forhold til det som er tilfellet i dag.

Vi har tidlegare foreslått å fjerne formuesskatten. Vi har ikkje fått noko fleirtal for det. Det står tydeleg i parti-programmet vårt, og det vil vi også stå på i neste periode.

Heidi Larssen (H) [12:08:43]: Flere talere har vært inne på at et av målene med skattereformen er å sikre større likebehandling av reelle arbeidsinntekter ved å redusere satsforskjellene mellom skatt på arbeidsinntekt og skatt på kapitalavkastning. Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er også enig i at dette er ønskelig. Men når det kommer til praktisk og utøvende politikk, skiller man lag med regjeringspartiene.

Høyre mener at marginalskatten må reduseres ved nedjustering av toppskatt. Ingen bør betale mer enn halvparten av det man tjener, i skatt, enten det kommer fra arbeid eller kapital. Arbeiderpartiet og SV vil ikke redusere skatt

på arbeidsinntekter. De tar avstand fra de skattelettene som vil bidra til å øke en slik likhet. Derimot vil de, som flere har vært inne på i innstillingen, styrke progressiviteten i skattesystemet. Arbeiderpartiet sier også i sitt program for neste stortingsperiode:

«at skatt mellom arbeid og kapital jevnes ut slik at de med høye kapitalinntekter betaler mer skatt»

SV sier i sitt program:

«foreslå å øke kapitalbeskatningen»

Dette er altså programmer som gjelder for neste periode, altså den som kommer etter denne perioden. Man står da altså med to spørsmål om disse partiets politikk, slik jeg ser det. Enten vil disse to partiene at lønnskakere og selvstendig næringsdrivende som driver enkeltpersonforetak på den ene siden, skal betale mye mer i skatt enn aksjonærer og selskapsdeltakere på den annen side, eller så ønsker de å skjerpe skatten på kapitalinntekter, slik at den kommer godt over 50 pst., kanskje nærmere 60 pst. Kanskje de til og med går inn for å innføre et progressivt element i denne kapitalbeskatningen også, slik de sier i innstillingen. Det hadde ikke vært så dumt å få svar på disse spørsmålene i dag. Hva kan vi vente oss med en eventuell rød-grønn regjering til høsten? Vil man ha likebehandling gjennom reduksjon i personbeskatningen, eller vil man ha likebehandling ved økt kapitalbeskatning? Eller vil man ha ulike behandling? Det kan jo også være.

Jeg lurer på hvorfor Arbeiderpartiet ikke foreslår å ta bort hele rabatten på aksjer, verdipapirer og grunnfondsbevis når den først og fremst, som de selv sier, innebærer lettelse til grupper med høye inntekter og store formuer. Hvorfor bare nøye seg med å redusere den fra 35 pst. til 25 pst.? Jeg lurer på hvorfor man ikke like godt tar hele rabatten, når man sier at den faktisk innebærer lettelse til grupper med høye inntekter.

Øystein Djupedal (SV) [12:11:49]: Jeg vil komme med noen få betraktninger på slutten av denne debatten, som vel er den siste skattedebatten av betydning i denne stortingsperioden.

Statsråden sier at trygdeavgiften er å betrakte som skatt. Det er selvfølgelig slik det oppleves for de fleste, men den har en helt annen karakter i skattesystemet. La meg bare ta en parallell til det som Stortinget nylig behandlet som gikk på pensjon. Regjeringspartiene understreket der som et spesielt poeng at en pensjonsavgift har en annen karakter enn alminnelig skatt. Det betyr at statsråden ikke har noen konsistens i sin argumentasjon om dette. Det betyr at med en likebehandling av skattesatser i utgangspunktet er trygdeavgift en viktig premiss. Man forutsetter en annen premiss i dette enn det man gjør for selvstendig næringsdrivende.

Man kan selvfølgelig tilpasse seg. Det finnes mange tilpasninger i et skattesystem, for dem som måtte ønske det. Å tette alle skattehull tror jeg er svært vanskelig. Å delta i dette sikkerhetsnettet i velferdsstaten, som trygdeavgiften delfinansierer, er det svært mange som ser et poeng i. Mennesker er som monomandyr. Mange er nok kanskje det, men likevel vil nok de fleste også se at det er

et poeng i at man deltar i dette spleiselaget som jo velferdsstaten rent faktisk er. Det vil man selv få gevinst av.

Det er flere som har etterlyst hva SV måtte mene om skatt. La meg si følgende: Det står i vårt alternative statsbudsjett hva SV mener om skatt. Vi går ikke inn for en senking av formuesskatten, bare så det er veldig klart. Formuesskatten er i dag det progressive elementet i kapitalbeskatningen. Vi har altså det paradoksale system i dag at vanlig lønnsinntekt har progressivitet og relativt høye skattesatser, mens skatt på kapital ikke har det. Der er det formuesskatten kommer inn som en del av det som de med de største formuene skal bidra med til fellesskapet. Å fjerne denne får selvfølgelig en forferdelig grov sosial slagside. Det er ikke uten grunn at det er de menneskene som har størst formue i Norge, som gir størst bidrag til Høyres valgkamp, for de har direkte glede av at man fjerner formuesskatten. Man vil selvfølgelig gi bidrag til Per-Kristian Foss' kasse, for det i seg selv vil gjøre dem godt.

Formuesskatten har åpenbare svakheter ved seg. Det er riktig. Men det å fjerne formuesskatten bidrar til en større sosial urettferdighet og et mindre rettferdig skattesystem. Skattesystemet må ha som utgangspunkt at det skal oppleves som sosialt rettferdig, at de som har mest, bidrar mest. Det gjør man ikke med det kapitalskattesystemet man nå innfører, for skjermingsfradraget gjør at man må ha relativt store utbytter før aksjeutbytte kommer til beskatning. I teorien ser skattesystemet veldig fint ut, for skattesatsene er noenlunde harmonisert, men i praksis vil det fremdeles være slik at de med store kapitalinntekter, ikke betaler på langt nær så mye skatt i prosent som de som har vanlig lønnsinntektsskatt. SV er derfor veldig tydelig på at formuesskatten må bestå. Den bør nok gjennomgås for å rette opp noen åpenbare svakheter i formuesskatten som system, men formuesskatt er et godt og rettferdig system for helheten i skattesystemet.

Morten Lund (Sp) [12:15:14]: Finansministeren sa i sitt replikkvar til meg at med dagens skattesatser er det ingen låvedører av tilpasningsmuligheter, men det kan komme til å bli det hvis det blir et regjeringsskifte.

Høyres representant sa det som statsråden tidligere har sagt, at med dagens skattesatser er det en slik låvedør.

Det ble sagt tidligere i debatten at det er forferdelig slik næringslivet behandles i dag med dagens satser. 300 000 kr kan de spare ved å tilpasse seg. I virkeligheten er det 12 000 kr i gjennomsnitt som betales av dem som har trinn 2. 80 000 personer er det som betaler det. Vær så snill ikke å overdrive, det er ikke tilfellet at dette er så problematisk. Jeg tror ikke så mange vil benytte seg av tilpasningsmulighetene.

Så sier statsråden at trygdeavgift regnes som skatt. Pensjonskommissjonen foreslo en pensjonsavgift på 17 pst., og fortsatt kan det være aktuelt å vurdere. Gjennom et sånt vedtak får folk beskjed om at det en betaler gjennom trygdeavgift, rett og slett er en sikkerhet for pensjon. Det er betaling for noe du får tilbake. Tilpasser du deg, får du ikke det. Jeg synes at en finansminister burde forklare folk akkurat dette: Trygdeavgift er betaling for noe. Lurer du deg unna trygdeavgiften og betaler som om dette var

kapitalinntekt, mister du et tilbud fra det offentlige. Det synes jeg burde være en oppgave for en finansminister.

Senterpartiet vil ikke ha en utvikling slik at alle selskap må bli AS. Så sier også finansminister Foss det. Vi må ikke få en forskjellsbehandling som gjør at alle må tilpasse seg til et AS. Men næringslivet sier at med det som nå vedtas, er det nettopp det som vil skje. Flere bedrifter er nødt til å si at enkeltpersonforetak også må bli AS. De har sagt hva de ventet å få av endringer. De har sagt at en må få et risikopåslag, for for dem som er enkeltpersonforetak, er det annerledes, de risikerer rett og slett hus og hjem. De risikerer mye mer enn andre. De har sagt at vi må få formuesskatten redusert nå, og hvis vi ikke kan ta bort alt sammen, må vi ta bort det som handler om formuesskatt på arbeidende kapital. Det er det Senterpartiet har lagt fram forslag om. Vi kan ta det grepet nå, og så kan vi skape forutsigbarhet for næringslivet ved å innføre den modellen som Sverige innførte for alt næringsliv fra 1997, og som de mener de har gode erfaringer med. Jeg synes vi i Norge også kunne lage så gode og forutsigbare vilkår for næringslivet vårt.

Tore Nordtun (A) [12:18:38]: Jeg tror det var representanten Heidi Larssen som spurte om framtiden for Arbeiderpartiets skattepolitikk, om det bare vil bli skatteøkninger. Det har vi aldri sagt. Jeg påpekte også overfor finansministeren at når det gjelder systemomleggingen, har vi vært enige, for vi ser at det er viktig å få systemomlegginger som kan ligge fast over tid, at man kjenner til hvilke rammebetingelser både enkeltpersoner og næringsliv har. Vi har sagt at de samlede skatteinntektene skal være på om lag 2004-nivå. Det har vi sagt, det står vi ved. Det ligger der.

Men det vi har reagert på hele tiden, og det må også høyresiden finne seg i, er nettopp fordelingen av disse skattene, som vi mener kan være dypt urettferdig. Det har vi sett ved siste års budsjett og delvis nå også i revidert. Det kan ikke bli oppfattet som rettferdig når de med de høyeste inntektene får de desidert største skattelettelsene – det reagerer vi på.

Til og med Fremskrittpartiet reagerte på dette i høst og sa at nå er nok nok. Det gjaldt det øverste innslagspunktet for toppskatt. Vi måtte bl.a. også heve bunnfradragene og ikke senke det punktet. Til og med de gjorde det. Dette har ikke folk forståelse for. Vi skal ha et skattesystem som folk kan leve med og ha en viss forståelse for, og som ikke bare kommer enkeltgruppene til gode. Når vi i tillegg ser at skattelettelse finansieres ved hjelp av det som ble foreslått, men som nå heldigvis ble satt i revers – fradrag for pendlere, for sjøfolk, særfradrag for dem med store sykeutgifter, osv. – er det klart vi reagerer når vi ser dette i sammenheng. I høst fikk vi en momsøkning i tillegg – det har jo med fordeling å gjøre totalt sett. Det kommer vi til å forfekte framover i våre skattepolitiske debatter og i de avgjørelsene vi kommer til å ta i framtiden på dette området.

Jeg kan gå enda lenger når det gjelder måten disse skattelettelsene er finansiert på. Hvorfor skal karensdagene for de arbeidsledige økes til fem dager? Hvorfor skal ikke

de arbeidsledige som har vanlige inntekter i Norge, få feriepenger? Det blir kuttet med over 20 000 kr i året. Det er disse som trenger pengene, og ikke de som tjener 1,5 eller 2 mill. kr. Høyresiden og Høyre må tåle å bli minnet på disse tingene, at dette ikke er et rettferdig skattesystem. Da må man ikke bare henge seg opp i modeller hele tiden, men det er også viktig hvor satsene blir satt.

Torbjørn Hansen (H) [12:21:55]: Representanten Lund var inne på mitt eksempel med låvedøren i Arbeiderpartiets skatteopplegg. Det er riktig at dette ikke gjelder for flere hundre tusen arbeidstakere, men det gjelder noen tusen svært godt betalte arbeidstakere i Norge. Mitt eksempel var basert på de skattesatsene som venstresiden ønsket for 2004, sett opp mot aksjonærmodellen. Da kan man, hvis man flytter 3 mill. kr i inntekt fra den type arbeidstakerbeskatning inn i et aksjeselskap, spare 374 000 kr. Det er riktig at når man gjør det, går man ut av trykkesystemet, men jeg tror nok at de fleste advokater, konsulenter og rådgivere vil foretrekke å spare 374 000 kr i skatt og heller kjøpe seg en privat pensjonsforsikring enn å stå som arbeidstaker. Det er klart at en slik tilpasningsmulighet vil bli benyttet av alle som har anledning til å organisere seg på den måten. Det betyr at venstresiden fjerner delingsmodellen, som er grunnleggende urettferdig, uten at man tilpasser systemet i forhold til det. Det vil man nok se mange eksempler på, f.eks. i media, når man beskriver hvordan folk kan tilpasse seg et slikt smutthull dersom man opprettholder det i en tenkt situasjon hvor man får muligheten til å påvirke skattesystemet.

Så var representanten Djupedal inne på det med formuesskatten. I SVs alternativ til skattesystem har man droppet skjermingsfradraget i aksjonærmodellen. Det vil bety at folk som har bankinnskudd, også vil få en slik høy beskatning, og det vil faktisk bety at pensjonister i Norge i dag vil ha over 100 pst. effektiv beskatning av sine renteinntekter. Det synes jeg er litt drøyt, og det tror jeg også pensjonistene hadde syntes hvis de hadde vært klar over hva SV har foreslått her i dag.

Presidenten: Gjermund Hagesæter har hatt ordet to ganger og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:24:01]: Eg vil knytte nokre kommentarar til det som representanten Nordtun var inne på då han sa at til og med Framstegspartiet reagerte på skattelettane for dei høgtlønne i statsbudsjettet for 2005.

Det er riktig, men det er likevel ein grunnleggjande forskjell mellom Framstegspartiet og Arbeidarpartiet, for det var ikkje først og fremst skattelettane til dei høgtlønne vi reagerte på. Vi reagerte på manglande skattelettar til dei med lågare og middels store inntekter. Det var det som var vårt utgangspunkt i forhandlingane. Det går ikkje an å gi store skattelettar til dei rike når ein ikkje gir skattelettar til dei med vanlege inntekter i det heile. Den profilen fekk vi snudd, og det er vi veldig stolte av. Berekingar viser også

at ved å redusere skatten på dei lågaste inntektene vil ein òg auke arbeidstilbodet i desse gruppene.

Heidi Larssen (H) [12:25:13]: Representanten Nordtun sa at Arbeiderpartiet hadde vært enig i skattereformen så langt. Men etter regjeringspartienes mening er ikke denne skattereformen hel før et av de viktigste elementene, nemlig å redusere og etter hvert fjerne formuesskatten, er gjennomført.

Dette må ses på som en helhet. Formuesskatten er jo en særnorsk skatt på eierskap og kapital som hindrer etablering av nye arbeidsplasser og hemmer norsk verdiskaping. Jeg synes egentlig det er litt merkelig at Arbeiderpartiet ikke ser de utfordringene man har i den globaliserte verden i forhold til dette, og er enig med regjeringspartiene når det gjelder denne særnorske skatten.

Ellers er jo Arbeiderpartiet opptatt – og på hugget, for å si det sånn – av utfordringene ved å leve i en globalisert verden. Men her klarer de ikke helt å følge med. Så jeg lurer litt på om man er blitt for opphengt i ikke å gi skattelettelse til dem som ifølge Arbeiderpartiet «har mest fra før», slik at det å sikre norske arbeidsplasser faktisk settes i fare på bakgrunn av det, at man liksom blir så opphengt i den ene tingen at man ikke tenker på at dette faktisk kan gå ut over norske arbeidsplasser.

Tore Nordtun (A) [12:26:58]: Jeg kan si meg helt enig med representanten Larssen i at hvis et skattesystem skal være framtidrettet, må det også være tilpasset omgivelsene, slik at vi ikke får flukt verken den ene eller den andre veien av arbeidsplasser og etableringen av selskap der de er. Dette må være under konstant overvåking og kontroll.

Men det er ikke formuesskatten vi for tiden ser som det aller viktigste å gjøre noe med. Nå er det andre omlegginger som har vært prioritert også fra vår side. Jeg kan bl.a. si at vi har overhodet ingen planer om å gjeninnføre boligbeskatningen – overhodet ikke. Men jeg kan gå litt videre på akkurat det systemet og spørre: Synes man at fastsettingen av ligningsverdiene på eiendommene i Norge i dag er riktig? Overhodet ikke. At det ikke blir opprør når vi kan se at to hus som er oppført samme år, har samme standard osv. – og der huseierne kan sitte og se på hverandre i stuevinduet – har forskjellig ligningsverdi fordi husene tilfeldigvis ligger i to forskjellige kommuner! Dette skyldes at vi ikke har tatt fatt i takstgrunnlaget og derfor ikke har et takstsystem i Norge som er skikket.

Den dagen vi kan få et skikket takstsystem på plass, skal mye kunne rettes opp, både på den ene og den andre måten, inklusiv formuesbeskatningen, for skatt på eiendom er noe som den øvrige – jeg holdt på å si – verden har fått mye bedre grep på og et mye mer rettferdig takseringssystem for. Eiendom kan ikke flyttes. Derfor er det viktig at vi får et rettferdig system, og at ikke, som i dag, kapital settes inn i eiendom kun fordi det der er mye mindre beskatning og vanskeligere å få fatt i – mye mindre beskatning, og det går til mindre produktivt arbeid. Hadde vi fått vridd dette over til mer produktivt arbeid i bedriftene, hadde det vært mye bedre enn å plassere pengene i fast eiendom.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1104)

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) (Innst. O. nr. 127 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 95 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1115)

S a k n r . 4

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partiloven) (Innst. O. nr. 129 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 84 (2004-2005))

Presidenten: Etter ynske frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletida vert avgrensa til 10 minutt til saksordføraren, 5 minutt til kvar av dei andre gruppene og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje vert gitt høve til replikkar etter dei enkelte innlegg, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Magnar Lund Bergo (SV) [12:30:28] (ordfører for saken): Odelstinget har til behandling Ot.prp. nr. 84 for 2004-2005. Den bygger på det såkalte Demokratifinansieringsutvalgets innstilling, som ble overlevert statsråden i fjor. Den nye loven vil erstatte gjeldende lov, som er lov av 22. mai 1998 nr. 30 om politiske partiers inntekter.

Det er en samlet komite som står bak de fleste forhold i den nye partiloven. Hovedtrekkene i den kan kort oppsummeres slik:

- Flytting av bestemmelsene om registrering av partier til en egen partilov.
- Regulering av støtteordningene for politiske partier i lovs form, dvs. den offentlige støtten, den private støtten og kravet til innsynsrett for offentligheten i disse forhold. Det er verdt å merke seg at loven regulerer forhold på alle politiske nivåer, også for ungdomsorganisasjoner.
- Etablering av en uavhengig nemnd som skal fordele statsstøtten, behandle klager og avgi rapport til departementet.

De politiske partiene er viktige samfunnsinstitusjoner, som mange forholder seg til, og som har medias søkelys på seg. En egen partilov skaper ryddigere forhold rundt reguleringen av partienes virksomhet, og opprettelsen av en uavhengig nemnd bidrar til dette. Det er en enstemmig komite som slutter seg til det.

En sentral del av arbeidet med den nye partiloven har dreid seg om partienes inntekter. Det er positivt at en enstemmig komite mener at offentlig finansiering av politis-

ke partier er ønskelig og nødvendig, samtidig som private bidrag skal tillates. Den modellen for offentlig finansiering som nå foreslås fra komiteen, har i all hovedsak en enstemmig komite bak seg.

Det vil bli klare krav til hvilke partier og lister som er støtteberettiget, samtidig som ansvaret for å støtte partier lokalt overføres til lokale myndigheter og innlemmes i rammetilskuddet. Det innføres en modell med et grunntilskudd og stemmetilskudd til de politiske partier, og øremerkede tilskudd til partiene innlemmes i den frie støtten.

Private bidrag til politiske partier vil fortsatt være tillatt. Et flertall i komiteen går også inn for at det skal innføres et skattefradrag for slike gaver.

Det er bred enighet om viktige endringer når det gjelder offentliggjøring av inntektene til politiske partier. Inntekter over et visst nivå skal offentliggjøres på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå for alle partier. Dette vil være det fremste virkemiddelet mot korrupsjon og uheldige bindinger mellom partier og givere. Dette er et stort framskritt, etter for mange runder om dette tidligere som ikke har ført fram. Det er å håpe at endringen vil gi valgkamper som er mindre preget av spekulasjon om pengegaver og mer preget av vissheten om det.

Det er også positivt at en samlet komite følger opp Europarådets rekkommandasjoner om å forby gaver fra anonyme givere, utenlandske givere og rettssubjekter under offentlig myndighet. Komiteen sier videre at offentliggjøringen av gaver skal gjelde både monetære og ikke-monetære bidrag, og alle avtaler knyttet til pengegaver skal offentliggjøres.

SVs representanter i komiteen er godt fornøyd med hovedinnholdet i innstillingen, men vil på tre punkt ta opp spørsmål som etter vårt syn burde vært annerledes.

Når man vedtar å offentliggjøre pengegaver – og endog sier at dette skal være hovedvirkemiddelet mot korrupsjon og uheldige bindinger – burde komiteen mannet seg opp til å kreve at partiene skal offentliggjøre alle gaver før valg, slik man har regler for i mange andre land.

Dette er et viktig prinsipp. Velgerne skal når de går til valgurnene, vite hvem som har finansiert de ulike partiene. Da kan de «straffe» de partiene som har mottatt gaver de ikke liker. Det er slik åpenhet kan bli et fullt ut effektivt våpen mot korrupsjon.

Jeg har hørt to argumenter mot dette forslaget. Demokratifinansieringsutvalget skriver at det kan føre til for stor oppmerksomhet rundt gaver. Jeg tror det er motsatt, at åpenhet hindrer spekulasjon og uønsket oppmerksomhet om hva som egentlig skjer.

Enkelte hevder at dette vil være å opprette et nytt, stort byråkrati. All den tid en samlet komite går inn for å opprette en uavhengig nemnd som skal fordele støtten, og vi allerede har en inntektsrapportering på et senere tidspunkt, er dette umulig å forstå. Det er ikke en stor og komplisert oppgave, og den bør i alle fall ikke stå i veien for et viktig prinsipp.

Det finnes praktiske utfordringer knyttet til dette forslaget som alle andre regler, men de er små og håndterbare i forhold til viktigheten av prinsippet. De fleste hø-

ringsinstansene som har uttalt seg, har også gått inn for dette, bl.a. KS og Oslo kommune.

Det er positivt at komiteen oppfordrer alle partier til selv løpende å offentliggjøre opplysninger om gaver. Et flertall mener dette er bedre enn en plikt til å gjøre det. Jeg vil oppfordre hvert enkelt parti til fra denne talerstol å gjøre det klart at partiet vil følge dette, og at en full oversikt over alle gaver til partiet som er mottatt før valget, vil være tilgjengelig for medier og befolkning før valget finner sted.

SV har også tatt opp spørsmålet om å regulere bidrag fra rettssubjekter som leverer varer eller tjenester til offentlig administrasjon. Dette er en av de anbefalingene Europarådet har kommet med til Norge. Bidrag til politiske partier fra aktører som samtidig konkurrerer om leveranser til det offentlige, kan skape usikkerhet om i hvilken grad politiske partier er uholdt. Det har vært flere saker i Norge der aktører har vært involvert i anbudskonkurranser eller har levert tjenester til det offentlige samtidig som de gir penger til et parti som tar beslutninger om det samme. SV er her enig med Europarådet, men vil presisere at beløpsgrensen må være relativt høy, og at det må gjøres et grundig arbeid med å foreta grenseoppganger. Vi regner imidlertid med at departementet og partiene vil følge utviklingen på dette området nøye.

Avslutningsvis vil jeg komme inn på at enkelte partiers lokal- og fylkeslag har inntekter fra såkalte spilleautomater. Situasjonen for partiene i Norge er jo at de er sikret en solid grunnfinansiering fra det offentlige side. I tillegg er det etablert gode ordninger for inntekter og bidrag fra både medlemmer og sympatisører. På bakgrunn av dette finner jeg det uforståelig at flere av partiene likevel ser seg tjent med å finansiere seg selv med inntekter fra spilleautomater. I forbindelse med behandlingen av den såkalte lotteriloven gav alle partier uttrykk for stor bekymring i forhold til de personlige og samfunnsmessige problemer slik spillevirksomhet fører til.

Jeg forunderes over at samtidig som alle partier erkjenner disse alvorlige problemene, er det ingen av de andre partiene som ønsker å gi uttrykk for at dette er en problematisk måte å finansiere sin egen virksomhet på. I denne sammenheng mener jeg det er langt mellom liv og lære. For å sitere Dagbladet på søndag: «Partier som lar sine lokallag sanke blodpenger på denne måten undergraver tilliten til politikken.» Vi har i dag også sett et oppslag om at Venstre nå vil ut av spilleautomatene. Men det er forskjellige holdninger lokalt og sentralt, og Venstre sier at de ikke har mulighet for å instruere lokallagene. Men i dag foreligger det da et forslag i forbindelse med innstillingen der Venstre har muligheten for å kunne stemme for et forslag som gjør det umulig for lokallag å ha slike inntekter. Jeg vil oppfordre både Venstre og de andre partiene til å komme denne ukulturen til livs og stemme for SVs forslag, og ta et oppgjør med denne politikken i dag.

Jeg tar opp det forslag vi har alene, og det vi er sammen med andre om i innstillingen.

Presidenten: Representanten Magnar Lund Bergo har teke opp dei forslaga han refererte til.

Trond Giske (A) [12:39:28]: Denne saken har en lang forhistorie. Det er flere år siden Stortinget vedtok regler om offentliggjøring av gaver til de sentrale partiledene. Dessverre etterlot vi den gang et stort hull, nemlig alle gaver til de lokale partiledene. Det betydde at enhver kunne anonymt, eller i hvert fall i skjul for offentligheten, gi store midler til fylkesledd eller lokalledd i partiorganisasjonene uten at det kom inn under kravene om offentliggjøring. To ganger tidligere har vi i denne stortingsperioden behandlet forslag fra Arbeiderpartiet om innskjerping. Dessverre har ikke det fått flertall, men nå får vi endelig vedtatt en lov som tetter det hullet. Så kan vi selvsagt diskutere hvor grensen skal gå, men her har vi da lagt oss på det som Demokratifinansieringsutvalget har lagt seg på.

Saksordføreren holdt en grei redegjørelse for innholdet i det vi har gjort, og i hovedtrekk går komiteen inn for det Regjeringen har foreslått, som igjen bygger på Demokratifinansieringsutvalgets innstilling. Arbeiderpartiet har sluttet seg til det. Vi satt også i utvalget og føler forpliktelse til å følge opp det som ble lagt fram der. Derfor har vi bare lyst til kort å kommentere noen av de forslagene som ligger her fra mindretallet, for det første forslaget om å utvide plikten til å offentliggjøre partienes inntekter 1. september i valgår. Det er i og for seg en god tanke. Problemet med den er at det er så altfor lett å omgå den. Det er jo den letteste sak i verden å avtale med bidragsytere at pengene kan komme inn på konto i oktober istedenfor i august, og derfor tror vi at en slik ordning for de partiene som eventuelt vil holde gaver skjult fram til valget, blir svært lett å omgå. Det å skjule dem fra regnskapene når de kommer, blir imidlertid svært vanskelig. Men samtidig slutter vi oss helt til oppfordringen om å offentliggjøre gaver fortløpende. Det gjør Arbeiderpartiet. Vi ønsker full offentlighet, og er det noen pengeoverføringer det er offentlighet om, må det vel være fagbevegelsens varme støtte til Arbeiderpartiet.

Fremskrittspartiet foreslår at organisasjoner som indirekte eller direkte mottar offentlig støtte, ikke skal kunne gi gaver til partiene. Det synes vi også blir et veldig spesielt forslag. Det vil f.eks. bety at menigheter rundt omkring i landet ikke kan gi støtte til lokale partiorganisasjoner. Det betyr at Norges Rederiforbund, som vel mottar en forholdsvis stor indirekte støtte gjennom helt spesielle skatteregler, ikke lenger kan gi støtte til Fremskrittspartiet, som man bruker å gi, osv. Et annet eksempel er Handikapforbundet. Enhver organisasjon som mottar en eller annen form for støtte, blir da hindret i å gi den type støtte. Det vil være et galt prinsipp. Det må være slik at når organisasjonene får offentlig støtte, bestemmer de selv hvordan de pengene skal brukes.

Det har også vært en diskusjon om bedrifter og andre som deltar i store anbudskonkurranser i det offentlige. Det er klart at det reiser viktige og grunnleggende problemstillinger: Hvordan kan man være sikker på at den type gaver ikke påvirker en anbudskonkurranse? Man kan tenke seg en liten kommune hvor det er to entreprenørselskap, og det ene gir varme og store bidrag til bygdas regjerende parti, og det andre gjør det ikke. Kan man være

sikker på at den type gaver ikke påvirker den politiske beslutningsprosessen i rent økonomiske anliggender når det gjelder kommunen? Vi har imidlertid kommet til den konklusjon at vi mener at åpenhet må være det viktigste virkemidlet også i denne sammenheng, og håper at det skal være tilstrekkelig for å bringe klarhet og ryddighet i den type forhold.

Alt i alt er det en god lov vi vedtar nå. Det gjøres også noen endringer i finansieringen av partiene når det gjelder ulike støtteordninger, som får påvirkning på partienes støttenivå. Demokratifinansieringsutvalget anslo beløpet til ca. 10 mill. kr, som komiteen bemerker må kompenseres for i framlegget til statsbudsjett for 2006 til høsten.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:44:17] (komiteens leder): Jeg takker saksordføreren for en grundig redegjørelse om saken og om komiteens innstilling.

Åpenhet rundt finansiering av politiske partier er den viktigste målsettingen med den nye partiloven Regjeringen har fremmet. Høyre er tilfreds med at det er bred enighet om de viktigste prinsippene i loven. Det gjen-speiler også den brede enigheten i Demokratifinansieringsutvalget, hvor alle partiene var representert. Regjeringen har fulgt opp de aller fleste forslagene fra utvalget, forslag som omhandler både regler for finansiering og regler for offentlig innsyn i finansieringen av de politiske partiene.

Lederen av Demokratifinansieringsutvalget, Rune J. Sørensen, sa i en kronikk i VG 27. april i år følgende:

«Penger spiller en økende rolle i partienes kamp om velgeroppslutning.»

Dette er Høyre enig i, og vi har derfor vært opptatt av at det skal være full åpenhet om gaver, avtaler og bidrag, både fordi det gir velgerne en mulighet til selv å danne seg et presist inntrykk av eventuelle sammenhenger mellom pengegaver og politikk, og også fordi full åpenhet er det beste våpenet mot uakseptable bindinger, korrupsjon og maktmisbruk.

Høyre har i lengre tid fortløpende offentliggjort mot-tatte gaver og bidrag. Jeg er svært tilfreds med at hele komiteen har sluttet seg til vår merknad og oppfordringen til alle politiske partier om å innføre fortløpende offentlig-gjøring av gaver og bidrag for å unngå eventuelle uheldige spekulasjoner. Nå gjenstår det å se om dette blir fulgt opp i praksis også av de andre partiene.

Det er viktig at det demokratiske systemet er bygd på en slik måte at det opprettholder en høy troverdighet i be-folkningen. Statsstøtten til partiene, kombinert med parti-enes evne og vilje til en større grad av selvfinansiering, er en av flere ordninger for å sikre en partipolitisk uavhen-gighet i forhold til ulike ideelle og private interesser så vel som til staten. Høyre mener det er viktig at partienes selv-finansieringsgrad økes, og at det ikke er ønskelig å forby eller begrense bidrag fra organisasjoner og andre bidrags-ytere. Det er en viktig demokratisk rettighet å organisere seg og arbeide for sine interesser og ønsker for samfunns-utviklingen. Organisasjoner, institusjoner og privatperso-ner må selv ha frihet til å velge de aktiviteter de mener bi-drar til å oppfylle organisasjonens mål, herunder å gi ga-

ver til politiske partier, men det skal være full åpenhet og fullt innsyn.

Høyre støtter Regjeringens forslag om at det ikke inn-føres et generelt forbud mot bidrag til politiske partier fra bedrifter som leverer varer og tjenester til det offentlige. Norge har en stor offentlig sektor. Det innebærer at offent-lig sektor ikke bare er en attraktiv kunde. Det innebærer også at de fleste av våre små og store bedrifter og selska-per på et eller annet tidspunkt vil levere en eller annen form for varer og tjenester til offentlig sektor på et eller annet nivå. Et forbud vil i praksis bety at små og store be-drifter ikke ville ha anledning til å gi bidrag til politiske partier. Det ville komme i motstrid til Demokratifinan-sieringsutvalgets enstemmige tilråding om at partiene skal bli mindre avhengige av staten, og at de skal øke sin selvfinansiering.

Høyre vil understreke at det er grunn til å følge utvik-lingen på dette området. Innsyn i gaver til partiene på alle organisasjonsnivå, slik Regjeringen har foreslått og fått tilslutning til, vil kunne bidra til å klargjøre et eventuelt behov for ytterligere reguleringer i framtiden.

Alle, unntatt SV og Arbeiderpartiet, slutter seg til De-mokratifinansieringsutvalgets og Regjeringens synspun-ter om at inntektsfradrag for gaver til de politiske partiene vil gi borgerne sterke incitamentet til å delta i finansierin-gen av partidemokratiet. Ordningen med inntektsfradrag er ett av flere tiltak vi ønsker velkommen for å øke parti-enes selvfinansiering og gjøre dem mindre avhengige av offentlige tilskudd. Et inntektsfradrag vil bidra til at flere velger å støtte partiene. Det vil føre til at bidrag til de po-litiske partiene spres på flere givere, og at muligheten for avhengighet av noen få bidragsytere reduseres. Det mener Høyre er viktig og er derfor tilfreds med at det er flertall for å innføre inntektsfradrag for gaver til de politiske par-tiene.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg er tilfreds med at det nå er en bred tilslutning til prinsippet om full åpenhet og inn-syn i finansieringen av de politiske partiene. Jeg tror at vi nå har fått en lov som er forutsigbar, og som vil holde seg over tid, og det mener vi alle vil være tjent med.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:49:15]: Ideelt sett bur-de kanskje de politiske partier være finansiert ved med-lemskontingent, gaver, kollekt eller bamselotterier, men Norge har ikke noen kultur for store private bidrag. Vi har et godt system med offentlige bidrag til partiene, som i hovedsak er basert på oppslutningen partiene har, og det har Fremskrittspartiet akseptert. Samtidig sier vi også og er veldig klare og tydelige på at det er bra om partiene klarer å øke selvfinansieringsgraden. Vi er ikke enige med SV, som ser ut til å mene at alt som kommer fra det offent-lige, og alt som kommer fra LO, er OK, mens alt som kom-mer fra vanlige folk eller bedrifter, er farlige saker.

Vi er veldig glade for at vi har fått et flertall som sier ja til skattefradrag for gaver til politiske partier. Vi tror dette kan ha en spredningseffekt i form av at flere kan komme til å bidra til de politiske partiene.

Selv om vi er tilhengere av økt selvfinansiering, av muligheten for å gi gaver, av skattefritak, osv., understre-

ker vi også at dette må følges ad med en åpenhet. Det må også følges ad med en klar og tydelig kamp mot korrupsjon. Korrupsjon må man slå hardt ned på, enten det er i byråkratiet eller det er i politiske partier. Heldigvis er Norge relativt forskånet for denne type saker, men vi må være obs, så vi ikke kommer i de situasjoner som enkelte andre land har vært i.

I Fremskrittspartiet tar vi gjerne imot gaver. Vi har også ofte gjort det, men aldri – aldri – mot betingelser. Vi endrer ikke politikken vår, og vi lar oss ikke kjøpe politisk, uansett hvor mye vi får i gaver. Vi er der ikke som enkelte andre partier. Jeg har registrert, bl.a. flere ganger i denne sal, at arbeiderpartitopper, særlig representanten Giske, har kritisert Høyre, Fremskrittspartiet osv. for å motta gaver. Jeg har aldri helt forstått det, for jeg har aldri sett det dokumentert at Høyre eller Fremskrittspartiet har endret sin politikk som følge av gaver. Det jeg imidlertid har sett, er at Arbeiderpartiet har gjort det gang på gang. Både i enkeltstandpunkter og i form av større avtaler som er inngått, har man latt LO styre politikken – så langt at man faktisk også har satt LO-bossene inn i sentralstyret til å styre partiet. Jeg synes man kanskje bør gå stille i dørene når man faktisk har en politikk som er kjøpt og betalt.

Så til SVs forslag om at politiske partier ikke skal få ha inntekter fra spilleautomater. Moralsk sett har representanten Magnar Lund Berge helt rett. Jeg kan ikke forstå hvordan partiene i denne sal kan være så kritiske som man har vært til spilleautomater, og likevel tjene store penger på dem. Jeg er imot forbud selv, og Fremskrittspartiet har gått imot den strenge linje og monopolisering av spilleautomater som flertallet har lagt opp til, men det ser ut til at når pengene strømmer inn, er det ikke så veldig nøye med hvilken moral man legger seg på.

Fremskrittspartiet har en lengre særmerknad når det gjelder organisasjoner som har spesielle overføringer fra det offentlige, eller direkte eller indirekte fordelsvedtak fra det offentliges side. Dette handler ikke om Rederiforbundet, som representanten Giske trakk frem, men om en del andre organisasjoner, bl.a. organisasjoner han har nær tilknytning til. Vi synes det er og bør være problematisk om man er i en situasjon hvor man kan gi penger til de partier som står for de særordningene de enkelte organisasjonene har. Vi ønsker derfor å få vekk denne type ting.

Med dette vil jeg legge frem Fremskrittspartiets forslag.

Å s a E l v i k hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har teke opp det forslaget han viste til.

Ola T. Lånke (KrF) [12:53:56]: Til grunn for Regjeringens og Stortingets arbeid med partiloven ligger en grundig utredning fra Demokratifinansieringsutvalget. Fra Kristelig Folkepartis side er vi tilfreds med at de fleste av utvalgets konklusjoner er fulgt opp av Regjeringen og nå også har fått bred tilslutning i komiteen. Dette har saksordføreren redegjort godt for.

Offentlige tilskudd til partiene er en viktig forutsetning for en god og kunnskapsrik samfunnsdebatt. Et representativt demokrati forutsetter helhetlige og konkurrerende politiske alternativer. Samfunnsutviklingen kjennetegnes av betydelig skjerpede krav til partiene som premissleverandører i samfunnsdebatten. Da er det viktig at partiene fortsatt kan motta offentlig støtte, slik at de ikke ensidig er avhengige av private gaver.

Det kan ikke være slik at partier blir redde for ikke å tekkes ressurssterke grupper av frykt for å miste inntektsgrunnlaget sitt.

De endringer som Demokratifinansieringsutvalget gikk inn for når det gjelder tilskuddsordningen til de politiske partiene, siktet mot at en større andel av tilskuddet skulle tilfalle de aller minste partiene. Dette var utvilsomt en riktig avgjørelse. Endringen ville imidlertid kunne få som konsekvens at tilskuddet til andre partier ville bli redusert. Totalt sett ville tapet utgjøre anslagsvis 10 mill. kr. På denne bakgrunn foreslo utvalget at tapet ble kompensert med en økning i tilskuddsordningen fra det året reformen skulle settes i verk. En samlet komite har sluttet seg til dette i innstillingen, og det er Kristelig Folkeparti tilfreds med.

Det er viktig å sikre rekruttering og opplæring, slik at det til enhver tid kan bringes fram et kompetent politisk lederskap. Her har ungdomsorganisasjonene en viktig rolle. Kristelig Folkeparti støtter derfor departementets forslag om at støtten til ungdomsorganisasjonene på fylkesplan bevilges over en egen post på statsbudsjettet. På denne måten vil det framgå av budsjettokumentene hvor store tilskudd som går til partienes fylkesorganisasjoner, og hvor store tilskudd som går til partienes ungdomsorganisasjoner på fylkesnivå. Budsjetteknisk harmoniseres dermed ordningen for fylkeslagene med dagens ordning for partienes ungdomsorganisasjoner på sentralt nivå.

Kristelig Folkeparti er tilfreds med at en samlet komite legger til grunn at åpenhet bør være det primære våpen mot korrupsjon og mot uakseptable bindinger i finansieringen av de politiske partiene. De nye reglene vil innebære en utvidelse av mulighetene for innsyn i partienes finansiering.

Partiene og de ulike partiledene pålegges å sende inn inntektsregnskaper til et sentralt offentlig register i Statistisk sentralbyrå, som igjen legger denne informasjonen ut på Internett. Både rene pengegaver og andre bidrag til partiene skal oppgis for at allmennheten kan se hvor de ulike partiene får sin støtte fra. Det skal også gis innsyn i eventuelle avtaler mellom partiene og deres bidragsyttere.

Demokratifinansieringsutvalgets innstilling har fått navnet Penger teller, men stemmer avgjør. Kristelig Folkeparti er tilfreds med at lovforslaget som vedtas i dag, sikrer at det også vil bli slik i framtiden. Vi må unngå at Stein Rokkans uttalelse fra 1964 om at «Stemmer teller, men ressurser avgjør», blir betegnende for utviklingen av det norske politiske system.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [12:57:53]: Det er tverrpolitisk semje på mange sentrale punkt i partilova, men nok-

re få forskjellige tilnærmingar til partifinansieringssystemet.

Det er eit faktum at det med den største sjølvfølge vert fleirtal for offentleg finansiering av politiske parti i Noreg òg i framtida. Det er ikkje like sjølvstøtt mange andre stader i verda.

Demokratiet har dessverre ikkje fått fotfeste overalt, og mange stader eksisterer det ikkje politiske parti slik vi kjenner dei. Andre stader finst det politiske parti, men partia har ei finansiering som på ein heilt annan og meir grunnleggjande måte er privat.

Den private finansieringa av dei politiske partia og vala har mange stader med rette skapt ein beklageleg avstand mellom folket og politikarane og medverka til mistanke om at politikarar og politiske vedtak kan kjøpast av kjøpesterke grupper. Det er det vi førebyggjer med den offentlege finansieringa av dei politiske partia i Noreg.

Senterpartiet er svært nøgd med at Regjeringa i parti-lova i stor grad har følgd råda frå Demokratifinansieringsutvalet. Likevel meiner vi at 1/10 av partistøtta som grunnbeløp er for lite til å vidareføre ein ønskt minsteaktivitet i partia, og vi foreslår derfor at 2/10 av støtta vert løyvd som grunnstøtte.

Grunnfinansieringa er svært viktig for dei mindre partia, som sannsynlegvis har færre moglegheiter til alternative finansieringskjelder. Alle parti med landsomfattande verksemd har vesentlege kostnader for å halde ved lag ei basisverksemd knytt til bemanning og kontorhald.

Eg meiner at det politiske truverdet heng nøye saman med den økonomiske fridomen som den offentlege partistøtta gir. Folkestyret er avhengig av at partia evnar å fange opp folks interesse for politisk arbeid. Vi ser at reduserte medlemstal i partia og dårlegare oppslutnad om val er ei utvikling som følgjer av generelle trendar i samfunnet. Regjeringa og utvalet legg vekt på innsyn i partia sine økonomiske forhold som eit viktig verkemiddel for å halde oppe folkets tiltru til det politiske systemet, og det er positivt.

Lovforslaget inneber ei utvida meldingsplikt i forhold til gjeldande lov, som Senterpartiet støttar fullt ut. Likevel ønskjer vi ei lågare grense for kva beløp som skal offentliggjørast, enn det fleirtalet ønskjer. Det har vore betydeleg merksemd rundt hemmelegghald om gåver til dei politiske partia. Vi meiner at det er svært viktig at det ikkje kan stillast spørsmål om politiske parti sin integritet i forhold til enkeltaktørar i samfunnet. Det er derfor av allmenn interesse at gåver av økonomisk verdi vert oppgitte. Eg skulle ønskje at fleirtalet hadde støtta Senterpartiet og SV sitt forslag om at partia skal bli pålagde å innrapportere inneverande års inntekter innan 1. september i valår. Det er også mange av høringsinstansane som har støtta dette

Det er eit viktig prinsipp at veljarane får vite kven som har gitt partia økonomisk støtte, spesielt til dei respektive partia sin valkamp.

Den offentlege støtta til partia har stor betydning for demokratiutviklinga i samfunnet, og ho har ein viktig preventiv verknad mot mistankar om korrupsjon mellom po-

litiske parti og aktørar med bestemte økonomiske interesser.

For å sikre størst mogleg legitimitet for demokratiet vårt og det politiske systemet, som baserer seg på parti og folkevald representasjon, er det essensielt for truverdet mellom folket og dei folkevalde at det ikkje vert skapt mistanke om at ein kan kjøpe seg politiske avgjersler.

Det politiske systemet i Noreg, og politikarane elles, har ei sterk stilling i folket. Det er eit system som er bygt opp slik at vi skal unngå mistankar om korrupsjon. Eg meiner at den offentlege partistøtta er ein berebjelke i denne samanheng. Senterpartiet støttar forslaget om inntektsfrådrag for tilskott til politiske parti. I den samanheng vil eg understreke kor viktig det er med full openheit.

Til slutt vil eg ta opp Senterpartiet sitt forslag.

Presidenten: Representanten Eli Sollied Øveraas har teke opp det forslaget ho refererte til.

Trine Skei Grande (V) [13:02:59]: Venstre syns det er veldig positivt at vi nå får en egen partilov med klare og oversiktlige regler, som er viktig for tilliten til det politiske systemet som sådant og også til de politiske partiene.

Det er nå snart ti år siden Venstre for første gang i denne sal tok initiativ til åpenhet knyttet til regnskap og private bidrag til politisk partier. Det var ikke alle de partiene som i dag hyller åpenheten, som var like sikre på at det var en god idé. Men det er ofte sånn med Venstre-forslag. De begynner med litt motstand og ender med full enighet. Vi håper det samme skjer med lovregisterinitiativet, som vi også stod alene om i begynnelsen.

Tillit og troverdighet forutsetter at man har åpenhet. Jeg tror vi kan lage mange regler rundt dette, som Fremskrittspartiet og andre partier prøver seg litt på, uten at vi helt klarer å treffe der vi skal. Den eneste måten å nedkjempe en mulig mistillit til vårt politiske system på, er å ha fullstendig åpenhet rundt gaver og andre ting. Venstre har alltid hatt åpenhet rundt gaver. Jeg syns det er pussig hvis andre partier har stilt spørsmål fra talerstolen her i dag om hvorvidt noen kommer til å overholde det.

Når det gjelder partifinansiering, er det viktig at det fins gode offentlige ordninger. Det er alle her enige om. Jeg syns kanskje det er litt underlig at partiet SV, som etter min kunnskap også har partiskatt, har freidighet til å si at finansieringen av partiene i dag er så god at det skulle ikke være nødvendig for noen å lete etter noen andre inntektskilder for sitt politiske arbeid. Det sier egentlig mest om valgkampen, det SV holder på med nå, med å prøve å sverte andre partier i forhold til f.eks. dette med spilleautomater. Der feilinformerer SV systematisk fra sine nettsider, bl.a. ved å skrive at partiet Venstre har 20 lokallag som har millioninntekter, mens vi vet at det er 20 lokallag som til sammen tjener 900 000 kr på bingo. Det er tydelig at SV heller ikke har stor kunnskap om frivillig sektor her i landet, da bingo-drift i de aller fleste tilfellene består av en fjerdedel med spilleautomater. Jeg syns vi først og fremst skal angripe dem som bryter lover og regler. Her er det ikke snakk om

noen brudd på lover og regler. Også de spilleautomatene som står på bingoen, har 18 års aldersgrense knyttet til seg, og en god kontrollmekanisme som man ikke finner en rekke andre steder. Men det sier vel litt om hvilken tone SV har tenkt å legge an i valgkampen. Der er det viktigere å spre skitt om andre enn å vise hva man egentlig står for sjøl.

Så et lite spørsmål i forhold til en merknad i innstillingen på side 10, annen spalte, som jeg kanskje syns er litt underlig, men som kanskje viser noen nye takter i forhold til den valgkampen vi skal igjennom. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet – at Senterpartiet er med, er kanskje ikke så rart – har en merknad der de sier at

«den offentlige finansieringen av de politiske partiene har en grunnleggende funksjon for demokratiutviklingen i Norge, med partier som er uavhengig av ekstern finansiering fra andre maktfaktorer som kan få betydning for beslutninger i partiene».

Jeg lurer på om denne merknaden kanskje betyr at Arbeiderpartiet og SV kommer til å avstå fra støtte fra en av de største maktfaktorene i vårt land, nemlig LO, og at dette kanskje er en forpostfektning for et litt større politisk grep som kommer til å skje med avleveringen av denne innstillingen.

Statsråd Morten Andreas Meyer [13:07:09]: Jeg er glad for at demokratifinansiering, finansiering av partiene, samler så stor og vid oppslutning som det gjør. Det er en styrke for demokratiet at et offentlig oppnevnt utvalg med representanter for alle de landsomfattende politiske partiene og også grupperinger organisert på lokalt nivå stod så samlet bak sin innstilling, og Stortingets behandling i dag viser også at det er bred enighet om hovedspørsmålene i tilknytning til hvordan vi skal finansiere demokratiet og partiene våre i fremtiden. Jeg tror det er en styrke at partiorganisasjonene møter en lov som det er stor og bred tilslutning til. Det gir en langsiktighet og forutsigbarhet som partiene våre fortjener.

Jeg er av dem som mener at full åpenhet bidrar til å styrke tilliten mellom velgere og de valgte, og i tråd med det er det en viktig lov som vedtas i dag.

Jeg er innstilt på at kapittel 4 i loven, om reglene for støtte fra private og om innberetningsplikt, trer i kraft fra 1. juli 2005, med virkning fra 1. januar 2005, og at resten av loven vil tre i kraft fra 1. januar neste år.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Magnar Lund Bergo (SV) [13:09:17]: Jeg må starte med å berømme representanten Ulf Erik Knudsen og Fremskrittspartiet for at de denne gangen forener liv og lære. De ønsker å være liberale i forhold til spill, og de har heller ingen betenkeligheter ved det og forholder seg deretter. Det kan jeg respektere.

Jeg finner det mer forunderlig at det forslaget som ligger her fra SV, som tydeligvis er sett, og som noen er provosert av, ikke har fått noen oppmerksomhet. For meg kan

det se ut som om noen partier ønsker å tie forslaget i hjel, enten fordi det ikke er viktig eller kanskje fordi det er ubehagelig. Jeg merket meg at representanten Trond Giske er taus, at Høyres Sonja Irene Sjøli er taus, at Kristelig Folkepartis Ola T. Lånke er taus, og at Senterpartiets Eli Sollied Øveraas er taus.

Representanten Trine Skei Grande mener at SV feilinformerer på sine hjemmesider. I denne saken er det ikke nødvendig å feilinformere, det holder lenge å forvalte virkeligheten. Ligger det feil om Venstres praksis i forhold til denne saken på SVs hjemmesider, skal det selvfølgelig rettes opp. Jeg er klar over at det lå inne en feil noen timer den første dagen, men vi rettet det opp umiddelbart. Si ifra, så skal vi gjøre det, men Venstre må også tåle å høre sannheten. Og jeg lar meg forundre, for jeg har fått tilsendt materiale fra Venstre der det står at Venstres hovedorganisasjon avstår fra slike inntekter på prinsipielt grunnlag. I Dagbladet i dag ser vi at Venstres sentralstyre, ved generalsekretær Terje Breivik, oppfordrer Unge Venstre og lokallag i Venstre til å vurdere disse inntektene. De beklager at de ikke har instruksjonsmyndighet i forhold til dette. I dag legger SV fram et forslag som gjør det mulig å ha instruksjonsmyndighet.

Trine Skei Grande sier også at SV ikke vil at vi skal ha andre inntekter enn de offentlige. Da må jeg henstille til Trine Skei Grande å lese innstillingen, der det helt klart går fram at SV aksepterer både gaver og bidrag fra medlemmer. Det er helt korrekt at i SVs stortingsgruppe betaler alle representanter en solid sum hver måned, og vi krever ikke skattefradrag for disse inntektene. Vi mener det ikke er nødvendig. Selvfølgelig skal partiene kunne ha andre inntekter, men det skal ikke være nødvendig å få skattefradrag av den grunn.

Det er fremdeles mulig å ta til fornuften. Det er fremdeles mulig å innføre et regime som gjør at partiene ikke skal kunne motta inntekter fra spilleautomater.

Eirin Faldet (A) [13:12:33]: Vi har vedtatt at Norsk Tipping skal ha monopol på disse spilleautomatene. Et flertall har vedtatt det – alle unntatt Fremskrittspartiet. Da blir det altså slik at de spilleautomatene som eventuelt organisasjoner eller frivillige har, blir borte. Det er det vi har vedtatt. Vi håper selvfølgelig at slik skal det bli – og da tenker jeg på den rettssaken som pågår.

Så litt om åpenhet. Jeg føler at det i denne debatten har vært en undertone av misunnelse på grunn av de pengene som Arbeiderpartiet mottar fra fagbevegelsen. Vi er veldig stolte av det samarbeidet. Om noen hadde lest historien om Det norske Arbeiderparti – det er god lesning – ville man ha sett at samarbeidet har vart i 100 år. Vi har hatt glede av hverandre, og vi har sett at vi er på samme linje. Det er årsaken til at Arbeiderpartiet og fagbevegelsen samarbeider. Men det har vært åpenhet om det – det står å lese i alle bøker og i alle aviser til og med. Jeg har en forhåpning om at når vi nå vedtar denne loven, vil det bli åpenhet i alle leirer. Så da må også Rimi-Hagen og alle gode kamerater med masse penger fortelle at de gir penger til politiske partier. Slik vil vi ha det. Det blir nå vedtatt med denne loven.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 4.

(Votering, sjå side 1116)

S a k n r . 5

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 9. juni 1972 nr. 31 om reinbeiting i henhold til konvensjon av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite (Innst. O. nr. 98 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 75 (2004-2005))

Inge Ryan (SV) [13:15:30] (ordfører for saken):

Reinbeitekonvensjonen fra 1972 regulerer reinbeitet mellom Norge og Sverige. Det det egentlig betyr, er at norsk rein har tilgang til områder i Sverige, og at svensk rein har tilgang til områder i Norge. En slik konvensjon er nødvendig rett og slett fordi reinens bevegelsesmønster og reindriftssamenes kultur på en måte ikke er tilpasset riksgrensen. Derfor er det helt nødvendig at man i disse områdene har et regelverk som gjør at man ivaretar både næringsmessige og kulturelt betingede forhold.

Helt siden 1997 har man fra norsk og svensk side prøvd å forhandle fram en ny avtale. Man har hatt en rekke møter, man har hatt høringer, og man har hatt problemer med å komme fram til en ny avtale. Til tross for at det fra norsk side har vært skissert flere alternative løsninger og kompromisser, har man altså ikke klart å bli enige.

Den svenske regjeringen vedtok i februar å avvikle avtalen. Den svenske Riksdagen vedtok 15. mars at man ikke ønsker å videreføre denne konvensjonen. Jeg skal si-tere kort hva den svenske regjeringen sier:

«1751 års gränstraktat inklusive Lappkodicillen är alljämt gällande mellan Sverige och Norge.»

Det betyr at de svenske myndighetene ønsker å spole tilbake til 1751, da man hadde et regelverk som ble kalt Lappekodisillen. Fra norske myndigheters side er det sagt – og komiteen er enig – at det er et regelverk som er kre-vende å håndheve. Det er et regelverk som vi har liten er-faring med, det er et gammelt regelverk, og det er kompli-sert å praktisere det i 2005. Derfor støtter komiteen Regje-ringen i at vi i dag skal vedta at vi står fast på den avtalen som gjelder fra 1972. Det er en samlet komite som står bak det.

Men saken er ikke løst med det, for her har vi et pro-blem. Vi har et problem når den svenske riksdagen gjør et vedtak der man sier at man skal praktisere et regelverk fra 1751 som gir svenske reindriftssamer mer landområder i Norge, mens det norske storting vedtar å praktisere 1972-regelverket, som da betyr noe annet. Komiteen har sagt klart og tydelig at man beklager dette, og at man mener at det er en uholdbar situasjon at man har forskjellig regel-verk på norsk og på svensk side. Komiteen vil derfor an-mode sterkt om at man så fort som mulig fra norsk side kommer i samtaler og drøftelser med svenske myndighe-ter, slik at man får en avtale som begge land kan leve med, så man unngår unødvendige konflikter mellom reindrifts-samer i disse områdene.

Statsråd Lars Sponheim [13:18:59]: Jeg er glad for det vedtaket Odelstinget gjør i dag. Det betyr at vi får en håndterbar rettstilstand i Norge i forhold til reinbeite i disse områdene. Jeg vil understreke at det at vi har ulik retts-tilstand i de to landene for en grenseoverskridende nær-ning, ikke kan være en varig ordning, slik saksordføreren gav uttrykk for. Derfor blir det viktig å bruke denne situa-sjonen til raskt å komme fram til en omforent løsning på begge sider av grensen. Jeg tror det er nødvendig å gjøre dette vedtaket, slik at vi beholder den rettstilstanden vi har hatt i Norge fra 1972, som grunnlag for de forhandlinger som nå raskt må komme i gang. For det vil være i begge lands interesse å få omforent og felles rettstilstand på begge sider av grensen. Derfor er det nødvendig å gjøre dette vedtaket.

Jeg har allerede i løpet av denne måneden avtale om å møte min svenske kollega for å få disse forhandlingene tilbake på det nødvendige sporet.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

(Votering, sjå side 1120)

S a k n r . 6

Innstilling frå sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdlova og alkohollova (samleproposisjon våren 2005) (Innst. O. nr. 124 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 94 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske frå sosialkomiteen vil presi-denten foreslå at taletida blir avgrensa til 10 minutt til Kristeleg Folkeparti og 5 minutt til kvar av dei andre gruppene.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafør den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det blir å sjå på som vedteke.

Per Steinar Osmundnes (KrF) [13:20:58] (ordfører for saka): I Ot.prp. nr. 94 gjer Arbeids- og sosialdeparte-mentet framlegg til endringar i folketrygdlova, i lov om endringar i folketrygdlova av 17. desember 2004 nr. 85, og i alkohollova.

Endringane i folketrygdlova gjeld utvida rett til om-sorgspengar for foreldre med fleire kronisk sjuke eller funksjonshemma barn. Endringa av endringslova gjeld føresegna om iverksetjing av eit delansvar for arbeidsgi-var for sjukepengar i trygdeperioden. Endringane i alko-hollova gjeld avgiftsfritt sal av alkoholhaldig drikk ved innkost til norske flyplassar.

Ein samla komite er oppteken av at foreldre som får barn med nedsett funksjonsevne, skal få tilstrekkeleg hjelp frå det offentlege for å kunne meistre ein vanskeleg livssituasjon og for å kunne fungere i arbeidslivet på linje med andre. Foreldre med fleire kronisk sjuke eller funk-

sjonshemma barn har behov for fleire dagar med omsorgspengar for å ta seg av barna når desse er sjuke. Dette har både brukarorganisasjonar og trygdeetaten fleire gonger peika på. Komiteen er derfor glad for at Regjeringa no foreslår endringar for betre å dekkje behovet for omsorgspengar til familiar med fleire kronisk sjuke eller funksjonshemma barn, då omsorga for desse barna ofte fører til behov for fleire stønadsdagar enn det som er mogleg i dag. Ein samla komite støttar derfor dette forslaget.

Familiar med sterkt funksjonshemma barn blir stilte overfor store utfordringar både når det gjeld økonomi og når det gjeld å takle ein vanskeleg kvardag. Foreldre til sterkt funksjonshemma barn utfører dagleg store og krevjande arbeidsoppgåver. Kristeleg Folkeparti er derfor glad for at Regjeringa er offensiv på dette feltet.

Strategiplanen som Regjeringa fremma i mai i år, er viktig for at foreldre som får barn med funksjonshemming, skal vere i stand til å tryggje omsorga for barnet ved hjelp av koordinerte tenester som er tilpassa familien sitt behov. I denne strategiplanen blir det fremma fleire tiltak. Det tiltaket vi i dag diskuterer, er berre eitt av mange nye, positive tiltak som Regjeringa lanserer i denne strategiplanen.

I St.prp. nr. 1 for 2004-2005 og i Ot.prp. nr. 9 for 2004-2005 fremma Regjeringa forslag om endringar i regelverket for sjukepengar, m.a. at arbeidsgivaren skulle få eit delansvar for sjukepengar på 10 pst. i heile sjukepengeperioden. Som følge av budsjettavtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet vart lova vedteken, med iverksetjing frå 1. juli 2005. Men forslaget skulle vurderast på nytt dersom det viste seg at fråværet gjekk ned meir enn forventa. Utgiftene til sjukepengar og omfanget av sjukefråværet er i dag mindre enn det som var venta i samband med budsjettvedtaket for 2005.

Endringa i regelverket for sjukepengar som vart innført frå 1. juli 2004, har truleg ført til den sjukefråværsreduksjonen vi har sett frå fjerde kvartal i 2003 til fjerde kvartal i 2004. Denne nedgangen har fått som verknad at det delansvaret for arbeidsgivarar som ein vedtok å innføre frå 1. juli 2005, etter fleirtalet si vurdering no ikkje blir nødvendig å gjennomføre. Fleirtalet, Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti, meiner derfor at den seinaste utviklinga i sjukefråværet gjer det opphavlege forslaget lite formålstenleg. Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet har ein litt annan innfallsvinkel til problemstillinga, men det er ein samla komite som foreslår at vedtaket om delansvar for arbeidsgivar blir oppheva.

Komiteen har vidare merka seg at departementet i denne proposisjonen foreslår å endre alkohollova, slik at avgiftsfritt sal ved innkøst til norske flyplassar frå utlandet blir unnateke plikta til løyve etter alkohollova. Den nye ordninga med avgiftsfritt sal ved innkøst er meint å spegle ordninga for avgiftsfritt sal ved utreise. Komiteen har også registrert at sjølv om det blir gjort unntak på denne måten, vil dei andre generelle reglane i alkohollova gjelde også for dette salet. Ein samla komite stiller seg bak desse endringane.

Karin Andersen (SV) [13:25:10]: Det er to forhold som SV mener fortjener en kommentar i debatten.

Det ene er at arbeidet for familier med sterkt funksjonshemmede barn må ta utgangspunkt i full samfunnmessig likestilling. De tiltakene som kommer fra Regjeringen, må ha det som mål, slik at det blir det faktiske resultatet av tiltakene. Vi forstår alle at slike familier trenger massive tiltak, og i de tilfeller der de får det, ser vi at det fungerer veldig godt.

Så til punktet om IA-avtalen. IA-avtalen er viktig. Regjeringen må ikke fortsette å så tvil om den ved ensidige forslag om endringer. Norge er i en unik posisjon, der myndighetene og partene i arbeidslivet kan ta fatt i en av de største velferds- og økonomiutfordringene som samfunnet har. Med den avtalen i hånden kan man komme langt med hensyn til å løse oppgavene.

Men da er det viktig at dette arbeidet ikke bare fokuserer på hovedmål 1, som er å få ned sykefraværet, men at man fokuserer minst like mye på hovedmål 2, som dreier seg om å få dem som er utenfor arbeidslivet, inn i arbeidslivet igjen, og på delmål 3, som dreier seg om å få seniorene til å stå lenger i arbeidslivet.

Dessverre er det slik at når det gjelder delmål 2 og delmål 3, er det ifølge et svarbrev til kommunalkomiteen fra kommunalminister Erna Solberg ingenting «som tyder på at IA-avtalen har bidratt til at flere med nedsatt funksjonsevne har kommet inn i arbeidslivet». Og det står videre i brevet:

«Det er heller ikke noe som tilsier at avtalen har bidratt til å heve forventet pensjoneringsalder.»

Og så sies det at man skal komme tilbake til dette i evalueringen i oktober 2005.

Det er åpenbart at man ikke har fokusert nok på disse to hovedmålene. Og det er åpenbart at det må nye tiltak inn for å sikre at hovedmål 2 og hovedmål 3 får like mye fokusering som hovedmål 1, og at man får en balanse mellom dem, slik at man ved å oppfylle hovedmål 1 – nemlig å få ned sykefraværet – ikke bidrar til økt utstøting, som gjør at det går galt med hovedmål 2 og hovedmål 3.

Det kan være enkelt å få ned sykefraværet hvis man greier å få personer med dårlig helse til å uføretrykde seg. Dessverre er det slik, når man går tallene etter i sømmene både i kommuner og i enkeltbedrifter, at det er det som har skjedd.

I går arrangerte Rikstrygdeverket og Fafo en stor konferanse som dreide seg om IA-avtalen, der man gikk igjennom det som har skjedd i flere større bedrifter. Det viser seg at man greier å jobbe godt med sykefraværet rundt dem som er ansatt, men man har dessverre fokusert lite og hatt liten mulighet til å bidra til at de som står utenfor arbeidslivet, kan bli gitt en mulighet.

Utfordringene fra SV er to: Slutt å tulle med IA-avtalen! Finn virkemidler som gjør at vi kan nå målsettingene også for hovedmål 2 og hovedmål 3!

Statsråd Dagfinn Høybråten [13:28:59]: Foreldre med barn med nedsatt funksjonsevne trenger hjelp fra det offentlige til å mestre en vanskelig livssituasjon og for å kunne fungere i arbeidslivet. Jeg er glad for at komiteen støtter forslaget om å gi foreldre med omsorg for flere

kronisk syke eller funksjonshemmede barn rett til flere dager med omsorgspenger for å ta seg av barna når de er syke. Dette er ett blant flere tiltak som Regjeringen nå arbeider med, for å møte behovene i denne gruppen på en bedre måte fra samfunnets side.

Vår vurdering etter en omfattende drøfting med dem som er berørt av dette, og med de funksjonshemmedes representanter, er at det også er et stort behov for å koordinere det offentlige tjenester på en bedre måte. Derfor arbeider vi nå med oppfølgingen av Strategiplan for familier med barn som har nedsatt funksjonsevne, hvor ett av tiltakene vil være en bedre koordinering rundt dem som får og har rett til en individuell plan, slik at de også skal ha én person å forholde seg til i hjelpeapparatet som koordinerer oppfølgingen av den individuelle planen.

Vi er også opptatt av å videreføre forsøkene med brukerstyrt personlig assistent til familier med funksjonshemmede barn, og ikke bare til enkelte funksjonshemmede. Det er et tiltak som erfaringsvis har fungert bra, og som bør bli generelt gjeldende.

La meg si meg enig med representanten Karin Andersen i at det er samfunnsmessig likestilling som er utgangspunktet, og som må være utgangspunktet, når man møter behovene til denne gruppen, som er familier som på mange måter har en felles utfordring i å mestre sitt hverdagsliv, fordi et eller flere av barna er funksjonshemmet.

Når det gjelder IA-avtalen, vil jeg kort bemerke at fra Regjeringens side er hensikten å videreføre samarbeidet med partene om inkluderende arbeidsliv. Jeg hadde i forrige uke et møte med partene i arbeidslivet hvor vi satte i gang drøftelsene om hvordan dette IA-samarbeidet best kan utformes framover. Det bygger på de erfaringene vi har gjort i denne perioden, og etter hvert den evalueringen som vil komme.

Det er helt riktig, som representanten Andersen sier, at vi har oppnådd gode resultater i forhold til sykefraværet – 25 pst. reduksjon det siste året. Det er bakgrunnen for at Regjeringen har droppet forslaget om en økt arbeidsgiverfinansiering, og som det tas konsekvensen av i denne innstillingen som behandles her i dag. Men det er også riktig at resultatene i forhold til delmål 2 og 3, som altså går på å inkludere yrkeshemmede og å få eldre arbeidstakere til å stå lenger i tjeneste, ikke er i nærheten av det man kunne håpe på da man inngikk avtalen. Derfor vil det fokuseres sterkt på dette i gjennomgangen av erfaringene med avtalen og i utformingen av samarbeidet framover.

Jeg kan nevne at vi fra Regjeringens side også arbeider med en stortingsmelding om seniorpolitikken, som i tillegg til alt det som gjøres i forlengelsen av pensjonsreformen for å skape et arbeidsliv som gjør at flere velger å stå lenger i arbeidslivet, skal fokusere på andre tiltak enn de rent pensjonspolitiske, som kan bidra til en slik utvikling i arbeidslivet.

Ola D. Gløtvold (Sp) [13:33:25]: I og med at IA-avtalen har vært så mye i fokus, har jeg lyst til å si noen ord på vegne av Senterpartiet. Det er gledelig at man har fått ned sykefraværet, og at statistikk nå viser at det går den

riktige vegen i forhold til den intensjonen som man hadde da IA-avtalen ble undertegnet.

Så har jeg lyst til å nevne en merknad i innstillingen som er i tråd med dette, fra mindretallet – Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet – der vi advarer mot at Regjeringen ensidig prøver å endre denne avtalen, bl.a. ved å pålegge arbeidsgiver å dekke en større andel av utgiftene, slik at en får en lite forutsigbar avtale.

Det som først og fremst fikk meg til å ta ordet, var dette med nedgangen i sykefraværet, som er gledelig. Men jeg er redd for at disse tallene skjuler en utvikling som på ingen måte er gledelig. Vi ser nå at det er relativt stor ledighet i pleie- og omsorgsyrkene. Det blir sagt opp ganske mange på grunn av dårlig offentlig økonomi, og da først og fremst i kommunal sektor. Dette er en form for utstøting som er veldig uheldig. Det rammer først og fremst kvinnelige arbeidstakere, som er en av de svakeste gruppene både i forhold til hvor stor jobbandel de har, og i forhold til hvilke rettigheter de har. En må også fokusere på dette når en ser på tallene som gjelder nedgang i sykefraværet.

Det er riktig, som representanten Andersen var inne på, at én intensjon var å få ned sykefraværet. En annen intensjon er å ha et inkluderende arbeidsliv der flest mulig kan stå i arbeid lengst mulig. Ikke minst gjelder dette for funksjonshemmede og eldre.

Så en kort merknad til ordningen med omsorgspenger for familier med kronisk syke barn eller funksjonshemmede barn. Det er gledelig at Regjeringen nå kommer med et forslag om å utvide antall omsorgsdager. Men det er viktig at en får en samlet vurdering av disse familienes levekår, og at samfunnsmessig likestilling må være målet.

Arbeids- og sosialdepartementet har gjennom Strategiplan for familier med barn som har nedsatt funksjonsevne varslet at man skal ha en samlet gjennomgang av de økonomiske og sosiale forholdene. Jeg vil peke på at det er viktig at en får en skikkelig avlønning for arbeid utført i hjemmet, at en får avlastningsordninger, bl.a. med brukerstyrt personlig assistent også for disse, at en kan få individuelle planer for dem det gjelder, og at de ulike permisjonsordningene gjennomgås. Forhold som er knyttet til arbeidslivet, og også andre relevante forhold, må gjennomgås, slik at en får den reelle samfunnsmessige likestilling som en har krav på, også når en har så mye merbelastning som en har i en familie med sterkt funksjonshemmede eller kronisk syke barn.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

(Votering, sjå side 1121)

S a k n r . 7

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om interimorganisering av ny arbeids- og velferdsetat (Innst. O. nr. 126 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 96 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 1122)

S a k n r . 8

Innstilling frå kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister m.m. (Innst. O. nr. 128 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 100 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1122)

S a k n r . 9

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og kontantstøtteloven (utvidelse av fedrekvoten, utvidet rett til kontantstøtte for adopterte barn) (Innst. O. nr. 131 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 98 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, sjå side 1123)

Å g o t V a l l e gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1–9.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Tore Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 2, fra Heidi Grande Røys på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 3, fra Heidi Grande Røys på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 4, fra Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 5 og 6, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet og Kystpartiet.

Når det gjelder forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet, har dette ved en feil kommet med blant mindretallsforslagene. Dette forslaget er gått inn i flertallsinnstillingens forslag til vedtak ved at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet subsidiær støtte til det. Forslaget bortfaller derfor som mindretallsforslag.

Før vi starter voteringen i denne saken – og dette gjelder også den neste sak fra finanskomiteen – vil presidenten si følgende:

For å slippe relativt lange og kompliserte voteringer vil presidenten legge opp voteringen slik at det først voterer over mindretallsforslag og deretter samlet over innstillingen.

Dette vil innebære at de forskjellige partifraksjonene kan komme til å måtte votere annerledes enn det som går fram av primærstandpunktene som det er redegjort for i premissene i innstillingen. Når finanskomiteens fraksjoner har akseptert en slik framgangsmåte for å spare tid, er

det en forutsetning at stemmegivningen i ettertid ikke skal brukes mot dem som voterer annerledes enn de ellers ville ha gjort.

Presidenten går ut fra at det er akseptert og greit.

Vi går så til votering over mindretallsforslagene.

Forslag nr. 5, fra Senterpartiet og Kystpartiet, lyder: «Skattebetalingsloven ny § 2-7 Overføring av myndighet til Statens innkrevingsentral skal lyde:

Departementet kan i forskrift bestemme at Statens innkrevingsentral skal innkreve krav nevnt i § 1-1 med unntak av kravene i § 1-1 nr. 2 a), b), c), d) og krav i § 1-1 nr. 3 som knytter seg til disse unntakene.

I slike tilfeller kan departementet bestemme at deler av loven skal gjelde tilsvarende for Statens innkrevingsentral, likevel slik at utleggspant kan stiftes dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5. Dette gjelder når utleggsforretningen kan holdes på innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-9 første ledd.»

Forslag nr. 6, fra Senterpartiet og Kystpartiet, lyder: «Skattebetalingsloven § 5-13 Kontroll av arbeidsgivere skal lyde:

Den kommunale skatteoppkreveren skal føre kontroll med at arbeidsgivere og andre som etter denne loven har plikt til å foreta trekk, sender meldinger og foretar forskuddstrekk og utleggstrekk i samsvar med reglene og de pålegg som er gitt.

Skatteoppkreveren eller den offentlige myndighet som har fullmakt fra han, kan foreta bokettersyn hos den som plikter å foreta trekk, og kan herunder kreve fremlagt skattekort, trekkpålegg og andre dokumenter og regnskapsmateriale som har betydning for kontrollen. Også skattefogdkontoret eller Riksrevisjonen, kan foreta slike ettersyn og kreve fremlagt dokumenter som nevnt.»

Forslag nr. 7, fra Senterpartiet og Kystpartiet, lyder:

«Skattebetalingsloven ny § 18-4 skal lyde:

Bøter som blir ilagt ved forelegg eller straffedom etter denne lov tilfaller kommunekassen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet og Kystpartiet ble mot 5 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, lyder:

«Skattebetalingsloven § 14-3 Forretning for utleggspant skal lyde:

(1) Skatteoppkreverne og skattefogdkontorene kan holde forretning for utleggspant i sitt distrikt for skatte- og avgiftskrav som de har innkrevingsansvaret for. Innkrevingsdistriktet er hele landet for skatte- og avgiftskrav fastsatt ved sentral ligning etter ligningsloven § 2-4 nr. 1 bokstav a.

(2) En skatteoppkrever kan på anmodning holde forretning for utleggspant for skatte- og avgiftskrav som en annen skatteoppkrever eller skattefogdkontor

har innkrevingsansvaret for. På tilsvarende måte kan et skattefogdkontor *på anmodning* holde utleggsforretninger for andre skattefogdkontorer eller skatteoppkrevere.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 62 mot 14 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.48.09)

Presidenten: Forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet, lyder:

«Skattebetalingsloven § 2-1 i skal lyde:

§ 2-1 Skatteoppkreverne for kommunene – formues- og inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift

(1) Formues- og inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift betales til og innkreves av den kommunale skatteoppkriveren:

(2) Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift skal betales til den kommunale skatteoppkriveren for den kommunen hvor arbeidsgiveren er hjemmehørende eller har sitt hovedkontor. Forskuddstrekk fra selskaper og innlånere skal betales til den kommunale skatteoppkriveren for den kommunen der selskapet eller innlåneren har sitt hovedkontor eller styret har sitt sete.

(3) Forskuddsskatt og restskatt skal betales til den kommunale skatteoppkriveren for den kommunen skatten er skrevet ut for.

(4) Første til tredje ledd gjelder ikke krav som omhandlet i § 2-3.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om hvem som skal innkreve forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift fra utenlandske arbeidsgivere og selskaper, og om hvem slike krav skal betales til.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 62 mot 15 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.48.35)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet, lyder:
«Skattebetalingsloven § 15-1 nytt tredje ledd skal lyde:

I skattesaker treffes avgjørelser etter første ledd av formannskapet etter innstilling fra et utvalg på minst tre medlemmer som velges av kommunestyret (formannskapet). Likningssjefen og – etter nærmere bestemmelse av kommunestyret (formannskapet) – skatteoppkriveren kan tiltre utvalget, dog uten stemmerett. Formannskapet kan overlate sin myndighet til skatteutvalget i saker som gjelder beløp på inntil kr 50 000. Vedkommende departement kan etter søknad fra formannskapet samtykke i at også saker som gjelder større beløp avgjøres av skatteutvalget. I saker som gjelder ettergivelse av skatt på over kr 200 000 eller nedsettelse med mer enn dette beløp, blir dog avgjørelsen å tref-

fe av vedkommende departement etter forslag fra det utvalg som er nevnt i første punktum. Kommunestyret (formannskapet) kan oppnevne flere utvalg som nevnt i første punktum når det finnes nødvendig. Kommunestyret kan bestemme at skatteutvalgets gjøremål skal legges til en annen kommunal nemnd. Annet punktum gjelder i så fall tilsvarende for denne nemnds behandling av saker etter denne lov. Kommunestyret avgjør hvem som skal være leder og nestleder i utvalget. Departementet kan fastsette regler om utgiftsføring av skattebeløp som ikke lar seg inndrive. For skattytere som utelukkende skal betale statskatt, kan vedkommende departement bestemme at innstilling og avgjørelse som nevnt i første til femte punktum legges til andre organer.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 41 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.48.59)

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)

Del I Innledende bestemmelser

Kapittel 1 Lovens virkeområde

§ 1-1 Virkeområde

(1) Loven gjelder betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav.

(2) Med skatte- og avgiftskrav menes:

- skatt på formue og inntekt og tonnasjeskatt etter skatteloven (formues- og inntektsskatt), skatt på formue og inntekt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (svalbardskatt) og trygdeavgift etter folketrygdloven kapittel 23, herunder forskuddstrekk, forskuddsskatt og restskatt etter kapitlene 5 til 7 i loven her
- skatt på inntekt etter lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. (artist-skatt)
- skatt på formue og inntekt etter lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. (petroleumsskatt), herunder terminskatt og restskatt etter nevnte lov
- arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven kapittel 23
- arveavgift etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver
- merverdiavgift etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift

- g) særavgifter omfattet av lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter
- h) særavgifter omfattet av lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter
- i) toll etter tolltariffen, herunder de innledende bestemmelsene, og tolloven.

(3) Med mindre annet er særskilt bestemt gjelder reglene om skatte- og avgiftskrav tilsvarende så langt de passer for:

- a) renter etter kapittel 11, omkostninger og gebyrer fastsatt i medhold av ligningsloven og lover som nevnt i annet ledd bokstavene a til i
- b) tilleggsatt, tilleggsavgift og tilleggstill fastsatt i medhold av ligningsloven eller lover som nevnt i annet ledd bokstavene a til i
- c) tvangsmulkt etter § 5-16, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 43 og ligningsloven § 10-6
- d) ansvarsbeløp etter ligningsloven § 10-7.

§ 1-2 Andre offentlige krav

Departementet kan i forskrift bestemme at hele eller deler av loven skal gjelde for andre krav som tilkommer staten når kravet har tvangsgrunnlag.

§ 1-3 Tilbakesøkningskrav

Når det ved forhøyelse av et skatte- og avgiftskrav eller ved enhver retting av et gjennomført oppgjør oppstår krav på tilbakebetaling av et beløp som tidligere er utbetalt skyldneren, skal beløpet, herunder rentegodtgjørelse, anses som et skatte- og avgiftskrav. Innkrevingsmyndighetene kan innkreve beløpet uavhengig av om mottakeren har vært i god tro. Reglene om forfall i § 10-53 gjelder tilsvarende.

Kapittel 2 Innkrevingsmyndigheter og betalingsmottakere

§ 2-1 Skatteoppkreverne for kommunene – formues- og inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift

(1) Formues- og inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift innkreves av den kommunale skatteoppkreveren.

(2) Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift skal betales til skatteoppkreveren for den kommunen hvor arbeidsgiveren er hjemmehørende eller har sitt hovedkontor. Forskuddstrekk fra selskaper og innlånere skal betales til skatteoppkreveren for den kommunen der selskapet eller innlåneren har sitt hovedkontor eller styret har sitt sete.

(3) Forskuddsskatt og restskatt skal betales til skatteoppkreveren for den kommunen skatten er skrevet ut for.

(4) Første til tredje ledd gjelder ikke krav som omhandlet i § 2-3.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om hvem som skal innkreve forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift fra utenlandske arbeidsgivere og selskaper, og om hvem slike krav skal betales til.

§ 2-2 Skattefogdkontorene for fylkene – merverdiavgift og arveavgift

(1) Merverdiavgift skal betales til og innkreves av skattefogdkontoret for det fylket hvor den avgiftspliktige skal registreres. Se likevel § 2-4 første ledd om merverdiavgift som oppstår ved innførsel.

(2) Arveavgift skal betales til skattefogdkontoret for det fylket hvor kravet er fastsatt. Ved offentlig skifte skal arveavgift som ikke blir tilbakeholdt av tingretten, innkreves av og betales til skattefogdkontoret for det fylket hvor kravet ville blitt fastsatt etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 24 annet og tredje ledd.

§ 2-3 Skatteoppkrever for formues- og inntektsskatt fastsatt ved sentral ligning, artistskatt, petroleumsskatt og svalbardskatt

(1) Formues- og inntektsskatt fastsatt ved sentral ligning etter ligningsloven § 2-4 nr. 1 bokstav a skal betales til og innkreves av Rogaland skattefugdkontor.

(2) Artistskatt skal betales til og innkreves av Rogaland skattefugdkontor.

(3) Petroleumsskatt skal betales til og innkreves av Oslo og Akershus skattefugdkontor.

(4) Formues- og inntektsskatt til Svalbard og lønns- trekk av inntekt på Svalbard skal betales til og innkreves av Troms skattefugdkontor.

§ 2-4 Tollregionene – toll og særavgifter samt merverdiavgift som oppstår ved innførsel

(1) Toll samt særavgifter og merverdiavgift som oppstår ved innførsel, innkreves av tollregionene. Betaling skal skje til tollstedet i tollregionen hvor fortolling etter tolloven skal foretas. Krav som er belastet tollkreditten, skal likevel betales til den tollregionen som har innvilget tollkreditten.

(2) Innenlands særavgifter skal betales til og innkreves av tollregionen hvor den avgiftspliktige skal registreres som særavgiftspliktig virksomhet. Dette gjelder likevel ikke krav som omfattes av § 2-5.

(3) Engangsavgift fra avgiftspliktige som ikke er registrert skal betales til og innkreves av tollregionene.

§ 2-5 Tollregion Oslo og Akershus og tollregion Midt-Norge – årsavgift, vektårsavgift og omregistreringsavgift

(1) Årsavgiften og omregistreringsavgiften skal betales til og innkreves av tollregion Oslo og Akershus.

(2) Vektårsavgiften skal betales til og innkreves av tollregion Midt-Norge.

§ 2-6 Andre skatte- og avgiftskrav

(1) Krav som nevnt i § 1-1 tredje ledd bokstav a og b skal, med mindre annet er bestemt, betales til og innkreves av den innkrevingsmyndighet som innkrever de skatte- eller avgiftskrav slike krav er knyttet til.

(2) Når skyldneren har fått melding om at kravet er overført Statens innkrevingsentral til innkreving etter § 2-7, skal betaling skje til Statens innkrevingsentral.

(3) Departementet kan i forskrift gi regler til utfylling og gjennomføring av dette kapitlet, og gi regler om hvilket organ som innkrever krav som nevnt i § 1-1 tredje ledd bokstav c og d.

§ 2-7 Overføring av myndighet til Statens innkrevings-sentral

Departementet kan i forskrift bestemme at Statens innkrevingsentral skal innkreve nærmere bestemte skatte- og avgiftskrav, med unntak for krav som innkreves av skatteoppkreverne for kommunene. I slike tilfeller kan departementet bestemme at deler av loven skal gjelde tilsvarende for Statens innkrevingsentral, likevel slik at utleggspant kan stiftes dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5. Dette gjelder når utleggsforretningen kan holdes på innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7-9 første ledd.

§ 2-8 Departementets instruksjonsmyndighet over skatteoppkreverne og om delegering av myndighet til skatteoppkreverne

(1) Departementet kan gi instruks for skatteoppkrevernes utøving av den myndighet de har etter loven. Departementet kan også gi instruks for skatteoppkrevernes økonomiforvaltning. Myndighet innenfor skatteoppkreverens virksomhetsområde som i loven er lagt til departementet eller Skattedirektoratet, kan delegeres til skatteoppkreverne.

(2) Departementet kan gi kommunene instruks om nødvendig utbygging av skatteoppkreverkontorene. Departementet kan også gi instruks om teknisk og arbeidsmessig samordning av skatteoppkrevernes, ligningskontorenes og folkeregistrenes oppgaver.

Kapittel 3 Saksbehandling

§ 3-1 Forholdet til forvaltningsloven og tvangsfullbyrdsloven

(1) Forvaltningsloven gjelder med de særlige bestemmelser som er gitt i denne loven.

(2) Forholdet til tvangsfullbyrdsloven er regulert i §§ 13-5, 14-2, 14-5 og 14-10.

(3) For forskuddsutskrivningen er det gitt særlige saksbehandlingsregler i § 4-3.

§ 3-2 Taushetsplikt

(1) De regler om taushetsplikt som gjelder ved fastsettning av de enkelte skatte- og avgiftskrav, gjelder ved innkreving av slike krav tilsvarende for enhver som har verv, stilling eller oppdrag knyttet til denne loven.

(2) Restanselister eller utdrag av slike lister skal ikke på noen måte gjøres offentlig tilgjengelig.

§ 3-3 Unntak fra forvaltningslovens regler om begrunnelse, klageadgang, utsatt iverksetting mv.

(1) Begrunnelsen for vedtak etter § 15-2 kan begrenses til å omfatte opplysninger som nevnt i forvaltningsloven

§ 25 første og annet ledd dersom begrunnelse etter forvaltningsloven § 25 tredje ledd antas å kunne svekke muligheten for fremtidig dekning av skatte- og avgiftskravet. Vedtak etter § 15-1 tredje ledd første punktum og § 15-2 kan ikke påklages.

(2) Forvaltningsloven §§ 16, 24 og 25 gjelder ikke for vedtak som treffes under avregningen.

(3) Forvaltningsloven kapittel IV til VI om enkeltvedtak gjelder ikke for vedtak etter § 16-20.

(4) Forvaltningsloven § 42 gjelder ikke for vedtak som treffes under avregningen og vedtak om årsavgift for motorvogn.

Del II Forskudd på skatt og avregning

Kapittel 4 Forskudd på skatt

§ 4-1 Definisjoner

(1) I denne loven menes med:

a) upersonlig skattyter: Norsk og utenlandsk selskap og innretning som er selvstendig skattesubjekt, konkurs- og administrasjonsbo for slikt subjekt, staten, fylkeskommunene og kommunene.

b) personlig skattyter: Enhver skattyter, herunder konkurs- og administrasjonsbo for slike skattytere, som ikke faller inn under bokstav a. Dødsbo likestilles med personlig skattyter ved anvendelsen av bestemmelsene i kapittel 4 til 6.

c) arbeidsgiver: Den som selv eller ved fullmektig utbetaler lønn eller annen godtgjørelse eller ytelse som det skal foretas forskuddstrekk i.

(2) Når arbeidstakere stilles til rådighet for andre, svarer både oppdragsgiver og oppdragstaker for at pliktene og ansvaret etter denne lov oppfylles. Pliktene og ansvaret påhviler også den som oppgir å være arbeidsgiver i saker etter utlendingsloven § 10. De ansvarlige kan avtale at en av dem skal utføre pliktene etter denne loven. Slik avtale fritar likevel bare for disse pliktene når og så langt dette bestemmes av skatteoppkreveren.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling av denne paragrafen, herunder om hvem som skal anses som arbeidsgiver.

§ 4-2 Utgangspunkter for forskuddsutskrivningen

(1) Forskudd på formues- og inntektsskatt (skatt) og trygdeavgift som skal betales før ligning finner sted, utskrives og beregnes etter bestemmelsene i denne del av loven.

(2) For personlige skattytere som skal betale forskudd på skatt og trygdeavgift i løpet av inntektsåret, utskrives og beregnes

a) forskuddstrekk etter bestemmelsene i kapittel 5, og

b) forskuddsskatt etter bestemmelsene i kapittel 6.

3) For upersonlige skattytere som skal betale forskudd på skatt i løpet av året etter inntektsåret, utskrives forskuddsskatt etter bestemmelsene i kapittel 6.

(4) Naturressursskatt etter skatteloven kapittel 18 skal for personlige skattytere utskrives etter de regler som gjel-

der for utskriving av forskuddsskatt for upersonlige skattytere.

§ 4-3 Særlige saksbehandlingsregler for forskudds- utskrivingen

Forvaltningslovens regler gjelder ikke for utskriving av forskuddstrekk og forskuddsskatt etter kapitlene 4 til 6. Ligningslovens saksbehandlingsregler gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 4-4 Opplysningsplikt

(1) Skattyter plikter å sende de meldinger og å gi de opplysninger som er nødvendige for at ligningskontoret skal få fastsatt og regulert forskuddstrekk og forskuddsskatt i samsvar med bestemmelsene i denne del av loven. Departementet gir nærmere regler om meldeplikten.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for arbeidsgiver.

(3) Skattyter som ikke etterkommer plikten til å sende melding eller pålegg om å gi opplysninger, eller som gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, har ikke krav på å få endret ligningskontorets avgjørelse vedrørende forskuddstrekk eller forskuddsskatt.

§ 4-5 Stedet for forskuddsutskriving

(1) For personlige skattytere foretas forskuddsutskrivingen av ligningskontoret for den kommunen som skattyteren skal skatte til etter reglene i skatteloven § 3-1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3.

(2) For upersonlige skattytere foretas forskuddsutskrivingen av ligningskontoret for den kommunen hvor skattepliktig formue og inntekt skal fastsettes, jf. skatteloven § 3-2. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3.

(3) Forskudd på skatt for skattytere som skal svare naturressursskatt til en annen kommune enn kontorkommunen, skrives ut særskilt av ligningskontoret for vedkommende kommune.

(4) For personlige skattytere som ikke er bosatt i riket, og upersonlige skattytere som ikke er hjemmehørende i riket, foretas forskuddsutskrivingen av ligningskontoret for den kommunen som er angitt i skatteloven § 3-4.

(5) For personlige skattytere som ikke er bosatt i riket, men som mottar lønn fra den norske stat, jf. skatteloven § 2-3 første ledd bokstav g, foretas forskuddsutskrivingen av Oslo likningskontor.

(6) Skattedirektoratet kan utøve de funksjoner som tilhører ligningskontoret eller bestemme at utskrivingen skal skje ved et annet ligningskontor enn det som følger av denne paragrafen.

§ 4-6 Særregler for forskuddstrekk og forskuddsskatt

(1) Endres skattereglene etter at forskuddsutskrivingen er foretatt, og dette medfører at de beløp som trekkes eller betales i løpet av inntektsåret ikke kommer til å svare til den skatt som ventes utskrevet, kan departementet, for alle skattytere eller enkelte grupper, bestemme at forskuddstrekk eller forskuddsskatt skal skje etter andre sat-

ser eller med andre beløp enn som er fastsatt ved forskuddsutskrivingen.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler om differensiering av forskuddstrekk og forskuddsskatt i løpet av inntektsåret.

§ 4-7 Fullmakt under krig o.l.

(1) Når riket er i krig, eller krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, kan bestemmelsene i denne del av loven og gjeldende vedtak om forskudd på og endelig utskriving av trygdeavgift, skatt til staten, fylkeskommunene og kommunene fravikes ved beslutning av Kongen, når det finnes nødvendig for å lette gjennomføringen av utskriving, betaling, innkreving eller fordeling av forskudd på skatt og trygdeavgift. Kongen kan herunder fastsette særlige regler for enkelte grupper av skattytere og gi regler om at visse skattebeløp skal overføres til staten inntil avgjørelse om den endelige fordeling blir truffet.

(2) Når et område er avskåret fra forbindelse med regjeringen eller det av andre grunner finnes nødvendig, kan Kongen gi fylkesmannen eller andre lokale forvaltningsorganer, herunder militære myndigheter, fullmakt til å utferdige slike bestemmelser som nevnt i første ledd. Fullmakt kan gis uten hensyn til den gjeldende administrative inndeling. Dersom det er strengt nødvendig, kan fylkesmannen utferdige bestemmelsene selv om fullmakt fra Kongen ennå ikke foreligger.

(3) De bestemmelser som blir gitt i medhold av første og annet ledd, kunngjøres på den måten som finnes hensiktsmessig og skal snarest mulig meddeles Stortinget.

Kapittel 5 Forskuddstrekk

§ 5-1 Skattekort

(1) Før inntektsårets begynnelse skal ligningskontoret skrive ut skattekort som angir forskuddstrekkets størrelse og hvordan forskuddstrekk skal gjennomføres, for alle skattytere som må forutsettes å få trekkpliktig inntekt av betydning. Ligningskontoret kan når som helst i løpet av inntektsåret skrive ut nytt skattekort når det er gjort feil ved utskrivingen, eller når andre særlige grunner gjør det urimelig å ikke skrive ut nytt skattekort.

(2) Ligningskontoret kan kreve at skattekort som kontoret har skrevet ut, skal leveres tilbake.

(3) Trekktabeller og skjema for skattekort fastsettes av Skattedirektoratet.

§ 5-2 Fastsetting av forskuddstrekkets størrelse

(1) Forskuddstrekket fastsettes slik at de beløp som trekkes i løpet av året, sammen med eventuell forskuddsskatt, så vidt mulig kommer til å svare til det beløp som skatten og trygdeavgiften ventes å ville utgjøre etter de satser og regler som gjelder for vedkommende år.

(2) Forskuddstrekket kan fastsettes slik at trekket alene skal svare til den forventede utlignede skatt og trygdeavgift.

(3) Ved fastsetting av forskuddstrekkets størrelse og ved andre avgjørelser som treffes på forskuddsstadiet, tas

det ikke hensyn til et beløp som svarer til 12 prosent av minstefradraget etter skatteloven §§ 6-30 til 6-32.

§ 5-3 Fritak for forskuddstrekk og tilbakebetaling av innbetalt forskuddstrekk

(1) Skattyter som åpenbart ikke vil få utlignet skatt, kan fritas for forskuddstrekk.

(2) Skattyteren kan fritas for trekk resten av året når ligningskontoret finner det overveiende sannsynlig at det som allerede er innbetalt, er tilstrekkelig til dekning av den skatt og trygdeavgift som vil bli utlignet for inntektsåret. Er inntekten falt bort eller foreligger det andre særlige forhold som gjør det overveiende sannsynlig at det som er innbetalt som forskuddstrekk er vesentlig mer enn den skatt og trygdeavgift som vil bli utlignet for inntektsåret, kan ligningskontoret bestemme at det overskytende skal betales tilbake til skattyteren. Slik bestemmelse skal bare treffes når det vil virke urimelig å utsette tilbakebetalingen til avregning er foretatt.

§ 5-4 Plikt til å foreta forskuddstrekk

(1) Arbeidsgiver plikter av eget tiltak å foreta forskuddstrekk i henhold til skattekortet og reglene i dette kapitlet.

(2) Aksjeselskap, allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning som utbetaler utbytte som er skattepliktig etter skatteloven § 10-13, plikter å foreta forskuddstrekk til dekning av inntektsskatt av slikt utbytte. Innlåner som etter avtale om verdipapirlån, jf. skatteloven § 9-11, utbetaler utbyttekompensasjon som nevnt i skatteloven § 10-11 tredje ledd til kontraktspart hjemmehørende i utlandet, plikter å foreta forskuddstrekk til dekning av inntektsskatt av slik kompensasjon.

(3) Forsikringsselskap plikter å foreta forskuddstrekk til dekning av forsikringstakerens inntektsskatt av skattepliktig årsavkastning av sparedelen av en livsforsikring, jf. skatteloven § 5-20 annet ledd, når forsikringstager som er personlig skattyter ber om det.

§ 5-5 Forskuddstrekkets størrelse

(1) Når skattyter ikke legger fram skattekort, og arbeidsgiver heller ikke på annen måte har fått de opplysninger som fremgår av skattekortet, skal det foretas forskuddstrekk med 50 prosent. Det samme gjelder når det skal foretas forskuddstrekk i ytelser etter folketrygdloven kapitlene 4, 8 til 11 og 14. Forskuddstrekk i andre trekkpliktige trygdeytelser, pensjoner, vartpenger, livrenter og lignende stønader og ytelser foretas med 30 prosent.

(2) Arbeidsgiver plikter å foreta forskuddstrekk med høyere beløp enn det som følger av skattekortet eller første ledd, når skattyteren reiser krav om det i god tid før trekket skal foretas.

(3) Forskuddstrekk etter § 5-6 første ledd bokstav d og e beregnes av selskapet eller innlåner til det beløp skatten vil utgjøre etter Stortingets vedtak om skatt for det aktuelle året.

(4) Forskuddstrekk etter § 5-6 første ledd bokstav f beregnes av selskapet etter samlet skattesats for alminnelig inntekt.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om at forskuddstrekk skal foretas etter tabell i en del av den trekkpliktige inntekten og med en bestemt prosentsats i den øvrige inntekten.

(6) Når det for en skattyter er skrevet ut skattekort i flere kommuner, skal arbeidsgiveren foreta forskuddstrekk etter skattekortet fra den kommunen som skattyteren mener han skal svare skatt til. Er skattekort utstedt av Sentralskattekontoret for utenlandssaker skal arbeidsgiver foreta forskuddstrekk etter dette skattekortet.

(7) Den som er pliktig til å foreta forskuddstrekk etter bestemmelsene i dette kapitlet, men som godtgjør at det betales forskuddstrekk eller tilsvarende i utlandet av den enkelte skattyters inntekt, kan av skatteoppkreveren bli fritatt for trekkplikten etter dette kapitlet dersom det stilles betryggende sikkerhet for trekkbeløpet.

§ 5-6 Ytelser som det skal foretas forskuddstrekk i

(1) Med mindre annet er bestemt, skal det foretas forskuddstrekk i skattepliktig:

- lønn og andre ytelser som omfattes av skatteloven § 5-10, se likevel annet ledd,
- pensjon, livrente, understøttelse og andre ytelser som omfattes av skatteloven §§ 5-40 til 5-42,
- lott eller part som utbetales til aktiv deltaker i fiske- og fangstvirksomhet – herunder høvedsmann – og som er vederlag for arbeid eller bruken av redskap som deltakeren holder. Det skal også foretas forskuddstrekk i skattepliktige trygdeytelser som utbetales til erstatning for lott eller part som nevnt,
- utbytte til utenlandsk aksjonær, jf. skatteloven § 10-13,
- utbyttekompensasjon til utenlandsk kontraktspart etter avtale om verdipapirlån, jf. skatteloven § 10-11 tredje ledd,
- avkastning av sparedelen av en livsforsikring (kapitalforsikring) når skattyter som er personlig skattyter ber om det.

(2) Godtgjørelse til dekning av kostnader i forbindelse med utførelse av arbeid, oppdrag eller verv er trekkpliktig selv om den ikke er skattepliktig, jf. skatteloven § 5-11 annet ledd.

(3) Departementet kan i forskrift begrense trekkplikten etter første og annet ledd. Departementet kan også bestemme at trekk skal foretas i andre ytelser enn nevnt i første ledd.

§ 5-7 Ytelser som det ikke skal foretas forskuddstrekk i

(1) Det skal ikke foretas forskuddstrekk i:

- lovbestemt feriegodtgjørelse og vanlig lønn i ferien. Skattytere med månedsbetaling kan fritas for trekk for en måned i ferietiden om sommeren og for en halv måned før jul. Skattytere med uke-, dag- eller timebetaling kan fritas for trekk i 4 uker i ferietiden om sommeren og 2 uker før jul. Departementet kan i forskrift bestemme at det for skattytere som har kortvarig tilknytning til riket, skal foretas forskuddstrekk gjennom hele året uten noen trekkfrie perioder,

- b) livrente, pensjon og vartpenger for desember måned. Fritaket gjelder ikke beløp som først kan heves etter årets utgang,
- c) føderåd og underholdsbidrag.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføring av trekkfritak etter første ledd, herunder at andre ytelser skal unntas fra trekkplikt eller at fritak i visse tilfelle skal gis for andre tidsrom enn nevnt i første ledd bokstav a.

§ 5-8 Nærmere om beregningsgrunnlaget for forskuddstrekk

(1) Kontantytelser medregnes i beregningsgrunnlaget for forskuddstrekk med sitt bruttobeløp.

(2) Naturalytelser medregnes i den utstrekning og med de beløp som fremgår av departementets forskrifter. Departementet kan i forskrift gi regler om individuell verdsetting av naturalytelser.

(3) Departementet kan i forskrift gi regler om at godtgjørelse som nevnt i § 5-6 annet ledd skal regnes som trekkpliktig med det beløp som fremkommer etter at godtgjørelsen er redusert med fradragsbeløp etter fastsatte satser.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler om beregning av den lott eller part som etter § 5-6 første ledd bokstav c skal legges til grunn for forskuddstrekket.

§ 5-9 Fradrag i beregningsgrunnlaget for forskuddstrekk

(1) Det skal gjøres fradrag i beregningsgrunnlaget for:

- a) pensjonsinnskudd som arbeidsgiver avkorter i lønnen, og som skattyter vil ha krav på fradrag for ved ligningen etter skatteloven § 6-47 første ledd bokstav a og b, unntatt premie til pensjonstrygden for skogsarbeidere,
- b) underholdsbidrag som arbeidsgiveren trekker i lønnen etter pålegg fra Trygdeetatens innkrevingsentral, og som skattyter vil ha krav på fradrag for ved ligningen etter skatteloven § 6-41, jf. § 14-3 tredje ledd,
- c) fagforeningskontingent som arbeidsgiver avkorter i lønnen, og som skattyter vil ha krav på fradrag for ved ligningen etter skatteloven § 6-20,
- d) fradrag etter skatteloven § 6-61 for sjøfolk bosatt i Norge. Fradraget skal være 29 prosent begrenset oppad til det beløp departementet fastsetter.

(2) Departementet kan i forskrift bestemme at det ved trekkberegningen skal gjøres andre fradrag i beregningsgrunnlaget for forskuddstrekk enn nevnt ovenfor.

§ 5-10 Gjennomføring av forskuddstrekk

(1) Forskuddstrekket gjennomføres ved at arbeidsgiveren, eller selskapet eller innlåneren som nevnt i § 5-4 annet og tredje ledd beregner trekkbeløpet og holder dette tilbake i oppgjøret med skattyteren. Forskuddstrekket gjennomføres når det oppstår adgang for skattyteren til å få godtgjørelsen utbetalt, selv om oppgjør for denne først finner sted på et senere tidspunkt.

(2) Arbeidsgiveren har plikt til å sørge for at det blir gjennomført forskuddstrekk også i tilfeller der skattyteren

selv innkrever sin godtgjørelse. Skattyteren plikter da å innbetale forskuddstrekket til arbeidsgiveren.

(3) Når skattyteren mottar naturalytelser, skal arbeidsgiveren gjennomføre forskuddstrekk så langt de kontante ytelser rekker. Er det ikke dekning for det samlede beregnede trekk i de kontante ytelsene, plikter arbeidsgiveren straks å melde fra om forholdet til ligningskontoret for den kommunen hvor skattekontoret er utskrevet.

§ 5-11 Oppgave over forskuddstrekk

(1) Hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november skal arbeidsgiver og selskap mv. som er trekkpliktig etter § 5-4 annet og tredje ledd, sende terminoppgave som viser forskuddstrekket i de to foregående måneder, og ved årets slutt sende oppgave over samlet trekk i året. Terminoppgave skal sendes selv om det ikke er foretatt trekk i terminen (0-oppgave). Skatteoppkreveren kan fritta den enkelte arbeidsgiver for å sende 0-oppgave.

(2) Oppgave etter første ledd skal vise fordelingen av forskuddstrekket til den enkelte kommune (kommunevis spesifisering) for hvert terminoppgjør. Skattedirektoratet kan kreve at slik spesifisering skal gis på et tidligere tidspunkt enn forfalltidspunktet for trekkbeløpet.

(3) Arbeidsgiver mv. som benytter maskinelle lønnsrutiner, skal levere spesifiseringene på et maskinlesbart medium og med den standard som Skattedirektoratet bestemmer.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler om arbeidsgivers plikt til å føre lønnsregnskap, og om de opplysninger om lønn og andre ytelser, trekkbeløp mv. som skal sendes inn. Departementet kan herunder gi regler om skjerpet oppgjør for arbeidsgiver som har vist vesentlig forsømmelse av sine plikter etter denne loven.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler som fraviker reglene i denne paragrafen.

§ 5-12 Skattetrekkskonto

(1) Forskuddstrekk etter § 5-4 tilhører skatte- og avgiftskreditorene. Den som foretar trekket skal sette beløpet inn på særskilt bankkonto (skattetrekkskonto).

(2) Holdes saldo på skattetrekkskontoen så høyt at den til enhver tid dekker løpende trekkansvar, kan løpende overføring til kontoen unnlates. I stedet for skattetrekkskonto kan det stilles bankgaranti for trekket. Når foretatt trekk overstiger saldo på skattetrekkskonto eller bankgarantien, skal manglende beløp straks settes inn på kontoen.

(3) Betaling til skattetrekkskonto skal skje senest første virkedag etter lønnsutbetaling. Bankgaranti eller oppfylt skattetrekkskonto som trer i stedet for innskudd, skal foreligge ved lønnsutbetaling. Uten skatteoppkreverens samtykke, kan kontohaver ikke disponere over skattetrekkskonto på annen måte enn ved overføring til skatteoppkreveren eller ved å overføre midlene til tilsvarende konto i annen bank. Eventuell renteavkastning på slik bankkonto tilfaller den som foretar trekket (kontohaver).

(4) Bankene plikter å hindre ulovlig disponering av skattetrekkskonto.

§ 5-13 Kontroll av arbeidsgivere

Skatteoppkreveren skal føre kontroll med at arbeidsgivere og andre som etter denne loven har plikt til å foreta trekk, sender meldinger og foretar forskuddstrekk og utleggstrekk i samsvar med reglene og de pålegg som er gitt. Skatteoppkreveren eller den offentlige myndighet som har fullmakt fra han, kan foreta bokettersyn hos den som plikter å foreta trekk, og kan herunder kreve fremlagt skattekort, trekkpålegg og andre dokumenter og regnskapsmateriale som har betydning for kontrollen. Også skattefogdkontoret eller Riksrevisjonen kan foreta slike ettersyn og kreve fremlagt dokumenter som nevnt.

§ 5-14 Kontrollopplysninger fra tredjemann

(1) Ved utførelsen av arbeidsgiverkontrollen etter § 5-13, plikter banker etter krav fra skatteoppkreveren, å gi opplysninger om navngitt arbeidsgivers skattetrekkskonto, samt eventuell bankgaranti etter § 5-12. På samme vilkår har

- a) finansinstitusjoner (jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet § 1-3) og andre som driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring,
 - b) verdipapirforetak (jf. lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-3) og andre som har penger til forvaltning, og
 - c) pensjonskasser
- plikt til å gi opplysninger om innskudds- og gjeldskonti som navngitt person, bo, selskap eller innretning har eller disponerer i vedkommende institusjon. Ved innhenting av opplysninger etter første og annet punktum plikter de å gi opplysninger om underbilag og transaksjoner, herunder om hvem som er parter i transaksjonene.

(2) Enhver som utfører eller har utført arbeid eller oppdrag for arbeidsgiveren, plikter på samme vilkår som i første ledd første punktum å gi opplysninger om sitt tjenesteforhold eller oppdrag knyttet til arbeidsgiveren.

(3) Næringsdrivende plikter på samme vilkår som i første ledd første punktum å gi opplysninger om ethvert økonomisk mellomværende som vedkommende har eller har hatt med arbeidsgiveren, når opplysningene knytter seg til begge parters virksomhet. Det kan kreves opplysning om og spesifisert oppgave over varelevering og -kjøp, tjenester, vederlag og andre forhold som knytter seg til mellomværendet og oppgjøret for dette. Dette gjelder også omsetning som er skjedd gjennom mellommann.

(4) Også skattefogdkontoret og den som har fått fullmakt fra skattefogdkontoret eller skatteoppkreveren til å foreta bokettersyn etter § 5-13, kan kreve opplysninger etter første til tredje ledd.

§ 5-15 Klage over pålegg

(1) Den som får pålegg om å gi opplysninger etter § 5-14, kan klage over pålegget dersom vedkommende mener at han ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget.

(2) Klage, som kan være muntlig, må fremsettes straks når den pålegget angår er til stede og ellers innen tre dager.

(3) Den som har gitt pålegget, skal enten omgjøre det, eller snarest mulig legge klagen fram for nærmeste overordnede forvaltningsorgan til avgjørelse.

§ 5-16 Tvangsmulkt

(1) Skattedirektoratet og skattefogdkontoret kan pålegge den som ikke har etterkommet plikten til å gi opplysninger etter § 5-14, å oppfylle sin plikt under en daglig løpende tvangsmulkt.

(2) Pålegg om tvangsmulkt til selskap, forening, innretning eller organisasjon rettes til styret, og sendes hvert medlem.

(3) Pålegg om tvangsmulkt kan påklages til Skattedirektoratet innen 3 uker.

(4) Mulkten tilfaller statskassen.

Kapittel 6 Forskuddsskatt – personlige og upersonlige skattytere

§ 6-1 Forskuddsskatt – personlige skattytere

(1) Personlige skattytere skal svare forskuddsskatt av formue og inntekt som det ikke blir foretatt forskuddstrekk i. Av formue og inntekt som er regnet med ved fastsetting av forskuddstrekkets størrelse etter § 5-2 annet ledd, skal det likevel ikke svares forskuddsskatt. Departementet kan i forskrift bestemme at enkelte grupper av skattytere skal svare forskuddsskatt også av inntekt som det etter denne loven skal foretas forskuddstrekk i.

(2) Forskuddsskatt skal svares fra det tidspunktet formuen erverves eller inntekten begynne å løpe.

§ 6-2 Forskuddsskatt – upersonlige skattytere

Upersonlige skattytere skal betale skatten i løpet av året etter inntektsåret.

§ 6-3 Fastsetting av forskuddsskatt for personlige skattytere

(1) Forskuddsskatten fastsettes til det beløp som skatten og trygdeavgiften ventes å ville utgjøre etter de satser og regler som gjelder for vedkommende år.

(2) Forskuddsskatt utskrives på grunnlag av formue og inntekt ved siste ligning. Ved fastsetting av forskuddsskatten skal det gjøres fradrag for beløp som må ventes dekket gjennom forskuddstrekk etter reglene i kapittel 5. Slikt fradrag skal likevel ikke gjøres når lønnsinntekten ikke ventes å ville overstige 10 prosent av den samlede inntekt ved ligningen.

(3) Når en skattyter ber om å få fastsatt forskuddsskatten etter et høyere grunnlag enn det som følger av reglene i dette kapitlet, skal anmodningen i alminnelighet tas til følge.

(4) Ligningskontoret kan til enhver tid forhøye eller sette ned forskuddsskatten når det er begått feil ved den opprinnelige utskrivningen.

(5) Utskrevet forskuddsskatt kan endres når det er overveiende sannsynlig at skattyteren, med den opprinnelige fastsatte forskuddsskatt, vil få en restskatt eller en tilgodesum ved avregningen for vedkommende år som til-

svarer minst en femtedel av det utskrevne forskuddsbeløpet.

(6) Ligningskontoret kan fritta skattyter fra plikten til å innbetale gjenstående terminer av forskuddsskatt eller treffe bestemmelse om tilbakebetaling av forskuddsskatt, når vilkårene i § 5-3 annet ledd foreligger.

§ 6-4 Fastsetting av 14 forskuddsskatt ved skjønn for personlige skattytere

(1) For personlige skattytere fastsettes forskuddsskatten i alminnelighet ved skjønn:

- a) når skattyter ikke tidligere har vært tatt opp til skattlegging ved ligningskontoret, eller
- b) når skattyters samlede årsinntekt ved siste ligning er gått opp eller ned med minst en fjerdedel i forhold til nest siste ligning.

(2) Utenom de tilfeller som er nevnt i første ledd, kan forskuddsskatten fastsettes ved skjønn:

- a) når skattyters innteks- eller formuesforhold har endret seg vesentlig siden det inntektsåret som ligger til grunn for utskrivningen,
- b) når grunnlaget for utskrivningen i vesentlig grad er påvirket av ekstraordinære tap eller tilfeldige inntekter, eller
- c) når det av andre særlige grunner må antas at forskuddsskatt utskrevet etter reglene i § 6-1 vil bli vesentlig høyere eller lavere enn den skatt og trygdeavgift som ventes utlignet.

(3) Forskuddsskatt av inntekt av fiske kan alltid fastsettes ved skjønn på grunnlag av den inntekt som skattyter under vanlige forhold kan påregnes å innvinne i løpet av året.

§ 6-5 Fastsetting av forskuddsskatt for upersonlige skattytere

(1) For upersonlige skattytere fastsettes forskuddsskatten slik at det beløp som innbetales før ligningen finner sted, svarer til to tredjedeler av den utlignede skatt ved siste ligning.

(2) Det skrives ikke ut forskuddsskatt når den utlignede skatt for vedkommende inntektsår ventes å bli mindre enn 2 000 kroner.

(3) Ligningskontoret kan forhøye eller sette ned den utskrevne forskuddsskatten når det er gjort feil ved utskrivningen.

(4) Ligningskontoret kan etter krav fra skattyteren frafalle eller redusere forskuddsskatten, når det er overveiende sannsynlig at det ikke vil bli utlignet skatt for vedkommende inntektsår, eller den utskrevne forskuddsskatten vil overstige to tredjedeler av utlignet skatt med mer enn 20 prosent eller 2 000 kroner.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om utskrivning av forskuddsskatt for bestemte grupper skattytere som avviker fra bestemmelsen i denne paragraf, herunder at det ikke skal utskrives forskuddsskatt.

§ 6-6 Nærmere om beregningsgrunnlaget for forskuddsskatt

(1) Departementet kan treffe vedtak om at beregningsgrunnlaget for forskuddsskatten skal forhøyes eller reduseres med en prosentsats som fastsettes for det enkelte år.

(2) Fylkesskattekontoret kan beslutte at beregningsgrunnlaget for forskuddsskatten skal forhøyes eller reduseres med et prosentvis tillegg eller fradrag for bestemte grupper skattytere, når det som følge av konjunkturutviklingen eller av andre grunner må ventes en alminnelig stigning eller nedgang i inntekten for denne gruppen i forhold til inntekten ved siste ligning.

§ 6-7 Tidspunktet for utskrivning av forskuddsskatt

(1) For personlige skattytere utskrives forskuddsskatten før inntektsårets begynnelse. For nye skattepliktige skal forskuddsskatten utskrives snarest mulig etter det tidspunktet da plikten til å svare forskuddsskatt er inntrådt, jf. § 6-1 annet ledd.

(2) For upersonlige skattytere utskrives forskuddsskatten før utgangen av inntektsåret.

Kapittel 7 Avregning

§ 7-1 Gjennomføring av avregningen

(1) Når ligningen er gjennomført, skal forskuddstrekk, utskrevet forskuddsskatt og tilleggsforskudd innbetalt innen 30. april i ligningsåret gå til fradrag i utlignet skatt. Avregningen foretas av skatteoppkreveren for den kommunen hvor ligningen skal skje, jf. ligningsloven § 8-6.

(2) Når utlignet skatt utgjør et større beløp enn det forskuddet som godskrives skattyteren, blir det manglende beløpet å innbetale som restskatt.

(3) Når utlignet skatt utgjør et mindre beløp enn det forskuddet som skal godskrives skattyteren, skal den overskytende del av forskuddsbeløpet frafalles. Den del av det frafalte beløpet som er innbetalt, skal betales tilbake til skattyteren.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler om at også andre forskuddsbeløp skal inngå i avregningen, og om godskriving av forskuddstrekk som ikke er innbetalt av arbeidsgiver.

§ 7-2 Ny avregning

(1) Blir utlignet skatt endret etter ligningsloven kapittel 9, skal det foretas ny avregning.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler om ny avregning i andre tilfeller enn etter første ledd.

§ 7-3 Tilbakebetaling av forskuddstrekk mv.

(1) Tilgodebeløp som er lavere enn et fastsatt grensebeløp etter § 10-4, kan godskrives skattyter ved avregningen for det løpende inntektsåret.

(2) Skattyter som har fått utbetalt lønn eller annen godtgjørelse som det er foretatt forskuddstrekk i, men som ikke blir tatt opp til skattlegging i vedkommende kommune for det inntektsåret trekkes gjelder, kan bare kreve det trukne beløpet tilbake i følgende tilfeller:

- a) når ligningsmyndighetene for kommunen anser skattyter for ikke å være skattepliktig her i landet for vedkommende inntektsår
- b) når skattyter godtgjør å ha betalt skatt av lønnsinntekten for samme inntektsår til en annen kommune her i landet

- c) når skatt ikke er ilignet skattyter fordi inntekten ikke har nådd opp i skattepliktig størrelse.

§ 7-4 Avsluttende bestemmelser

(1) Bestemmelsene i dette kapitlet er uten betydning for plikten til å svare renter av utskrevet forskuddsskatt som ikke frafalles etter § 7-1 tredje ledd. Rettslige forføyninger til inndriving av forskuddsskatt beholder sin virkning også etter at ligning og avregning er foretatt.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av dette kapitlet.

Kapittel 8 Fordeling av skatt mellom skattekreditorene

§ 8-1 Grunnlaget for fordeling

(1) Innbetalt formues- og inntektsskatt (skatt) og trygdeavgift fra personlige skattytere for et inntektsår skal fordeles mellom staten, fylkeskommunen, kommunen og folketrygden på grunnlag av den samlede utligning av skatt til staten, skatt til fylkeskommunen, skatt til kommunen og trygdeavgift til folketrygden for vedkommende inntektsår.

(2) Innbetalt skatt fra upersonlige skattytere for et inntektsår blir å fordele mellom staten, det felleskommunale skattefondet, fylkeskommunen og kommunen på grunnlag av den samlede utligning av skatt til staten, skatt til det felleskommunale skattefondet, skatt til fylkeskommunen og skatt til kommunen for vedkommende år. Stortinget fastsetter fordelingen mellom kommunene av den skatt som er tilført det felleskommunale skattefondet.

(3) Fradrag for utenlandsk skatt etter intern norsk rett eller skatteavtale skal for personlige skattytere fordeles forholdsmessig mellom skatt til staten, fylkeskommunen og kommunen. For upersonlige skattytere skal tilsvarende fradrag fordeles forholdsmessig mellom skatt til staten og skatt til det felleskommunale skattefondet.

(4) Skattedirektoratet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av denne paragrafen, herunder om hvordan endringer i ligningen skal inngå i fordelingen.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om fordeling mellom skattekreditorene av renter, innfordringsutgifter og gebyr, herunder utgifter ved tvister som nevnt i kapittel 17 og ligningsloven § 11-1.

§ 8-2 Særskilte fordelingsregler for personlige skattytere

(1) Tilskudd til folketrygden fra kommunen og fylkeskommunen etter folketrygdloven § 23-9 skal redusere det beløpet som tilkommer kommunen og fylkeskommunen ved fordeling etter § 8-1 første ledd.

(2) Skattefradrag etter skatteloven § 16-10 og nedsatt skatt etter skattebegrensingsregelen i skatteloven § 17-10 skal i sin helhet belastes staten. Fradrag som nevnt i § 8-1 tredje ledd skal fordeles før fordeling av fradrag som nevnt i første punktum, fradrag som nevnt i tredje ledd og nedsatt skatt etter skatteloven § 17-10.

(3) Inntektsfradrag etter skatteloven § 15-5 om særskilt fradrag i alminnelig inntekt i Finnmark og Nord-Troms skal bare belastes staten.

(4) Forskuddstrekk som ikke tilbakebetales skattyter etter § 7-3 annet ledd, og forskuddstrekk for lønnstakere som er ukjent i kommunen, skal overføres til staten. Slik overføring skal skje når det er gått 3 år etter utløpet av det inntektsår trekket ble foretatt.

(5) Skattedirektoratet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av denne paragrafen.

§ 8-3 Foreløpig fordeling

(1) Inntil endelig fordeling etter §§ 8-1 og 8-2 kan foretas, skal innbetalt skatt og trygdeavgift fordeles foreløpig mellom staten, det felleskommunale skattefondet, fylkeskommunen, kommunen og folketrygden.

(2) Ved foreløpig fordeling gjelder følgende bestemmelser:

a) Den foreløpige fordelingen skal skje på grunnlag av den samlede utligning av skatt til staten, skatt til det felleskommunale skattefondet, skatt til fylkeskommunen, skatt til kommunen og trygdeavgift til folketrygden ved siste ligning før inntektsåret.

b) Hvis forholdet mellom den samlede utligningen av de forskjellige skatter må antas å bli vesentlig forskjøvet på grunn av endring i skattesatser eller av andre årsaker, kan Skattedirektoratet ved skjønn fastsette forholdstall til bruk ved den foreløpige fordelingen.

(3) Skattedirektoratet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av denne paragrafen, herunder gjøre unntak fra bestemmelsen i annet ledd bokstav a.

§ 8-4 Deponering av skatt og trygdeavgift

(1) Beløp som er trukket eller innbetalt i tilfeller som nevnt i § 5-5 sjette ledd og § 14-6 første ledd, skal anses som deponert inntil spørsmålet om skatteplikten er avgjort. Den skatteoppkrever som mottar slik betaling, skal straks melde fra om det til skatteoppkreverne for de berørte kommuner.

(2) Søksmål fra en kommune om slike beløp eller deler av beløp som nevnt i første ledd, må reises innen 6 måneder fra kommunens skatteoppkrever fikk underretting om at det er foretatt innbetaling eller pålagt trekk for beløpet. Fristen utløper likevel tidligst 6 måneder etter at utlegging av skattemålene for vedkommende år er kunngjort.

§ 8-5 Overføring av skatt og trygdeavgift til fremmed stat

Når det er inngått avtale med fremmed stat, kan forskudd på skatt og annen betalt skatt overføres til skattemyndighetene i avtalestaten. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av denne paragrafen.

Del III Alminnelige oppgjørsbestemmelser mv.

Kapittel 9 Betaling

§ 9-1 Betalingsmåte

(1) Skatte- og avgiftskrav kan betales med tvungne betalingsmidler eller ved overføring av beløpet til innkre-

vingsmyndighetenes konto, med mindre innkrevingsmyndighetene har bedt om betaling med kontanter.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om betalingsordningen for skatte- og avgiftskrav, herunder om finansinstitusjoners plikt til å avvise betalingsoppdrag med manglende opplysninger.

§ 9-2 Tid og sted for betaling

(1) Betaling av skatte- og avgiftskrav anses for å være skjedd når beløpet er kommet fram til rett innkrevingsmyndighet. Ved betaling via bank anses betaling for å være skjedd når beløpet er godskrevet innkrevingsmyndighetenes bank. Ved overføring innen samme bank anses betaling for å være skjedd når beløpet er godskrevet mottakerens konto. Når oppgjør skjer ved utbetaling i kontanter, anses betalingen for å være skjedd når beløpet er stilt til innkrevingsmyndighetenes disposisjon gjennom bank på mottakerens sted, og melding om dette er kommet fram til mottakeren.

(2) En fastsatt betalingsfrist anses dessuten for å være avbrutt

- a) når betalerens oppdrag er mottatt av en bank
- b) når innkrevingsmyndighetene mottar og aksepterer sjekk eller annet betalingsinstrument.

(3) Finansavtaleloven § 39 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 9-3 Betaling av petroleumsskatt

(1) Petroleumsskatt skal betales ved overføring av beløpet til Oslo og Akershus skattefogdkontors konto for petroleumsskatt. Bestemmelsene i § 9-1 gjelder ikke.

(2) Betaling anses for å være skjedd når beløpet er godskrevet skattefogdkontorets bank. Ved overføring innen samme bank anses betaling for å være skjedd når beløpet er godskrevet skattefogdkontorets konto. En fastsatt betalingsfrist anses for å være avbrutt når beløpet er godskrevet skattefogdkontorets konto. Bestemmelsene i § 9-2 gjelder ikke.

Kapittel 10 Forfall

Alminnelige bestemmelser

§ 10-1 Ubetinget betalingsplikt og forbud mot overdragelse av tilgodebeløp

(1) Skatte- og avgiftskrav skal betales ved forfall og med de beløp som opprinnelig er fastsatt, selv om fastsettingen er påklaget eller brakt inn for domstolene.

(2) Krav på tilbakebetaling av skatt og avgift kan ikke pantsettes eller overdras.

§ 10-2 Utsatt forfall

Utløper betalingsfristen på en lørdag, søndag eller helligdag eller lovfestet høytidsdag, utskytes fristen til nærmeste virkedag.

§ 10-3 Proklama i dødsbo

Proklama som utstedes i dødsbo etter lov 21. februar 1930 om skifte kapittel 12, har ingen virkning for skatte- og avgiftskrav.

§ 10-4 Forskrifter

Departementet kan i forskrift gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapitlet, og herunder bestemme at skatte- og avgiftskrav som er lavere enn en nærmere fastsatt beløpsgrense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, lønnstrekk til Svalbard og artistskatt

§ 10-10 Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift

(1) Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres oppgave over skatte- og avgiftsplikten. Tidspunktet for innlevering av oppgave følger for forskuddstrekk av § 5-11 og for arbeidsgiveravgift av folketrygdloven § 24-3.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler om avvikende forfallstidspunkt for enkelte skattytere eller situasjoner.

§ 10-11 Lønnstrekk til Svalbard

Lønnstrekk av inntekt på Svalbard for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres oppgave over skatteplikten etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard § 5-2.

§ 10-12 Artistskatt

Artistskatt for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres oppgave over skatteplikten. Tidspunktet for innlevering av oppgave følger av lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. § 11.

Forskuddsskatt og restsatt

§ 10-20 Forskuddsskatt

(1) Forskuddsskatt for personlige skattytere forfaller til betaling i fire like store terminer 15. mars, 15. mai, 15. september og 15. november i inntektsåret. Er forskuddsskatten under 2 000 kroner, forfaller den i sin helhet til betaling 15. mai. Forfall er likevel tidligst tre uker fra den dag melding om forskuddsskatten ble sendt skattyter. Blir forskuddsskatten utskrevet så sent at en eller flere terminer er passert, fordeles forskuddsskatten med like stort beløp på de resterende terminer. Dette gjelder likevel ikke forskuddsskatt under 2 000 kroner, som forfaller til betaling ved neste termin. Er alle terminer passert, forfaller forskuddsskatten til betaling tre uker etter at melding om forskuddsskatten ble sendt skattyter.

(2) Skatteoppkreverne kan fastsette forfallsterminene når inntekten fordeler seg på en særlig ujevn måte. Det samme gjelder når skattyter i henhold til skatteavtale skal betale forskuddsskatt av inntekt opptjent i utlandet, og inntekten er gjenstand for forskuddstrekk etter interne regler.

(3) Forskuddsskatt for upersonlige skattytere forfaller til betaling i to like store terminer 15. februar og 15. april i året etter inntektsåret. Forfall er likevel tidligst tre uker

fra den dag da melding om forskuddsskatten ble sendt skattyter.

(4) Blir en termin ikke betalt ved forfall, forfaller samtidig de etterfølgende terminer til betaling.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om forfall når det skjer endringer i utskrivningen av forskuddsskatt.

(6) Stortinget kan gi regler om differensiering av terminene for forskuddsskatt i løpet av inntektsåret, eller overlate til departementet å gi slike regler.

§ 10-21 Restskatt

(1) Restskatt for personlige skattytere forfaller til betaling tre uker etter at det ferdige skatteoppgjøret eller utlegging av skattelisten er kunngjort, likevel tidligst 20. august i ligningsåret. Er restskatten 1 000 kroner eller mer, forfaller den til betaling i to like store terminer. Første termin forfaller som etter første punktum, mens annen termin forfaller fem uker senere.

(2) Blir første termin av restskatten ikke betalt ved forfall, forfaller annen termin til betaling samtidig med første termin.

(3) Restskatt for upersonlige skattytere forfaller til betaling tre uker etter at utlegging av skattelisten er kunngjort.

§ 10-22 Petroleumsskatt

(1) Terminskatt forfaller til betaling i to like store terminer 1. oktober i inntektsåret og 1. april i ligningsåret. Forfall er likevel tidligst tre uker fra den dag da melding om terminskatten ble sendt skattyter.

(2) Restskatten forfaller til betaling tre uker etter at utlegging av skattelisten er kunngjort.

(3) Departementet kan i forskrift gi avvikende regler om forfall når det skjer endringer i utskrivningen av terminskatt.

Innenlands merverdiavgift og arveavgift

§ 10-30 Innenlands merverdiavgift

Innenlands merverdiavgift for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres omsetningsoppgave til avgiftsmyndighetene etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift §§ 31, 33 og 40.

§ 10-31 Arveavgift

(1) Med de unntak som følger av annet til fjerde ledd, forfaller arveavgift til betaling med følgende frister, regnet fra det tidspunkt da rådigheten over midlene i henhold til lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver §§ 9 og 10 anses ervervet:

- tolv måneder når midlene utlegges ved privat skifte av dødsbo. Som dødsbo anses også bo etter en forsvunnet person, men ikke uskiftet bo så lenge gjenlevende ektefelle er i live,
- straks når midlene skiftes av tingretten,
- for øvrig tre måneder.

(2) Når avgiftsplikt for gaver først kan fastslås ved givers død, jf. lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 2 annet ledd, forfaller avgiften til betaling

først tre måneder etter dødsfallet. Tar gavemottaker også arv etter giveren, forfaller avgift av slik gave samtidig med avgift av arven.

(3) Overstiger arveavgift av kapitalverdien av en inntektsnyttelse halvparten av det inntektsnyttelsen utgjør for ett år, kan den avgiftspliktige kreve henstand med betaling av det overskytende, slik at det hvert år betales avdrag med halvparten av inntektsnyttelsens årlige beløp inntil avgiften er betalt. Reglene i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 21 får tilsvarende anvendelse. Mulige uforfalte terminer av avgiften bortfaller når inntektsnyttelsen opphører. § 10-20 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(4) Arveavgift fastsatt etter reglene i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 21 kan, unntatt i tilfeller som nevnt i første ledd bokstav b, likevel ikke kreves betalt tidligere enn en måned etter at foreløpig eller endelig fastsetting er meddelt den avgiftspliktige.

Innenlands særavgifter, toll og merverdiavgift og særavgifter som oppstår ved innførsel

§ 10-40 Innenlands særavgifter

(1) Innenlands særavgifter forfaller til betaling samtidig med at avgiftsplikten oppstår. Dette gjelder likevel ikke:

- årsavgift for kjøretøyer som 1. januar er registrert i motorvognregistret, som forfaller til betaling 15. mars
- vektårsavgiften for kjøretøyer som er registrert i motorvognregistret, som forfaller til betaling i to like store terminer henholdsvis 20. februar og 20. august
- engangsavgiften for registrerte virksomheter, som forfaller til betaling den 18. i måneden etter at avgiftsplikten oppstod.

(2) For virksomheter som er registrert som særavgiftspliktige hos tollregionene, forfaller særavgiften for en periode til betaling samme dag som det skal leveres oppgave over avgiftsplikten.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forfallstidspunktene for krav som omhandlet i første ledd.

§ 10-41 Toll, merverdiavgift og særavgifter som oppstår ved innførsel

(1) Toll og avgifter som oppstår ved innførsel, og som ikke belastes tollkreditten eller dagsoppgjøringsordningen, jf. § 14-20, skal betales ved fortolling.

(2) Krav som belastes tollkreditten en kalendermåned, forfaller til betaling den 18. i neste måned.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forfall for krav som belastes dagsoppgjøringsordningen, og om forfall for krav hvor det er gitt midlertidig toll- og avgiftsfritak.

Andre krav

§ 10-50 Utleggstrekk

For utleggstrekk gjelder, med unntak for tilfeller som omhandlet i § 14-5 annet ledd, reglene om forfall i tvangsfullbyrdelsesloven § 7-22 første ledd.

§ 10-51 Andre skatte- og avgiftskrav

Følgende skatte- og avgiftskrav forfaller til betaling tre uker etter at melding om kravet er sendt:

- a) tvangsmulkt etter ligningsloven § 10-6
- b) ansvarskrav etter ligningsloven § 10-7
- c) gebyr etter ligningsloven § 10-8
- d) skatt fastsatt ved forhåndsligning etter ligningsloven § 8-10
- e) krav fastsatt ved summarisk fellesoppgjør etter ligningsloven § 9-5 nr. 8
- f) tilleggsskatt etter ligningsloven § 10-2, tilleggssavgift etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 73, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 44 og lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter § 4 første ledd, og tilleggsstoll etter tolloven § 69.

§ 10-52 Ansvarskrav

Ansvarskrav etter kapittel 16 og ansvarskrav etter lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. § 8 fjerde ledd skal betales senest to uker etter at melding om kravet er sendt, jf. tvangsfullbyrdsloven § 4-18.

§ 10-53 Skatte- og avgiftskrav ved vedtak om endring mv.

(1) Treffer skatte- eller avgiftsmyndighetene vedtak om endring mv. som medfører økning av skatte- eller avgiftsplikten for krav som ordinært forfaller etter §§ 10-10 til 10-12, § 10-21, § 10-22 annet ledd eller §§ 10-30 til 10-41, skal økningen og renter etter § 11-2 betales senest tre uker etter at melding om vedtaket er sendt. Dette gjelder likevel bare dersom fristen for betaling kommer senere enn det ordinære forfallstidspunkt for kravet. Skyldes økningen at den skatte- eller avgiftspliktige selv endrer en tidligere levert oppgave, regnes fristen fra melding om endringen er kommet fram til skatte- eller avgiftsmyndighetene.

(2) Ved økning av restskatt som følge av endring etter reglene i ligningsloven kapittel 9, regnes fristen fra melding om ny avregning er sendt skyldneren. Restskatt for personlige skattytere skal betales tidligst sammen med annen termin.

Tilgodebeløp

§ 10-60 Tilgodebeløp

(1) Når det er betalt for mye skatt eller avgift, skal beløpet og renter etter § 11-4 tilbakebetales den skatte- eller avgiftspliktige så snart som mulig, og senest tre uker etter at vedtaket som medførte tilbakebetaling ble truffet, når ikke annet er bestemt i lov eller forskrift. Tilbakebetalingen skal også omfatte forsinkelsesrenter som er betalt av refusjonsbeløpet. Forsinkelsesrenter som er påløpt, men ikke betalt, bortfaller.

(2) For tilgodebeløp som oppstår etter ordinær avregning, jf. § 7-1, regnes fristen fra skatteoppgjøret er ferdig eller utlegging av skattematene er kunngjort. I andre tilfeller regnes fristen fra det tidspunktet avregningen ble foretatt.

(3) For krav på tilbakebetaling av merverdiavgift til registrerte næringsdrivende etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 24 regnes fristen fra omsetningsoppgaven er mottatt av avgiftsmyndigheten.

Kapittel 11 Renter

§ 11-1 Renter ved forsinket betaling

(1) Det skal beregnes rente av skatte- og avgiftskrav som ikke betales innen forfallstidspunktet etter kapittel 10. Renten beregnes på grunnlag av kravet tillagt eventuell rente etter §§ 11-2 eller 11-5. Renten løper fra forfallstidspunktet fram til betaling skjer. For krav etter § 10-52 løper renten fra forfallstidspunktet for det skatte- eller avgiftskravet som ansvarskravet skal dekke, fram til betaling skjer.

(2) Reglene om fremskyndet forfall i § 10-20 fjerde ledd og § 10-21 annet ledd er uten betydning for renteberegningen etter første ledd.

§ 11-2 Renter ved vedtak om endring mv.

(1) Det skal beregnes rente av økning i skatt og avgift som fastsettes ved vedtak om endring mv. Det skal ikke beregnes rente ved summarisk endring etter ligningsloven § 9-9.

(2) Renten beregnes fra forfallstidspunktet for kravene etter §§ 10-1 til 10-41, fram til det treffes vedtak om endring mv., med de unntak som følger av tredje til sjette ledd.

(3) Av økning i skatt etter ny avregning, jf. § 7-2, beregnes renten fra 1. januar i året etter ligningsåret.

(4) Av petroleumsskatt etter ny avregning, jf. § 7-2, beregnes renten fra 1. januar i året etter inntektsåret.

(5) Av for meget utbetalt avgift i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 24 beregnes renten fra beløpet ble utbetalt og fram til det treffes vedtak om endring mv.

(6) Er det foretatt innbetalinger til dekning av skatte- og avgiftskravet før det er truffet vedtak om endring mv., beregnes renten fram til betalingstidspunktet.

§ 11-3 Rentegodtgjørelse ved forsinket tilbakebetaling

(1) Ved tilbakebetaling av for mye betalt skatt eller avgift senere enn forfallstidspunktet i § 10-60, skal det ytes rentegodtgjørelse for tiden fra forfallstidspunktet fram til tilbakebetaling skjer.

(2) Rentegodtgjørelse etter første ledd ytes ikke dersom forsinkelsen skyldes forhold som kan legges den skatte- eller avgiftspliktige til last, eller som han er nærmest til å bære ansvaret for.

§ 11-4 Rentegodtgjørelse ved tilbakebetaling etter vedtak om endring mv.

(1) Ved tilbakebetaling av for mye betalt skatt eller avgift som følge av vedtak om endring mv., skal det ytes rentegodtgjørelse fra betaling fant sted fram til forfallstidspunktet i § 10-60.

(2) Ved tilbakebetaling etter ny avregning beregnes renten fra det ferdige skatteoppgjøret eller utlegg av skattematene er kunngjort.

(3) Ved tilbakebetaling i andre tilfeller enn omhandlet i første ledd kan det ytes rentegodtgjørelse når særlige forhold tilsier det. Departementet kan i forskrift bestemme at rentegodtgjørelse skal ytes i andre tilfeller selv om det ikke foreligger særlige forhold.

§ 11-5 Rentetillegg og rentegodtgjørelse ved skatteavregningen

(1) Restskatt for personlige skattytere etter § 7-1 annet ledd tillegges rentetillegg. For skattytere som får skatten begrenset etter skatteloven § 17-1, skal det ikke beregnes rentetillegg av restskatten. Skattytere som får tilbakebetalt skatt etter § 7-1 tredje ledd, har krav på rentegodtgjørelse.

(2) Når restskatt for upersonlige skattytere etter § 7-1 annet ledd overstiger en tredjedel av utlignet skatt, skal skattyter svare rentetillegg av differansen. Er det innbetalte forskuddsbeløpet større enn to tredjedeler av utlignet skatt, har skattyter krav på rentegodtgjørelse.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om rentetillegg og rentegodtgjørelse ved skatteavregningen.

§ 11-6 Rentesatser

(1) Rentesatsen for rente etter §§ 11-1 og 11-3 skal tilsvare satsen fastsatt i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første punktum. Er det innvilget betalingsordning for arveavgift fordi arven eller gaven vesentlig omfatter næringsvirksomhet, skal renten være halvparten av satsen etter første punktum.

(2) Rentesatsen for rente etter § 11-2 skal tilsvare den pengepolitiske styringsrenten slik denne er fastsatt av Norges Bank per 1. januar det aktuelle året tillagt ett prosentpoeng. Rentesatsen for rente etter § 11-4 skal tilsvare den pengepolitiske styringsrenten slik denne er fastsatt av Norges Bank per 1. januar det aktuelle året.

(3) Endring i rentens størrelse får virkning fra tidspunktet endringen trer i kraft, også for skatte- og avgiftskrav hvor det løper rente før ikrafttredelsen.

§ 11-7 Forskrifter

(1) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om at renter av skatte- og avgiftskrav som fastsettes på grunnlag av domstolsavgjørelse, skal svares fra forfallstidspunktet for det opprinnelige skatte- og avgiftskravet.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 11-1 til 11-4, herunder nærmere regler om grunnlaget for renteberegningen og unntak fra plikten til å svare renter og yte rentegodtgjørelse.

Kapittel 12 Foreldelse

§ 12-1 Foreldelse

(1) Foreldelsesloven gjelder med de unntak som følger av annet til femte ledd.

(2) For skatte- og avgiftskrav løper foreldelsesfristen fra utgangen av det kalenderåret da kravene, eller i tilfelle siste termin av kravene, forfaller til betaling.

(3) For forskuddsskatt løper foreldelsesfristen først fra utgangen av det kalenderåret da ligningen ble foretatt. For krav på arveavgift løper foreldelsesfristen fra det tidspunktet kravet forfaller til betaling etter § 10-31. For krav på avgift av gaver og utdelinger fra uskiftebo begynner fristen likevel ikke i noe tilfelle å løpe før det beviselig er gitt melding til avgiftsmyndigheten om gaven eller utdelingen i samsvar med arveavgiftsloven § 25 annet ledd.

(4) For arveavgift er foreldelsesfristens lengde ti år.

(5) Er foreldelsen avbrutt etter lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer § 17, foreldes ikke senere forfalte forsinkelsesrenter av skatte- eller avgiftskravet før hovedstolen foreldes.

Del IV Særlige oppgjørsbestemmelser

Kapittel 13 Motregning

§ 13-1 Utvidet motregningsadgang for skatte- og avgiftskrav

(1) Skatte- og avgiftskrav kan motregnes i ethvert annet tilgodebeløp på skatt og avgift skyldneren har.

(2) Formues- og inntektsskatt og trygdeavgift kan uoppløst motregnes i andre krav enn skatt og avgift skyldneren har på staten, fylkeskommunen eller kommunen. Motregningsadgangen i konkurs er da begrenset til den andel som etter fordelingsreglene i kapittel 8 faller på den av skattekreditorene som konkursboets krav er rettet mot.

(3) Annet ledd gjelder tilsvarende for andre krav som er gjenstand for fordeling etter lovens kapittel 8.

§ 13-2 Skyldnerens motregningsadgang

Skyldneren kan kreve at innkrevingsmyndighetene motregner når vilkårene i § 13-1 er til stede, jf. likevel begrensningene i kommuneloven § 53.

§ 13-3 Beslagsfrihet

Bestemmelsene om beslagsfrihet i dekningsloven kapittel 2 gjelder ved motregning etter denne loven, med unntak for motregning mellom samme type krav, jf. § 1-1. Trygdeavgift regnes i denne sammenheng som samme type krav som skatt.

§ 13-4 Gjennomføring av motregningen

Når innkrevingsmyndighetene sender pålegg om motregning til det organet som skal utbetale hovedkravet, plikter organet å overføre beløpet til innkrevingsmyndighetene. I de tilfeller det sendes pålegg om motregning, skal det samtidig sendes motregningserklæring til skyldneren.

§ 13-5 Klageadgang

Motregning etter § 13-1 kan påklages etter tvangsfullbyrdelsesloven § 5-16. Motregningserklæringen kan ikke påklages senere enn én måned etter at den ble mottatt.

§ 13-6 Dekningsrekkefølge

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om dekningsrekkefølgen ved motregning av skatte- og avgiftskrav.

Kapittel 14 Tvangsfullbyrdelse og sikkerhetsstillelse

Utlegg

§ 14-1 Tvangsgrunnlag for utlegg

Skatte- og avgiftskrav er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 14-2 Forholdet til tvangsfullbyrdsloven

Tvangsfullbyrdsloven gjelder tilsvarende så langt den passer ved innkrevingsmyndighetenes gjennomføring av utleggsforretninger. Dette gjelder likevel ikke kapittel 3, §§ 5-1 til 5-5 og §§ 7-1 til 7-8.

§ 14-3 Forretning for utleggspant

(1) Skatteoppkreverne og skattefogdkontorene kan holde forretning for utleggspant i sitt distrikt for skatte- og avgiftskrav som de har innkrevingsansvaret for. Innkrevingsdistriktet er hele landet for skatte- og avgiftskrav fastsatt ved sentral ligning etter ligningsloven § 2-4 nr. 1 bokstav a.

(2) En skatteoppkrever kan på anmodning holde forretning for utleggspant for skatte- og avgiftskrav som en annen skatteoppkrever eller et skattefogdkontor har innkrevingsansvaret for. På tilsvarende måte kan et skattefogdkontor holde utleggsforretninger for andre skattefogdkontorer eller skatteoppkrevere.

§ 14-4 Utleggstrekk

(1) Skatteoppkreverne og skattefogdkontorene kan nedlegge utleggstrekk i hele landet for skatte- og avgiftskrav som de har innkrevingsansvaret for.

(2) Det kan tas utleggstrekk i følgende ytelser:

- a) lønn mv. etter dekningsloven § 2-7. Dette gjelder også der lønnstakeren selv innkrever lønnen. Lønnstakeren plikter da å innbetale trekkbeløpet til arbeidsgiveren,
- b) godtgjørelse for arbeid eller oppdrag utført som ledd i selvstendig næringsvirksomhet. Hvis ikke skyldneren samtykker i en høyere trekkprosent, kan innkrevingsmyndighetene bare ta utleggstrekk i inntil 20 prosent av godtgjørelsen. Begrensningene i adgangen til å ta utleggstrekk i dekningsloven § 2-7 første ledd første punktum gjelder tilsvarende.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om beregning av trekkgrunnlaget.

§ 14-5 Gjennomføring av utleggstrekk

(1) Utleggstrekk nedlagt av skatteoppkreverne og skattefogdkontorene gjelder også for det organet som utbetaler dagpenger under arbeidsløshet etter folketrygdloven kapittel 4 og sykepenger etter folketrygdloven kapittel 8. § 5-10 annet ledd gjelder tilsvarende for utleggstrekk.

(2) Ved utleggstrekk nedlagt av skatteoppkreverne skal trekkpliktige som har plikt til å ha skattetrekkskonto, følge de reglene som gjelder for oppgjør mv. for forskudds-

trekk, jf. kapittel 5. Beløpene skal betales til den skatteoppkreveren som har nedlagt trekket.

(3) Det beløpet som er trukket går ikke inn i den trekkpliktiges konkursbo, og er heller ikke gjenstand for utlegg eller andre tvangsforføyninger fra enkeltforfølgende fordringshaveres side.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av utleggstrekk etter denne paragrafen.

§ 14-6 Begrensninger i utleggsadgangen for skatt og trygdeavgift

(1) Skattyter som har fått utskrevet eller utlignet skatt og trygdeavgift av samme formue og inntekt i flere kommuner, kan unngå tvangsinnfordring ved å innbetale den høyeste utskrevne skatt og trygdeavgift etter hvert som den forfaller, til skatteoppkreveren for den kommunen han mener kravene skal utskrives i, jf. ligningsloven § 8-6. Er deler av kravet betalt, kommer det betalte beløpet til fradrag.

(2) Første ledd fritar ikke for plikten til å betale naturressursskatt som ikke er medregnet ved utligning av den skatt som blir betalt. Skattyteren kan kreve at ligningskontoret beregner størrelsen på det beløpet som skal betales.

(3) Personlige skattytere kan i tilfeller som nevnt i første ledd, kreve at skatteberegningen foretas på nytt. Den nye beregningen skal foretas som om formue og inntekt bare blir lignet i én kommune, og formue og inntekt fastsettes til det høyeste beløp.

(4) Har en av skatteoppkreverne satt i verk utleggstrekk etter § 14-4, kan en annen skatteoppkrever ikke iverksette tvangsinnfordring til dekning av skatt og trygdeavgift av samme formue og inntekt.

(5) Første til fjerde ledd gjelder også for den som er ansvarlig etter kapittel 16.

Annens tvangsfullbyrdelse

§ 14-10 Tvangssalg av varer mv. etter tolloven

(1) Salg av varer mv. etter tolloven §§ 30, 47, 53, 72 og 74 skal skje gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg i tvangsfullbyrdsloven kapittel 8 så langt de passer.

(2) Tollregionen kan begjære varen solgt 14 dager etter at skriftlig varsel er sendt vareeieren. Ved salg etter tolloven § 47 tredje ledd og § 74 skal vareeieren om mulig varsles. Har vareeieren ukjent adresse, kan salget skje 14 dager etter at varene er hentet inn eller tilbakeholdt etter tolloven §§ 30 og 72, eller når fristen tollregionen har satt for tollkspedisjon av varene er utløpt.

(3) Tollregionen kan velge mellom å selge varene i for-tollet eller uførtollet stand.

(4) Salget avsluttes ved at salgssummen utbetales til de berettigede. Kostnadene ved tvangssalget dekkes forlods av salgssummen. Deretter dekkes kravet på toll, særavgifter og merverdiavgift før omkostningene ved lagerholdet. Panthavere og andre innehavere av begrensede rettigheter skal deretter ha dekning etter prioritet. Ved salg etter tolloven § 72 skal inndragningsbeløpet eller boten dekkes

før krav etter tredje og fjerde punktum. Rettigheter som er rettsgyldig sikret i varen, skal likevel dekkes før de beløp tilbakeholdelsen gjelder, hvis ikke rettighetshaveren forsto eller burde forstått at varen skulle brukes til en overtredelse som nevnt i tollloven kapittel X.

(5) Etter at samtlige krav er dekket, skal vareeieren ha et eventuelt overskytende beløp dersom han melder seg innen tre måneder etter at salget fant sted. Etter utløpet av denne fristen tilfaller beløpet statskassen.

§ 14-11 Stansning av kjøretøy

(1) Dersom krav på årsavgift, vektårsavgift, engangsavgift, omregistreringsavgift eller avgift for urettmessig bruk av merket mineralolje ikke betales til rett tid, kan tollregionen bestemme at bruken av det motorkjøretøyet som kravene knytter seg til, skal stanses inntil avgiftene er betalt. Det samme gjelder dersom påbud eller bestemmelser gitt i medhold av lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter § 1, ikke etterkommes.

(2) Dersom krav som nevnt i første ledd ikke betales til rett tid, kan registreringsmyndigheten nekte på- eller omregistrering i Statens vegvesens motorvognregister.

(3) Kjøretøy som er bestemt stanset i medhold av første ledd, kan avskiltes. Tollregionen kan be politi, lensmann eller annen offentlig myndighet om å gjennomføre avskiltingen.

(4) Tollregionens stansningsrett kan bortfalle ved rettsvinning etter lov 2. juni 1978 nr. 37 om godtroerverv av løsøre. Dette gjelder likevel ikke overfor personer som er ansvarlige for avgiften etter lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter § 4 annet ledd eller lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter § 6 annet ledd.

(5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om betaling av gebyr til dekning av utgifter påløpt ved avskiltingen, og om fremgangsmåten for stansning.

Kreditt og sikkerhetsstillelse – merverdiavgift, særavgifter og toll

§ 14-20 Tollkreditt og dagsoppgjøringsordningen

(1) Tollregionen kan innvilge kreditt for toll og merverdiavgift og særavgifter som oppstår ved innførsel.

(2) Speditører som forestår fortolling på vegne av andre, kan innvilges kreditt for fortollinger som foretas i løpet av samme dag (dagsoppgjør).

(3) Tollregionen kan stille vilkår om sikkerhet før kreditt innvilges, eller senere.

(4) For bruk av tollkreditt skal det betales en særskilt godtgjørelse til statskassen. Departementet gir forskrift om gebyrets størrelse.

(5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne paragrafen, herunder om vilkår for kreditt, opphør av kreditt og vilkår for sikkerhetsstillelse.

§ 14-21 Sikkerhetsstillelse for særavgiftene

(1) Tollregionen skal ved registrering av avgiftspliktige kreve at det stilles sikkerhet for skyldig engangsavgift

på motorvogn. De nærmere kravene til sikkerheten, herunder sikkerhetens omfang, fastsettes av tollregionen ved registreringen, og kan senere endres.

(2) Tollregionen kan kreve at virksomheter som er registrert som avgiftspliktige etter særavgiftsloven, stiller sikkerhet for fremtidig skyldig avgift. Krav om sikkerhetsstillelse kan stilles ved registrering av virksomheten eller senere. De nærmere kravene til sikkerhet, herunder sikkerhetens omfang, fastsettes av tollregionen i det enkelte tilfellet.

(3) Departementet kan i forskrift sette nærmere vilkår for sikkerhetsstillelsen og angi hvilke momenter som skal vektlegges ved vurderingen av om sikkerhet skal kreves.

Kapittel 15 Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse – lempning

§ 15-1 Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til skyldneren

(1) Når noen på grunn av dødsfall, særlig alvorlig sykdom eller lignende årsaker er midlertidig ute av stand til å innfri sine skatte- og avgiftsforpliktelser, og det vil være uforholdsmessig tyngende å fortsette innkrevningen, kan det gis utsettelse med betalingen. Er betalingsevnen varig svekket, kan skatte- og avgiftskravet settes ned eller frafalles. For skatte- og avgiftskrav som nevnt i § 1-1 annet ledd bokstav a kan endelig avgjørelse om å sette ned eller frafalle skatte- eller avgiftkravet først treffes når ligning er foretatt.

(2) Avgjørelser som nevnt i første ledd treffes av innkrevingsmyndighetene. Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet fastsetter nærmere regler om innkrevingsmyndighetens kompetanse.

(3) I skattesaker treffes avgjørelser etter første ledd av skatteutvalget etter innstilling fra skatteoppkreveren. I saker som gjelder ettergivelse av skatt for mer enn kr 200 000, blir likevel avgjørelsen å treffe av departementet etter forslag fra skatteutvalget. Det skal være ett skatteutvalg for hvert ligningskontor. Departementet kan i forskrift gi bestemmelser om den enkelte kommunes representasjon i det skatteutvalg kommunen hører under. For skattytere som utelukkende skal betale statsskatt, kan departementet bestemme at avgjørelse som nevnt i dette ledd kan legges til andre organer.

§ 15-2 Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til det offentlige som kreditor

(1) Fremsetter skyldneren et betalingstilbud, kan et skatte- og avgiftskrav settes ned, eller det kan gis utsettelse med betalingen. Det er et vilkår at skyldneren ikke er i stand til å innfri kravet på vanlig måte, og at betalingstilbudet antas å gi bedre dekning enn fortsatt innfordring. Betalingstilbudet må være det beste skyldneren kan tilby, og avgjørelsen må ikke virke støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

(2) Det kan settes ytterligere vilkår for å få innvilget en betalingsordning etter første ledd.

(3) Avgjørelser etter dene paragraf treffes av innkrevingsmyndighetene. Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet fastsetter nærmere regler om innkrevingsmyndighetens kompetanse.

Del V Forskjellige bestemmelser

Kapittel 16 Ansvarsregler

Innledende bestemmelse

§ 16-1 Tvangsinnfordring av ansvarskrav

(1) Reglene i dette kapitlet kommer til anvendelse når skatte- og avgiftskrav ikke er betalt av den skatte- og avgiftspliktige ved forfall. Ansvarer omfatter også renter, omkostninger, tilleggsatt og tilleggsavgift.

(2) Ansvarskravene kan innkreves etter reglene i lovens del IV om motregning og tvangsfullbyrdelse. Lovens øvrige regler gjelder tilsvarende for ansvarskrav så langt de passer.

(3) Den som betaler skatte- og avgiftskrav som følge av ansvar etter §§ 16-11 til 16-13, kan kreve beløpet tilbake av den skatte- og avgiftspliktige.

Ansvar for skatt og trygdeavgift

§ 16-10 Foreldres ansvar

Foreldre er ansvarlig for formues- og inntektsskatt og trygdeavgift ilagt hjemmeværende barn som arbeider i foreldrenes bedrift.

§ 16-11 Selskapers ansvar

(1) Ved ligning av deltaker i selskap som nevnt i skatteloven § 2-2 annet ledd bokstavene a til e, er selskapet ansvarlig for formues- og inntektsskatt og trygdeavgift som ikke kan innkreves hos deltakeren. Lignes en deltaker også av formue og inntekt utenfor selskapet, omfatter ansvaret bare en så stor del av skatte- og avgiftskravet som etter en forholdsmessig fordeling faller på formue i og inntekt fra selskapet.

(2) Selskap og innretning hjemmehørende i riket er ansvarlig for inntektsskatt og trygdeavgift av godtgjørelse, tantieme, gratiale eller lignende som ytes til person bosatt i utlandet og selskap og innretning hjemmehørende i utlandet, jf. skatteloven § 2-3 første ledd bokstavene a til g og annet ledd og § 3-4 første til tredje ledd.

§ 16-12 Fullmektigers ansvar

Fullmektig for personer bosatt i utlandet eller for utenlandsk selskap eller innretning hjemmehørende i utlandet, er ansvarlig for ilignet formues- og inntektsskatt og trygdeavgift av fullmaktsgiverens virksomhet i Norge.

§ 16-13 Skifteforvaltere og styremedlemmers ansvar

(1) Skifteforvaltere er ansvarlig for at tilstrekkelig av boets midler holdes tilbake til dekning av formues- og inntektsskatt og trygdeavgift som ilignes eller som må forutsettes ilignet boet eller arvelater, etter at boet er tatt under skiftebehandling. Det samme gjelder konkurs-

skyldners formues- og inntektsskatt og trygdeavgift når boet er ansvarlig for skatte- og avgiftskravet.

(2) Tilsvarende ansvar påhviler hvert enkelt medlem av styre og ledelse i selskap og annen skattepliktig innretning, når dette oppløses og foretakets midler fordeles mellom eierne.

(3) Er midlene utloddet eller fordelt i tilfelle som nevnt i første og annet ledd, uten at det er holdt tilbake midler til dekning av skatte- og avgiftskrav, kan ubetalt skatt og avgift innkreves hos konkurskreditorene, arvingene eller parthaverne, som er ansvarlig hver for sin andel av skatte- og avgiftskravet.

§ 16-14 Arvingers ansvar

Selvskiftende arvingers solidaransvar for formues- og inntektsskatt og trygdeavgift som er ilignet etter dødstidspunktet, er begrenset til det den enkelte har mottatt i arv. Gjenlevende ektefelle i uskiftet bo er ikke ansvarlig for slike skatte- og avgiftskrav utover verdien av avdødes andel i boet.

Ansvar for forskuddstrekk og utleggstrekk

§ 16-20 Ansvar for forskuddstrekk og utleggstrekk

(1) Dersom forskuddstrekk ikke blir foretatt i samsvar med reglene i kapittel 5 eller trukket beløp ikke blir betalt i samsvar med § 10-10, er de som har plikt til å foreta forskuddstrekk ansvarlig for beløpet. Det samme gjelder dersom et utleggstrekk etter § 14-4 ikke blir foretatt og oppgjør ikke blir gitt i samsvar med §§ 10-50 og 14-5. Unnlattelse av å foreta trekk medfører likevel ikke ansvar når det godtgjøres at forholdet ikke skyldes forsømmelse eller mangel på tilbørlig aktsomhet fra arbeidsgiver eller noen i hans tjeneste.

(2) Arbeidsgiver som unnlater å sende pliktig melding om ansettelse, eller som gir uriktige eller ufullstendige opplysninger i melding eller på annen måte, er ansvarlig for de beløp som kunne være trukket etter § 14-4 dersom melding eller opplysning var gitt på riktig måte. Bestemmelsen i første ledd første punktum gjelder tilsvarende. Ved fastsetting av ansvaret skal det legges til grunn at trekk ville blitt satt i verk 14 dager etter tjenesteforholdets begynnelse, med 10 prosent av trekkgrunnlaget.

(3) Felles ansvarskrav fra flere kommuner kan ved motregning, jf. § 16-1 annet ledd, motregnes i krav som den trekkansvarlige har på hver enkelt av skattekreditorene.

(4) Foreldelsesloven §§ 9 og 11 gjelder tilsvarende for ansvarskravet.

Ansvar for merverdiavgift og arveavgift

§ 16-30 Ansvar for merverdiavgift ved unnlatt registrering

Departementet kan i forskrift bestemme at den som har mottatt varen eller tjenesten, er ansvarlig for merverdiavgift av varer og tjenester fra utenlandsk næringsdrivende som ikke er registrert ved representant etter regle-

ne i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 10 tredje ledd.

§ 16-31 Ansvar for arveavgift for arvinger mv. og gave-mottakere

(1) Når boet skiftes privat, er arvinger og gjenlevende ektefelle, hvis denne er loddeier i boet, solidarisk ansvarlig for arveavgiften. Dette gjelder likevel ikke arvinger som bare er tillagt en bestemt gjenstand eller sum eller en viss inntekt.

(2) Giveren er ansvarlig for arveavgift av gaver. Same ansvar har gjenlevende ektefelle i uskiftet bo av midler som gjenlevende ektefelle deler ut.

(3) I tilfeller som nevnt i § 3 annet ledd i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, er også de personer som regnes å ha ervervet midlene, ansvarlig for arveavgiften.

Ansvar for særavgifter

§ 16-40 Ansvar for erverver av motorkjøretøy og båter

Ved overdragelse av motorkjøretøy og båter og tilhenger til motorkjøretøy og båter er erverver ansvarlig for siste termin av særavgifter etter lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøy og båter § 6 første ledd, og for slike særavgifter påløpt etter utløpet av siste termin fram til overdragelsestidspunktet.

§ 16-41 Ansvar for bruker av motorkjøretøy

Den som ved urettmessig bruk av merket mineralolje har disposisjonsrett over motorkjøretøy, er ansvarlig for avgift ved slik bruk, jf. lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter § 4, når han har fordel av den urettmessige bruken.

§ 16-42 Ansvar ved avgiftsfri levering av varer og tjenester

Departementet kan i forskrift bestemme at mottakeren av avgiftsfrie varer og tjenester som ellers er avgiftspliktige etter lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter, er ansvarlig for avgiften dersom vedkommende ikke oppfyller vilkårene for avgiftsfrihet. I slike tilfeller er også leverandøren ansvarlig for avgiften dersom han visste eller burde ha visst at vilkårene for avgiftsfritak ikke var oppfylt.

Kapittel 17 Rettergang

§ 17-1 Prosessordningen i innfordringssaker

(1) Staten er saksøker ved tvangsfullbyrdelse, midlertidig sikring, konkursbegjæring mv. i forbindelse med innkreving og sikring av skatte- og avgiftskrav etter denne loven. Statens partsstilling utøves av innkrevingsmyndigheten for kravet, jf. kapittel 2.

(2) Ved overføring av tvist til søksmåls former med avgjørelse av grunnlaget for skatte- eller avgiftskravet etter tvangsfullbyrdelsesloven § 6-6 tredje ledd, gjelder de alminnelige reglene i ligningsloven § 11-1 for ligningsavgjørelser. For de øvrige skatte- og avgiftskrav gjelder reglene om utøvelsen av partsstillingen i saker om kravets grunnlag tilsvarende.

(3) Departementet kan gi instruks om utøvelsen av statens partsstilling generelt og i enkeltsak. Departementet kan i enkeltsaker eller i grupper av saker overta utøvelsen av statens partsstilling eller overføre den til et annet organ i skatteetaten eller toll- og avgiftsetaten.

(4) Når domstolen i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring finner at skyldneren bare skal betale en del av det skatte- eller avgiftskravet som er fastsatt ved ligningsavgjørelse eller forvaltningsvedtak, skal forføyningen stadfestes for det beløpet som vil fremgå av en ny fastsetting i samsvar med kjennelsen eller dommen.

(5) Etter utløpet av fristen i ligningsloven § 11-1 fjerde ledd kan ligningsavgjørelsen ikke bringes inn til prøving ved tingretten i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring. Slik prøving skal likevel alltid kunne kreves inntil tre måneder etter den forføyning som det klages over. Det kan gis oppreisning mot oversittelse av fristen på de vilkår som følger av domstoloven § 153 og § 154 første ledd.

(6) Endelig rettsavgjørelse og forlik er bindende for alle skattekreditorene.

§ 17-2 Prosessordningen i andre saker

(1) Rettslig prøving av andre avgjørelser etter skattebetalingsloven rettes mot staten som saksøkt. Søksmålet anlegges for retten i det distriktet hvor det angrepne vedtaket er truffet i første instans. Statens partsstilling utøves av innkrevingsmyndigheten for kravet. Bestemmelsene i § 17-1 tredje og sjette ledd gjelder tilsvarende.

(2) Første ledd gjelder ikke avgjørelser om rente ved endring, jf. § 11-2. I slike saker gjelder de alminnelige regler i ligningsloven § 11-1 og prosesslovgivningen.

Kapittel 18 Straff

§ 18-1 Straff ved unnlatt gjennomføring av forskuddstrekk

(1) Den som er pliktig til å foreta forskuddstrekk etter kapittel 5, og som forsettlig eller grovt uaktsomt unnlater å foreta eller sørge for at det blir foretatt beregning og trekk, herunder separering etter § 5-12, straffes med bøter eller fengsel inntil seks måneder. For gjentakelse av forsettlig handling som nevnt i første punktum, er straffen bøter eller fengsel inntil ett år.

(2) Straff kommer ikke til anvendelse på handling som nevnt i første ledd hvis de beløp som er eller skulle vært trukket, likevel blir innbetalt til rett tid.

(3) Medvirkning straffes på samme måte.

§ 18-2 Straff ved brudd på opplysningsplikten mv.

(1) Den som forsettlig eller grovt uaktsomt bevirker eller søker å bevirke at innkrevingen av skatte- og avgiftskrav blir hindret eller vesentlig vanskeliggjort, ved å unnlate å gi opplysninger eller ved å gi uriktige opplysninger til fastsettings- eller innkrevingsmyndighetene, straffes med bøter. I gjentakelsestilfelle er straffen bøter eller fengsel inntil seks måneder.

(2) Den som på annen måte enn nevnt i § 18-1 eller denne paragrafs første ledd forsettlig eller grovt uaktsomt

overtreter bestemmelser i denne loven eller forskrifter gitt med hjemmel i loven, straffes med bøter dersom forholdet ikke rammes av noen strengere straffebestemmelse. Medvirkning straffes på samme måte. Brudd på plikten til å betale skatte- og avgiftskrav ved forfall er likevel ikke straffbart.

§ 18-3 Forfølgning av straffbart forhold

(1) Den korteste foreldelsesfrist for adgangen til å reise straffesak eller avsi straffedom etter denne loven er tre år.

(2) Overtredelse av denne loven anses som forseelse uavhengig av straffens størrelse.

Kapittel 19 Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

§ 19-1 Ikrafttredelse

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

(2) Fra samme tidspunkt oppheves lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt.

§ 19-2 Overgangsbestemmelser

(1) Kongen kan bestemme at hele eller deler av kapittel 10 og 11 ikke skal gjelde for formues- og inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift, samt bestemme at tilsvarende regler i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt og folketrygdloven som oppheves som følge av § 19-1 annet ledd og § 19-3 nr. 15, fortsatt skal gjelde.

§ 19-3 Endringer i andre lover

1. Lov 21. juli 1894 nr. 5 om delvis Omordning af det civile Embedsværk § 5 oppheves.

2. I lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Når Stortinget med henvisning til denne loven vedtar særavgifter til statskassen som ikke omhandles i andre lover, fastsetter departementet nærmere bestemmelser om *beregning og kontroll*.

§ 4 første ledd skal lyde:

Ved urettmessig bruk av merket olje ilegges *registrert eier av kjøretøyet* en avgift som beregnes etter nærmere regler fastsatt av departementet. Ved gjentakelse kan departementet bestemme at det skal ilegges dobbel avgift. *Når det av grunner knyttet til fastsettelsen vil virke særlig urimelig å fastholde hele kravet, kan departementet overfor en eller flere av dem som er ansvarlige for avgiften, nedsette eller frafalle kravet.*

§ 4 annet og tredje ledd og § 5 oppheves.

Nåværende §§ 6 til 8 blir §§ 5 til 7.

3. I lov 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak for å fremme sysselsetting skal § 35 første ledd lyde:

Dersom noen har mottatt stønad i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt. Feil utbetalt stønad kan også kreves tilbakebetalt dersom mottakeren eller noen som har handlet på dennes vegne, utaktsomt har gitt feilaktige, mangelfulle eller misvisende opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra Aetat eller annet organ som foretar utbetaling på Aetats vegne, og mottakeren burde ha forstått dette. Beløpet kan trekkes i framtidige ytelser eller inndrives etter bestemmelsene i *bidragsinnkrevingsloven § 8*. I de tilfelle som er nevnt i første punktum kan det beregnes renter med 0,5 prosent pr. måned fra utbetaling fant sted.

4. I lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motor-kjøretøyer og båter gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

For så vidt det til statskassen besluttes pålagt avgifter vedrørende motorkjøretøyer, tilhengere til motorkjøretøyer eller båter, *kan Kongen i forskrift gi nærmere regler om beregning og kontroll*.

§ 5, § 5a og § 6 annet ledd oppheves.

§ 7 fjerde ledd siste punktum oppheves.

5. I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endringer:

§ 20 oppheves.

§ 19A blir § 20.

§ 20 tredje ledd første punktum blir § 21, flyttes til kapittel III og skal lyde:

§ 21 Foreløpig fastsettelse og utsettelse med avgiftsberegningen

Hvis en sak ikke er tilstrekkelig opplyst til at endelig avgiftsfastssettelse kan foretas innen den forfallstid som følger av *skattebetalingsloven § 10-31*, kan avgiftsmyndigheten enten foreta en foreløpig beregning eller utsette avgiftsfastssettelsen.

§ 22 oppheves.

Kapittel V. Avgiftsmyndigheten blir kapittel IV med samme overskrift.

§ 23 første ledd skal lyde:

Avgiftsmyndigheten påser at avgiftsplikten overholdes, fastsetter avgiftsgrunnlaget, beregner *avgiften og håndhever* ellers de regler som følger av denne lov.

Kapittel VI. Meldings- og opplysningsplikt. Fastsettelse av avgift ved skjønn blir kapittel V med samme overskrift.

Kapittel VII. Betaling av avgiften blir kapittel VI med overskrift *Underretning om avgiftsfastsettelsen*.

§ 33 blir § 32 og skal lyde:

Ved utbetaling eller utlevering av avgiftspliktige midler plikter tingretten å holde tilbake det nødvendige for å dekke vedkommende avgift for så vidt forfallstiden ikke er utsatt i henhold til *skattebetalingsloven § 10-31 tredje ledd*.

Er forfallstidstiden utsatt eller erverves rådigheten over midlene først på et senere tidspunkt enn utlodningen, plikter retten etter anmodning fra skattefogden å holde tilbake avgiftspliktige midler som sikkerhet for avgiften.

§ 33a oppheves.

Kapittel VIII. Endring av avgiftsfastsettelsen blir kapittel VII med samme overskrift.

Kapittel IX. Ansvarsbestemmelser blir kapittel VIII med samme overskrift.

§ 43 første ledd skal lyde:

Når noen unnlater å oppfylle sin melde- og opplysningsplikt etter *kapittel V*, kan avgiftsmyndigheten pålegge ham å oppfylle plikten under en mulkt på inntil kr 100 for hver dag en ny frist blir oversatt. *Mulkten* tilfaller statskassen.

Kapittel X. Nedsettelse av avgiften m.v. blir kapittel IX med samme overskrift.

§ 46 annet ledd skal lyde:

Når det av *særlige grunner knyttet til fastsettelsen vil virke særlig urimelig å fastholde hele kravet*, kan departementet overfor en eller flere av dem som er ansvarlige for avgiften, nedsette eller frafalle kravet.

§ 46 tredje ledd oppheves.

Kapittel XI blir kapittel X.

6. I lov 18. juni 1965 nr. 4 vegtrafikklov skal § 38 annet ledd lyde:

Tilleggsavgift og gebyrer etter § 31 er tvangsgrunnlag for utlegg hos den skyldige og hos den som på tiden for overtredelsen var registrert som eier av kjøretøyet, med mindre dette da var fravendt denne ved en forbrytelse. Gebyr etter § 36 a er tvangsgrunnlag for utlegg hos den som på tiden for overlastering var eier eller registrert som eier av kjøretøyet. Ved kommunal håndheving etter § 8 første ledd og § 31 a annet ledd *kan skatteoppkreveren for kommunen kreve inn tilleggsavgift og gebyrer etter de regler som gjelder for skatt, jf. skattebetalingsloven kapittel 13 og §§ 14-2 til 14-5*. Når Statens innkrevingsentral er pålagt å innkreve tilleggsavgift og gebyrer som nevnt i paragrafen her, kan den inndrive avgiftene og gebyrene ved trekk i lønn eller andre lignende ytelser som nevnt i dekningsloven § 2-7.

7. I lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) gjøres følgende endringer:

§ 9 skal lyde:

Tollvesenet er avgiftsmyndighet og beregner og fastsetter toll i samsvar med tolltariffens innledende bestemmelser og tolltariffen for øvrig, slik den hvert år blir fastsatt av Stortinget.

Tollvesenet skal videre føre kontroll med at gjeldende bestemmelser om vareførsel til og fra tollområdet blir overholdt og *beregne og fastsette* andre offentlige avgifter i den utstrekning tollvesenet måtte bli pålagt slik plikt.

§ 9 tredje til sjette ledd oppheves.

§ 30 annet ledd skal lyde:

Vare som er tilbakeholdt eller innhentet etter første ledd, kan selges *etter skattebetalingsloven § 14-10*.

§ 30 nytt tredje ledd skal lyde:

Tollvesenets innhentings- og salgsrett etter paragrafen her kan bortfalle ved rettsvinning etter lov 2. juni 1978 nr. 37 om godtroervert av løsøre.

§ 35 skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette regler om prosedyrer for belastning av tollkreditten og dagsoppgjøringsordningen for speditører, jf. skattebetalingsloven § 14-20. Det kan fastsettes gebyr for hver deklarasjon som belastes tollkreditten.

Tollkreditten må ikke benyttes i strid med kredittvilkårene, herunder ved innførsel av varer til, eller utførsel av varer fra, andre enn den som er innvilget slik kreditt.

§ 47 annet og tredje ledd skal lyde:

Er varen ikke tatt ut innen utløpet av den fastsatte frist, eller er skyldig lagerleie ikke betalt ved forfall, kan varen selges *etter reglene i skattebetalingsloven § 14-10*.

Tollvesenet kan på tilsvarende måte selge lite holdbare varer eller varer som holder på å bli ødelagt. Hvis det finnes nødvendig, kan varen i stedet *tilintetgjøres*. *Ved salg etter denne paragraf gjelder § 33 annet ledd tilsvarende.*

§ 53 skal lyde:

Tollvesenet kan fastsette hvor lenge en vare kan bli liggende på lagringsplass som nevnt i § 48. Er varen ikke tatt ut innen fristens utløp, kan tollvesenet *selge varen etter reglene i skattebetalingsloven § 14-10*.

§ 58 skal lyde:

Når det ved innførsel av en vare er beregnet for lite eller ikke er beregnet toll, kan tollvesenet *treffe avgjørelse om endring i inntil tre år etter fortolling*. *Krav fastsatt i medhold av denne bestemmelse kan gjøres gjeldende overfor vareeier eller den som har opptrådt på hans vegne og som fremdeles har varen i sin besittelse.*

Er det ved uaktomhet eller forsett hos vareeieren eller noen som representerer ham gitt uriktige eller mangelfulle opplysninger, eller er varen innført uten at fortolling har

funnet sted, er fristen *tre* år fra det tidspunkt tollvesenet oppdaget feilen. *Vedtaket om endring* må i alle tilfelle treffes innen *ti* år etter innførselstidspunktet.

§ 59 skal lyde:

Når det ved *innførsel* av en vare er *beregnet* for meget toll, *kan tollvesenet treffe avgjørelse om endring inntil tre* år etter fortollingen.

Det som er fastsatt i første ledd, skal likevel ikke være til hinder for at tollvesenet av rimelighetsgrunner *treffer avgjørelse om endring også i andre tilfeller det er beregnet* for meget toll på grunn av feil som skyldes tollvesenet.

§ 72 annet ledd skal lyde:

Ting som er tilbakeholdt med hjemmel i denne paragraf, kan selges til dekning av det beløp tilbakeholdelsen gjelder og påløpne omkostninger, dersom beløpet ikke er betalt eller sikret på annen måte innen 1 måned etter at fastsettelsen av kravet er blitt endelig. *Salget kan skje etter reglene i skattebetalingsloven § 14-10.*

§ 74 annet ledd skal lyde:

Ting som er utsatt for hurtig bedervelse og levende dyr kan straks utleveres eieren mot betaling av toll og offentlige avgifter samt deponering av et beløp som svarer til tingens verdi eller mot annen sikkerhet. Såfremt eieren ikke vil overta tingen eller han ikke kjennes, kan tingen selges *etter reglene i skattebetalingsloven § 14-10.*

8. I lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 24 tredje ledd, § 27 annet ledd tredje punktum, §§ 34 til 38, § 59 og § 59a oppheves.

§ 61 første ledd skal lyde:

Når en domstol finner at den avgiftspliktige bare skal betale en del av et omtvistet avgiftsbeløp eller bare skal ha tilbake en del av et tilbakebetalingskrav, og det ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger til å fastslå det riktige beløp, skal det i domsslutningen angis hvorledes ny fastsettelse blir å *utføre.*

§§ 60 og 61a oppheves.

§ 65 første punktum oppheves.

§ 66 skal lyde:

Departementet gir nærmere forskrift om *beregning og kontroll.*

§ 69 skal lyde:

Departementet kan sette ned eller ettergi avgift *fastsatt etter kapittel XIII dersom det av særlige grunner knyttet til fastsettelsen virker særlig urimelig* å fastholde hele avgiften. Det samme *gjelder tilleggsavgift* som er ilagt noen etter denne lov.

§§ 71 og 75a oppheves.

9. I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane gjøres følgende endringer:

§ 23 skal lyde:

Føresegnene i *ligningsloven § 11-1 nr. 4 og 5 og skattebetalingsloven § 17-1 fjerde og femte ledd* gjeld på tilsvarende vis for søksmål og tvistar for tingretten i sak om tvangsfullføring og mellombels sikring om eidegdomsskatt. Kommunen er part i saker om eidegdomsskatt.

§ 27 annet ledd og § 28 annet ledd oppheves.

10. I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. gjøres følgende endringer:

§ 7 nr. 2 annet og tredje ledd oppheves.

§ 7 nr. 5 og nr. 7 oppheves.

§ 7 nr. 6 blir nr. 5.

§ 7 ny nr. 6 annet ledd skal lyde:

Når ligningen foreligger blir utskrevet terminskatt å avregne i den utlignede skatt. I tilfeller som nevnt i petroleumsskatteloven § 7-4 avregnes innbetalt terminskatt i utlignet skatt. Skattebetalingsloven § 7-1 annet og tredje ledd og § 7-2 første ledd gjelder tilsvarende. Departementet kan i forskrift gi regler om gjennomføring og utfylling av denne bestemmelse.

11. I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-5 bokstav b skal lyde:

b. skattefogder og skatteoppkrevdere samt tjenestemenn ved deres kontorer, jf. skattebetalingsloven §§ 2-1 og 2-3.

§ 6-14 nr. 2 skal lyde:

Oppgaveplikten etter § 6-2 nr. 1 i påligger reder og fører (hovedsmann, notbas) for fiske- og fangstfartøy og plikten etter § 6-2 nr. 1 j formannen for arbeidslaget. Når det foreligger forhold som nevnt i *skattebetalingsloven § 4-1 annet ledd*, påhviler oppgaveplikten den som har plikt til å foreta forskuddstrekk. Oppgaveplikten etter § 6-3 nr. 4 påligger fondsstyret.

§ 9-10 oppheves.

§ 9-12 skal lyde:

§ 9-12 Skattelempning

1. *Departementet kan sette ned eller ettergi utlignet skatt og trygdeavgift dersom det av særlige grunner knyttet til fastsettingen virker særlig urimelig* å fastholde hele kravet.

2. *Avgjørelse som nevnt under 1 kan i alminnelighet først treffes når ligning er foretatt. I inntektsåret kan det av årsaker som nevnt under 1 gis utsettelse med innbetaling av utskrevet forskuddsskatt og det kan*

samtykkes i fritak for forskuddstrekk eller tilbakebetaling av trekk. Endelig avgjørelse om nedsettelse eller ettergivelse blir også i disse tilfellene å treffe etter at ligning er foretatt.

§ 10-6 nr. 1 annet punktum oppheves.

§ 11-1 Søksmål fra skattyter skal lyde:

1. Rettslig prøving av ligningsavgjørelse etter krav fra skattyteren, rettes mot staten som saksøkt. Tilsvarende gjelder avgjørelser som nevnt i § 8-6 nr. 5 etter krav fra selskapet, avgjørelser som nevnt i §§ 10-6 og 10-8 etter krav fra den oppgavepliktige og avgjørelser som nevnt i § 10-7.

2. Søksmålet anlegges for retten i det distriktet hvor det angrepne forvaltningsvedtaket er truffet i første instans etter § 8-6. Statens partsstilling utøves av fylkeskattkontoret i dette distriktet. I Oslo utøves partsstillingen av ligningskontoret. Søksmål om vedtak truffet av Sentralskattkontoret for utenlandssaker anlegges ved Stavanger tingrett. Søksmål om vedtak truffet av Sentralskattkontoret for storbedrifter anlegges ved Oslo tingrett. Statens partsstilling utøves i disse tilfeller av vedkommende sentralskattkontor.

3. Endelig rettsavgjørelse og forlik er bindende for alle skattekreditorer. Departementet kan gi instruks om utøvelsen av statens partsstilling generelt og i enkeltsaker. Departementet kan i enkeltsaker eller i grupper av saker overta utøvelsen eller overføre den til annen skattemyndighet.

4. Søksmål fra en skattepliktig til prøving av en ligningsavgjørelse må reises innen 6 måneder regnet fra utleggingen av skattelisten er kunngjort eller fra melding om vedtak i endringssak ble sendt skattyteren. Når den skattepliktige har levert forhåndsutfylt selvangivelse og får tilsendt skatteoppgjør i juni, er søksmålsfristen 6 måneder fra det ferdige skatteoppgjøret ble kunngjort eller vedtak i endringssak ble sendt skattyteren. Det kan gis oppreisning mot oversittelsen av fristen på de vilkår som er fastsatt i domstolloven § 153 og § 154 første ledd. Etter utløpet av denne fristen gjelder likevel fristen i skattebetalingsloven § 12-1 nr. 5 i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring.

5. Når domstolen finner at den skattepliktige bare skal betale en del av den ilignede skatten, og det ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger til å fastslå det riktige skattebeløpet, skal den i domsslutningen angi hvordan ny ligning blir å utføre. Finner domstolen at en ligningsavgjørelse ikke kan opprettholdes på grunn av formelle mangler, henvises avgjørelsen til ny behandling av vedkommende ligningsmyndighet.

12. I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) § 9-4 annet ledd skal lyde:

Fordringenes ordinære forfallstid må likevel ikke ligge lenger tilbake enn seks måneder før fristdagen. Fordring på refusjon etter skatteloven § 16-50 regnes i denne sammenheng som forfalt ved utligningen av den skatt som gir grunnlag for kravet. For forskuddsskatt for personlige

skattytere, jf. skattebetalingsloven kapitlene 5 og 6, er fristen to år. For forskuddsskatt for upersonlige skattytere, jf. skattebetalingsloven kapittel 6, er fristen ett år. Fortrinnsretten omfatter ikke skatt som er eller kunne vært fastsatt ved etterlikning.

13. I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 5-1 skal lyde:

Skattebetalingsloven kapitlene 4, 6 og 7 om forskudd på skatt og avregning får tilsvarende anvendelse for skattytere som skattlegges etter § 3-1.

De funksjoner som etter skattebetalingsloven tilligger fylkeskattkontoret eller ligningskontoret skal tilligge ligningskontoret for Svalbard. De funksjoner som tilligger skatteoppkreveren for kommunen skal tilligge skatteoppkreveren for Svalbard.

§ 5-2 tredje ledd skal lyde:

Skattebetalingsloven § 5-12 gjelder tilsvarende.

§ 5-2 fjerde ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal levere terminvis oppgave over foretatt lønnstrekk til skatteoppkreveren for Svalbard senest en måned etter utløpet av terminen. Hver termin omfatter seks kalendermåneder og starter henholdsvis 1. januar og 1. juli.

§ 5-2 sjette ledd oppheves.

§ 5-2 syvende ledd blir sjette ledd.

§ 5-3 oppheves.

§ 5-4 blir § 5-3 og skal lyde:

Departementet kan nedsette eller frafalle skatt etter reglene i ligningsloven § 9-12 som gjelder tilsvarende.

Ved rettslig prøving av avgjørelser etter denne lov gjelder ligningsloven § 11-1 tilsvarende.

14. I lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. gjøres følgende endringer:

§ 9 oppheves.

§ 10 blir § 9 og skal lyde:

Skatten og eventuelle renter har samme fortrinnsrett ved insolvensbehandling av boer som formues- og inntektsskatt til staten etter skatteloven.

§ 11 blir § 10.

Ny § 11 skal lyde:

(1) På bakgrunn av meldepliktiges opplysninger mv. utsteder Sentralskattkontoret for utenlandssaker en oppgjørsblankett for den som er trekkpliktig etter § 7. Den trekkpliktige skal gi opplysninger om samtlige skattepliktige ytelser som er utbetalt til artisten i forbindelse med

arrangementet, og eventuelle fradragsberettigede utgifter, samt beregne skattetrekkets størrelse.

(2) Fullstendig utfylt oppgjørsblankett sendes Rogaland skattefuskontor senest syv dager etter at trekk er foretatt. Artisten skal ha gjenpart av oppgjørsblanketten som kvittering for foretatt trekk.

(3) Oppgjørsblanketten erstatter lønnsoppgave etter ligningsloven § 6-2, men har for øvrig samme virkning.

15. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 24-3 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiver skal av eget tiltak beregne arbeidsgiveravgiften etter § 23-2. Oppgave over beregnet avgift leveres sammen med og til samme tid som oppgave over foretatt forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5-11 første ledd. Oppgaven skal leveres til skatteoppkreveren for den kommune arbeidsgiveren er bosatt eller har sitt hovedkontor.

§ 24-3 fjerde ledd oppheves.

§ 24-3 femte ledd blir fjerde ledd.

§ 24-3 sjette ledd oppheves.

§ 24-4 fjerde ledd skal lyde:

Ved rettslig prøving av avgjørelser etter annet og tredje ledd gjelder ligningsloven § 11-1 tilsvarende.

§ 24-4 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan sette ned eller ettergi arbeidsgiveravgift dersom det av særlige grunner knyttet til fastsettelsen virker særlig urimelig å fastholde hele kravet.

16. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-3 bokstav c skal lyde:

c. nedsette eller frafalle lovlig utlignet skatt, uten særlig hjemmel i denne lov.

§ 5-11 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan gi forskrift til utfylling av første ledd og om i hvilken utstrekning reglene for forskuddstrekk i utgiftsgodtgjørelser skal gis tilsvarende anvendelse ved ligningen, jf. skattebetalingsloven § 5-8 tredje ledd.

§ 5-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Ved helt eller delvis fri kost og losji settes fordelen til den verdien som er fastsatt for beregning av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5-8 annet ledd.

§ 6-40 femte ledd skal lyde:

(5) Det gis ikke fradrag for
a. renter som sparebank og gjensidige forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak har utbetalt på grunnfondsbevis, jf. lov

om sparebanker § 2 annet ledd, lov om forsikringsvirksomhet § 4-2 annet ledd og lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner,

b. rentetillegg som omfattes av skattebetalingsloven § 11-5 ved for lite innbetalt skatt,

c. renter som omfattes av skattebetalingsloven § 11-2.

§ 15-3 første ledd skal lyde:

(1) Kommunestyre og fylkesting skal i forbindelse med budsjettet vedta satser for inntektsskatt til kommune og fylkeskommune. Disse satsene skal gjelde ved utskrivning av forskuddstrekk og forskuddsskatt for personlige skattytere for det kommende inntektsåret for skattytere som plikter å betale forskudd på skatt etter skattebetalingsloven kapitlene 4 til 6. Vedtak må gjøres senest 1. november i året før inntektsåret. Departementet kan i forskrift forlenge denne fristen og gi nærmere regler om gjennomføringen av fristforlengelsen.

§ 15-5 fjerde ledd skal lyde:

(4) Ved beregningen av skatter får reglene om personfradrag tilsvarende anvendelse for fradrag etter denne paragraf, jf. likevel skattebetalingsloven § 8-2 tredje ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B.

Stortinget ber Regjeringen vurdere om renteberegning med hjemmel skattebetalingsloven § 11-1 og § 11-2 bør unnlates dersom den forsinkede innkrevningen eller innbetalingen skyldes forhold som skatte- og avgiftsmyndighetene er nærmest til å bære ansvaret for. Stortinget ber om at en slik vurdering blir lagt frem for Stortinget innen utgangen av 2005.

Presidenten: B blir i henhold til forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er

– forslag nr. 1, fra Tore Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

- forslag nr. 2, fra Tore Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 3, fra Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 4, fra Tore Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 5 og 6, fra Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet og Kystpartiet
- forslagene nr. 7 og 8, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet
- forslag nr. 9, fra Morten Lund på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en nærmere utredning med sikte på å gjennomføre uttaksbeskatning for enkeltpersonforetak.»

Forslag nr. 7, fra Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om en fondavsetningsordning innenfor foretaksmodellen som gir mulighet for inntil 10 års utsettelse av beskatning og utjevning av inntektsskatten.»

Disse forslagene blir i henhold til forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Presidenten vil så la votere over mindretallsforslagene før vi tar for oss innstillingens forslag til vedtak.

Forslag nr. 8, fra Senterpartiet, lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 2-31 første ledd bokstav c skal lyde:

1. naturvernområde og naturforekomst som er fredet etter lov om naturvern, og heller ikke for erstatning for opprettelse av slike verneområder.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 5 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet, lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer: § 5-22 første ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder for renter på lån over 500 000 kroner fra personlig skattyter til aksjeselskap, allmennaksjeselskap, likestilt selskap og sammenslutning etter § 10-1, tilsvarende utenlandsk selskap, samt for deltakerlignet selskap, jf. § 10-40.

§ 10-12 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Skjermingsrenten fastsettes av departementet i forskrift, og skal inneholde et risikotillegg på 5 prosentpoeng.

§ 10-42 femte ledd annet punktum skal lyde:

Skjermingsrenten fastsettes av departementet i forskrift, og skal inneholde et risikotillegg på 5 prosentpoeng.

§ 10-48 Overgangsbestemmelse skal lyde:

Deltakernes skjermingsgrunnlag, inngangsverdi og innbetalt kapital pr. 1. januar 2006 beregnes på grunnlag av selskapets skattemessige verdier. En deltaker kan likevel velge at skjermingsgrunnlaget fastsettes på grunnlag av takst over andelens verdi på dette tidspunkt. Departementet gir nærmere regler om fastsettelse av skjermingsgrunnlag, inngangsverdi og innbetalt kapital etter denne paragraf.

§ 12-12 nytt annet ledd e nr. 4 skal lyde:

For eiendeler som er nevnt i a. nr. 1 og 4 kan inngående verdi per 1. januar 2006 fastsettes til eiendelenes omsetningsverdi fastsatt ved takst. Utgående verdi settes til inngående verdi redusert med den avskrivnings-sats som er benyttet for driftsmidlet ved fastsettelsen av alminnelig inntekt. Nr. 2 annet punktum gjelder tilsvarende. Departementet gir nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelsen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet ble med 64 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.51.39)

Presidenten: Forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet, lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 4-12 første ledd skal lyde:

Børsnotert aksje verdsettes i alminnelighet til 75 pst. av kursverdien 1. januar i ligningsåret.

§ 4-12 annet ledd skal lyde:

Ikke børsnotert aksje verdsettes til 75 pst. av aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før ligningsåret fordelt etter pålydende.

§ 4-12 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ikke børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til 75 pst. av aksjens antatte salgsv verdi 1. januar i ligningsåret.

§ 4-12 femte ledd skal lyde:

Grunnfondsbevis i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveien- de finansieringsforetak verdsettes til 75 pst. av kursverdien 1. januar i ligningsåret. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til 75 pst. av den antatte salgsv verdi.

§ 4-12 sjette ledd skal lyde:

Andel i verdipapirfond verdsettes til 75 pst. av andelsverdien 1. januar i ligningsåret.

§ 4-13 første ledd første punktum skal lyde:

For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før ligningsåret, settes aksjeverdien til 75 pst. av summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2005.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 56 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.51.59)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 12-11 tredje ledd a skal lyde:

- a. faktiske kapitalinntekter som avkastning av aksjer, bankinnskudd, obligasjoner, gjeldsbrev, utestående fordringer, kapitalinntekt i form av skogbruksinntekt og lignende. Inntekt av utestående fordringer skal ikke trekkes fra.

Ny § 12-11 tredje ledd b skal lyde:

- b. gevinst ved realisasjon av driftsmidler og formuesobjekter som nevnt under a.

§ 12-12 tredje ledd skal lyde:

Departementet fastsetter i forskrift den maksimale skjermingsrenten for det enkelte inntektsår. Renten skal inneholde et risikotillegg på 5 prosentpoeng.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 61 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.20)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«I klimaloven gjøres følgende endringer:

I

§ 3 første ledd ny f) og g) skal lyde:

- f) produksjon av fiskemel og fiskeolje
g) treforedlingsindustri

§ 5 nytt annet ledd skal lyde:

For virksomhet omfattet av § 3 første ledd f) og g) er fristen etter første ledd 15. juli 2005. Utdeling av kvoter til slik virksomhet etter § 9 for 2005 skal skje innen 15. september 2005.

§ 6 nytt annet ledd skal lyde:

I tillegg til den kvotemengden som er fastsatt i medhold av første ledd, fastsetter Kongen det samlede antall kvoter for tildeling til virksomhet omfattet av § 3 første ledd f) og g) for perioden 15. september 2005 til 31. desember 2007.

Nåværende paragraf 6 annet ledd blir § 6 tredje ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra 1. juli 2005.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Kystpartiet ble med 55 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.41)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«X sjette ledd skal lyde:

Endringen under VI trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2005, men utsettes med hensyn til §§ 8-1 tredje ledd siste punktum, 8-3 annet ledd første punktum, 8-3 femte ledd første punktum, 14-6 første ledd nytt siste punktum, 14-6 nytt femte ledd, 14-7 nytt tredje ledd og ny 14-8 i ett år for skatteyttere som ønsker direkte ligning for 2005 og som varsler dette ved innlevering av næringsoppgangen for året.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 50 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.53.16)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endringer:

I

§ 2 fjerde ledd skal lyde:

Det er uten betydning for bestemmelsen foran om ekteskapet *eller samboerskapet* er opphørt ved dødsfall.

Ny § 47 A skal lyde:

Definisjon

Som samboere regnes i denne lov personer som omfattes av bestemmelsen i folketrygdloven § 1-5 og to ugifte personer som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold sammenhengende i to år og fortsatt bor sammen.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra 1. juli 2002.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 43 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.53.42)

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om endring i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt

I lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt gjøres følgende endring:

I

Skattebetalingsloven § 5 A nytt annet punktum skal lyde:

Det tas ved forskottstrekket ikke hensyn til skjerming etter skatteloven § 10-13.

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2006.

Presidenten: Presidenten har grunn til å tro at Senterpartiet ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 4 stemmer.

Videre var innstillet:

B .

L o v

om endring i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endringer:

I

§ 14 femte ledd skal lyde:

Når et dødsbo, arving eller gavemottaker trer inn i arvelaters eller givers inngangsverdi, skjermingsgrunnlag, ubenyttet skjermingsfradrag og øvrige skattemessige posisjoner tilknyttet aksje eller andel etter reglene i skatteloven § 10-33 og § 10-46, skal det ved verdsettelsen av aksjen eller andelen gjøres et *fradrag med et beløp som tilsvarer 20 prosent av latent gevinst ved realisasjon av aksjen eller andelen. Ved beregningen av den latente gevinsten legges aksjen eller andelens omsetningsverdi til grunn som utgangsverdi. For aksjer og andeler som verdsettes etter § 11 A fastsettes utgangsverdien til 100 prosent av verdien etter § 11 A.*

§ 15 sjette ledd oppheves.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for arv og gave hvor rådigheten, jf. arveavgiftsloven §§ 9 og 10, går over 1. januar 2006 eller senere.

Presidenten: Her antar presidenten at Fremskrittspartiet og Kystpartiet ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 65 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.54.56)

Videre var innstillet:

C .

L o v

om endring i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift

I lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

I

§ 5b tredje ledd skal lyde:

Unntaket i første ledd gjelder ikke når tjenestene omsettes eller formidles av tilbyder av *elektronisk kommunikasjonstjeneste* ved bruk av *elektronisk kommunikasjon* og vederlaget for tjenesten oppkreves av den som yter kommunikasjonstjenesten.

II

Endringen trer i kraft straks.

D .

L o v

om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 3-13 nr. 6 skal lyde:

6. Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger om fødselsnummer for personlig skattyter eller organisasjonsnummer for upersonlig skattyter, navn, adresse, *skatteklasse*, den fastsatte nettoformue og nettoinntekt, skatter og avgifter kan gis til finansinstitusjoner (jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet), forsikringsvirksomhet (jf. lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet) og kredittopplysningsvirksomhet. Med kredittopplysningsvirksomhet menes virksomhet som består i å gi meddelelse som belyser kredittverdighet og økonomisk vederheftighet. Disse virksomhetenes bruk av opplysningene skal følge reglene i lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger. Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne bestemmelsen.

§ 8-10 nr. 2 oppheves.

§ 8-10 nr. 3 blir ny nr. 2. Ny nr. 2 skal lyde:

Kan forhåndsligningen ikke legges fram for ligningsnemnda *etter § 8-4 nr. 2*, utføres ligningen av *de nevnte særskilte sentrale ligningskontor*.

§ 8-10 nr. 4 blir ny nr. 3. Ny nr. 3 annet punktum skal lyde:

Etter slik erkjennelse faller kravet på skatt og avgift av den oppgitte formue og inntekt bort, hvis det ikke er sendt

på etterviselig måte til den som krevde forhåndsligningen, innen 4 uker i tilfelle som nevnt i § 4-7 nr. 9 eller innen 3 måneder i tilfelle som nevnt i § 4-7 nr. 10 .

§ 9-8 nr. 4 annet punktum skal lyde:

På samme vilkår kan særskilte ligningsmyndigheter som angitt i § 2-4 første ledd a og b avgjøre endrings-spørsmål i den utstrekning myndighet er delegert etter § 8-4 nr. 2.

II

§ 6-4 nr. 5 skal lyde:

Oppgavepliktige som nevnt i nr. 2 og 3 plikter etter nærmere spesifikasjoner fra Skattedirektoratet ukrevet å gi opplysninger om kontonummer som er aktuelle for overføring av eventuelle tilgodebeløp etter skatteavregning.

§ 6-4 nr. 6 skal lyde:

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap samt likestilte selskap og sammenslutninger som nevnt i skatteloven § 10-1 og deltakerlignet selskap, jf. skatteloven § 10-40, plikter å gi opplysninger om gjeld og rentebetalinger til personlig skattyter. Opplysningene spesifiseres slik at lånesaldo ved inngangen til hver kalendermåned fremgår. Bestemmelsen gjelder ikke for lån knyttet til mengdegjeldsbrev og innskudd i bank. Departementet kan gi forskrift om utfylling og gjennomføring av opplysningsplikten.

III

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2006.

E .

L o v

om endringer i lov 29. november 1996 nr. 68
om skatt til Svalbard

I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endring:

I

§ 4-3 første ledd første punktum skal lyde:

Ved gjennomføring av ligning *mv.* gjelder ligningsloven kapittel 3 til 12 med mindre annet er særskilt bestemt eller følger av denne lov.

II

Endringen under I trer i kraft fra den tid departementet bestemmer.

F .

L o v

om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om
folketrygd (folketrygdloven)

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

I

Folketrygdloven § 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er inntil 29 600 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst av den del av inntekten som overstiger 29 600 kroner.

II

§ 24-3 femte ledd skal lyde:

Arbeidsgiver kan anmode Skattedirektoratet og ligningskontorene om å avgi bindende forhåndsuttalelse i saker som gjelder arbeidsgiveravgift.

III

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2005.

Endringen under II trer i kraft fra den tid departementet bestemmer.

G .

L o v

om endringer i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter gjøres følgende endringer:

I

§§ 2 til 5, §§ 8 til 13 og § 15 oppheves.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

H .

L o v

om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 4-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Ikke-børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til 65 prosent av aksjens antatte salgsverdi 1. januar i ligningsåret. Aksjen skal verdsettes etter *annet* ledd når

skattyteren krever dette og kan sannsynliggjøre selskapets skattemessige formuesverdi.

§ 4-12 fjerde ledd skal lyde:

- (4) Departementet kan
- gi forskrift om beregning av aksjeverdien i *annet* ledd, og om dokumentasjonskrav etter *tredje* ledd,
 - fastsette skjema til bruk ved beregningen,
 - ved forskrift bestemme at ikke-børsnoterte aksjer som er undergitt annen kursnotering, verdsettes som bestemt i første ledd,
 - ved forskrift gi bestemmelser om samordning av verdsettelse av ikke-børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper mellom forskjellige likningskontorer og skattefogdkontorer.

§ 4-13 første ledd annet punktum skal lyde:

Er stiftelsen skjedd ved overgang fra personlig firma til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, legges verdien 1. januar i ligningsåret til grunn, fastsatt i samsvar med § 4-12 *annet* ledd.

§ 4-13 annet ledd tredje punktum skal lyde:

For øvrig gjelder § 4-12 *annet* ledd.

§ 8-13 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Selskap innenfor ordningen kan likevel ha inntekt som oppbæres ved transport av personell eller forsyninger med skip eller ved drift av taubåt, forsyningsfartøy, eller andre *hjelpesfartøy* selv om slik virksomhet er nevnt i petroleumsskatteloven § 1.

II

§ 10-34 annet ledd annet punktum skal lyde:

Endringen settes til årets skattepliktige inntekt før mottatt konsernbidrag som er skattepliktig etter § 10-3 første ledd første punktum, fratrukket avsatt utbytte, utlignet skatt på selskapets alminnelige inntekt etter fradrag av *godtgjørelse etter § 10-12* og utlignet skatt som faller på mottatt skattepliktig konsernbidrag, refusjon etter § 16-50, utlignet skatt på grunnrenteinntekt etter § 18-3 og utlignet skatt etter petroleumsskatteloven § 5.

Ny § 18-4 skal lyde:

§ 18-4 *Skattlegging av kommunalt eide kraftforetak*

Bestemmelsen i § 10-45 gjelder tilsvarende for låneforhold mellom kommunalt eid kraftforetak og eierkommunen når låneforholdet er vedtatt av kommunestyret.

III

§ 2-35 annet ledd skal lyde:

(2) For skatt til Svalbard gjelder bestemmelser i egen lov. Personer bosatt på Svalbard og selskaper hjemmehørende på Svalbard skal ved anvendelsen av denne lov likestilles med personer som er bosatt i utlandet, eller selskaper som er hjemmehørende i utlandet. Foregående

punktum gjelder likevel ikke ved anvendelsen av § 2-38 og § 10-13. Personer bosatt på fastlandet og selskaper hjemmehørende på fastlandet kan ikke ilignes skatt etter denne lov for inntekt og formue som er skattlagt til Svalbard.

IV

§ 5-2 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Skatteplikten etter første ledd gjelder ikke gave i form av en vare eller tjeneste som inngår i bedriftens virksomhet og som er gitt til en frivillig organisasjon i forbindelse med flodbølgekatastrofen i Sørøst-Asia og som er gitt i perioden 26. desember 2004 til 31. desember 2005.*

V

§ 10-12 annet ledd skal lyde:

(2) Skattyter som har alminnelig skatteplikt til Norge for mottatt utbytte, gis fradrag for godtgjørelse i utlignet skatt av alminnelig inntekt. Dette gjelder bare dersom det utdelende selskapet er skattepliktig til Norge *eller en annen EØS-stat* for hele sitt overskudd, og utbyttet er lovlig utdelt fra selskapet. Utdeling fra obligasjonsfond gir ikke rett til fradrag for godtgjørelse. *Når det gis godtgjørelsesfradrag i skatt av utbytte fra selskap i annen EØS-stat kan det ikke kreves fradrag for utenlandsk skatt av det samme utbyttet etter andre regler.*

VI

§ 5-15 første ledd bokstav e nr. 1 skal lyde:

- inntekt om bord på skip i form av
 - *tariffmessig hyretillegg for egen kost*
 - *verdien av fritt opphold om bord*
 - ekstrahyre, effektgodtgjørelse og annen godtgjørelse ved forlis
 - krigsrisikotillegg opptjent under fart i erklært krigssone,

§ 6-13 første ledd skal lyde:

(1) Skattyter som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet, gis fradrag for merkostnader på grunn av *fraværet*. Fradrag gis etter satser som fastsettes av departementet. Dersom skattyter godtgjør å ha hatt større kostnader, kan det kreves fradrag for disse. Skattyter som ikke legitimerer arten av bosted slik departementet har bestemt, gis fradrag etter laveste sats. Fradrag for reisekostnader ved besøk i hjemmet gis etter § 6-44.

§ 6-81 første ledd bokstav a første punktum skal lyde:

- Fra og med den måned skattyter fyller 70 år, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på *1 614 kroner* pr. påbegynt måned.

§ 6-81 andre ledd skal lyde:

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførepensjon etter folketrygdloven § 12-16, tidsbegrenset uførestønad eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt

ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 614 kroner pr. påbegynt måned.

§ 6-82 siste punktum skal lyde:

Særfradraget skal ikke overstige 9 180 kroner.

§ 6-83 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Skattyter som i inntektsåret har hatt usedvanlig store kostnader på grunn av egen eller forsørget persons sykdom eller annen varig svakhet, gis særfradrag i alminnelig inntekt så langt kostnadene kan dokumenteres og minst utgjør 9 180 kroner.

§ 7-1 annet ledd skal lyde:

(2) Fordel ved at eier helt eller delvis bruker fritidsbolig selv er ikke skattepliktig. *Det samme gjelder for andelshavere i boligselskap, jf. § 7-3.*

§ 7-3 annet ledd skal lyde:

(2) Boligselskap (borettslag og boligaksjeselskap) er selskap med delt eller begrenset ansvar og med hovedformål å gi andelshaverne bolig eller fritidsbolig i hus eid av selskapet.

§ 7-3 femte ledd første punktum skal lyde:

(5) Inntekt fastsettes på den enkelte andelshaverens hånd, med skattefritak for egen bruk etter § 7-1 første ledd b og annet ledd annet punktum.

§ 8-1 tredje ledd siste punktum skal lyde:

Overstiger fradragsberettigede kostnader til planering 10 000 kroner, skal fradraget fordeles etter § 14-83.

§ 8-1 nytt tiende ledd skal lyde:

(10) Underskudd ved drift av våningshus i jordbruk oppstått i inntektsåret 2004 eller tidligere kan fremføres til fradrag bare i inntekt av jordbruk, skogbruk eller pelsdyrnæring.

§ 8-3 annet ledd første punktum skal lyde:

(2) Avsetningsbeløpet kan for det enkelte år sammen med andre fradragsberettigede fondsavsetninger utgjøre høyst 80 pst. av det beløp inntekten av reindrift eventuelt ved gjennomsnittsligning etter § 14-82 blir fastsatt til.

§ 8-3 femte ledd første punktum skal lyde:

(5) Beløp som det er gitt fradrag for etter bestemmelsene foran, skal legges til skattyterens inntekt – eventuelt ved gjennomsnittsligning etter § 14-82 – for det året eller de årene midlene på bankkontoen heves.

§ 8-15 nytt niende ledd skal lyde:

(9) Departementet kan gi overgangsregler til bestemmelsene i annet ledd om skattemessig behandling av gevinster og tap på langsiktige valutaposter omfattet av skatteloven § 14-5 femte ledd som er påløpt men ikke realisert per 1. januar 2005.

§ 9-3 fjerde ledd skal lyde:

(4) Gevinst ved realisasjon av fritidsbolig, *herunder andel i boligselskap*, er unntatt fra skatteplikt når eieren har brukt eiendommen som egen fritidsbolig i minst fem av de siste åtte år før realisasjonen, forutsatt at realisasjonen finner sted eller avtales mer enn fem år etter ervervet og mer enn fem år etter at fritidseiendommen ble tatt i bruk eller ifølge ferdiggattest var oppført.

Overskrift og første ledd i overgangsbestemmelsen til § 10-32 annet ledd skal lyde:

Fastsettelse av aksjens skjermingsgrunnlag og inngangsverdi

(1) Aksjens skjermingsgrunnlag etter § § 10-12 og 10-31, jf. § 10-32 settes til aksjens historiske kostpris til lagt eventuelle RISK-beløp fra det tidsrommet aksjonæren har eid aksjen. *Aksjens inngangsverdi skal opp- eller nedreguleres med RISK-beløp fra det tidsrommet aksjonæren har eiet aksjen.*

§ 14-6 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke ved gjennomsnittsligning av inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.

§ 14-6 nytt femte ledd skal lyde:

(5) *Denne paragraf gjelder ikke for inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.*

§ 14-7 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Denne paragraf gjelder ikke for inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.*

Ny § 14-81 skal lyde:

Gjennomsnittsligning av skogbruk

(1) Ved gjennomsnittsligning av skogbruk fastsettes inntekten på følgende måte:

- Inntekten fastsettes til gjennomsnittlig årsinntekt de siste fem hele kalenderårene.
- Gjennomsnittsberegning foretas før fradrag for gjeldsrenter. Gjeldsrenter fradras særskilt med det beløpet de har utgjort det siste året.
- Ved fastsettelsen av avkastningen av skogbruk tas med
 - verdien av eget husvær,
 - verdien av skogvirke uttatt til eget bruk og av jakt, fiske, torvtak o.l., samt leieinntekter herfra,
 - utbetalt offentlig tilskudd til skogkulturarbeid.
- Vedtaket om endring av ligningen som treffes før ligningen for det påfølgende året legges ut, skal det tas hensyn til ved gjennomsnittsligningen. Senere endring tilregnes det året endringen gjelder.

(2) Gjennomsnittsligning skal foretas når næringen har vært drevet i åtte år. Gjennomsnittsligning kan foretas for tidligere år, forutsatt at skattyteren har drevet næringen i minst to år og krever slik ligning innen selvangivelsesfristen.

(3) Når det på grunn av naturkatastrofe som brann, vindfall, insektangrep o.l. foretas en ekstraordinær hogst som i vesentlig grad minsker skogens kubikkmasse, kan departementet etter søknad vedta at utbyttet av denne hogsten skal fordeles til skattlegging over flere år.

- (4) Gjennomsnittsligning skal ikke foretas
- a. når skog går over til ny innehaver. Inntekten i overdragelsesåret holdes utenfor gjennomsnittsberegningen både for den tidligere og den nye innehaveren. Ved skattyterens død gjelder likevel § 14-82 annet ledd a og b tilsvarende,

- b. når skog er kjøpt til uthogst, jf. § 8-2 tredje ledd.

(5) Dersom det ved avbrudd av gjennomsnittsligningen viser seg at summen av faktiske årsinntekter for de siste fire årene overstiger summen av gjennomsnittslignede inntekter for samme tidsrom med mer enn 15 000 kroner, skal differansen skattlegges ved endring av ligning. Ved endringen skal differansen fordeles forholdsmessig til skattlegging for de årene faktisk årsinntekt overstiger gjennomsnittslignet inntekt. Har skogbruket ikke vært gjennomsnittslignet så lenge som fire år, gjelder det samme for de årene hvor skogbruket har vært gjennomsnittslignet.

(6) Skog som kun er tilstrekkelig til å dekke gårdens behov for brensel, gjerdematerialer og til mindre reparasjoner, anses ikke som skogbruk etter denne paragraf, men skattlegges sammen med skattyterens øvrige inntekt.

Nåværende § 14-81 og § 14-82 blir § 14-82 og § 14-83.

VII

§ 8-11 nytt åttende ledd skal lyde:

(8) *Selskap innenfor ordningen må opprettholde eller øke sin andel EØS-registrert tonnasje i forhold til andelen EØS-registrert tonnasje selskapet eide per 1. juli 2005. Dersom selskapet trer inn i ordningen etter 1. juli 2005, skal måletidspunktet settes til tidspunktet for inntrøden i ordningen. Med tonnasje forstås nettotonnasje slik denne til enhver tid er fastsatt i målebrev som er gyldige her i riket i henhold til forskrift 26. juli 1994 nr. 749 om måling av fartøyer. Kravet om at selskapet må opprettholde eller øke andelen EØS-registrert tonnasje gjelder ikke så lenge selskapet har minst 60 prosent EØS-registrert tonnasje. Dersom selskap innenfor ordningen har bestemmende innflytelse over et annet selskap innenfor ordningen i henhold til regnskapsloven § 1-3, skal andelen EØS-registrert tonnasje beregnes samlet på morselskapets og datterselskapets hånd. Taubåter og fartøyer som frakter utvunnet materiale fra mudringsvirksomhet må være EØS-registrert. Departementet kan gi nærmere regler om beregning av flaggandel ved fusjon og fisjon av selskaper.*

Nåværende § 8-11 åttende ledd blir § 8-11 tiende ledd.

VIII

§ 2-38 annet ledd ny bokstav b skal lyde:

- b. *gevinst eller tap ved realisasjon eller uttak av eierandel i selskap som nevnt i § 10-40 første ledd eller tilsvarende utenlandsk selskap.*

Nåværende bokstav b blir ny bokstav c.

§ 2-38 tredje ledd ny bokstav e skal lyde:

- e. *gevinst eller tap ved realisasjon eller uttak av eierandel i selskap som nevnt i § 10-40 første ledd eller tilsvarende utenlandsk selskap, dersom selskapets verdier av aksjer mv. som faller inn under a-d i dette ledd, til sammen overstiger 10 prosent av selskapets totale verdier av aksjer mv. på realisasjonstidspunktet.*

§ 5-2 annet ledd skal lyde:

- (2) Skatteplikten etter første ledd gjelder ikke gave hvor mottaker trer inn i givers inngangsverdi, skjermingsgrunnlag, ubenyttet skjermingsfradrag og øvrige skattemessige posisjoner tilknyttet aksjen eller andelen etter reglene i § 10-33 eller § 10-46.

§ 5-22 skal lyde:

- (1) Bestemmelsene i denne paragraf gjelder for renter på lån fra personlig skattyter til aksjeselskap, allmennaksjeselskap, *likestilt* selskap og sammenslutning etter § 10-1, *tilsvarende* utenlandsk selskap, *samt til deltakerlignet selskap, jf § 10-40*. Bestemmelsen gjelder ikke for lån knyttet til mengdegjeldsbrev og *innskudd i bank*. Skatteplikten etter denne paragraf kommer i tillegg til den alminnelige skatteplikten for renteinntekter, jf. § 5-20.

(2) *Renteinntekter etter første ledd er skattepliktige for mottaker. Skattepliktig inntekt settes til faktisk påløpte renter som reduseres med mottakerens skattesats for alminnelig inntekt før det gjøres fradrag for skjerming.*

(3) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, og herunder fastsette nærmere regler om beregning av skjerming og skattepliktig renteinntekt.

§ 8-11 nytt niende ledd skal lyde:

(9) *Kravet om at selskapet må opprettholde eller øke andelen EØS-registrert tonnasje gjelder ikke for inneværende år dersom den samlede andelen EØS-registrert tonnasje innenfor ordningen per 31. desember i det foregående året er økt eller opprettholdt sammenlignet med den samlede andelen EØS-registrert tonnasje innenfor ordningen per 31. desember året før. Departementet kan gi nærmere regler om selskapenes plikt til å innrapportere opplysninger til ligningsmyndighetene.*

§ 9-7 skal lyde:

§ 9-7 Inngangsverdi for formuesobjekt ervervet ved arv eller gave

Inngangsverdien og *skjermingsgrunnlaget* for formuesobjekt som er ervervet ved arv eller gave eller overtatt på skifte med medarvinger, kan ved senere inntektsoppgjør – herunder ved beregning av avskrivning eller ved realisasjon – ikke settes høyere enn til det beløpet som er lagt til grunn ved arveavgiftsberegningen. *Det er arveavgiftsverdien før fradrag etter arveavgiftsloven § 14 femte ledd som skal legges til grunn.*

§ 10-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Første ledd gjelder tilsvarende for dødsbo, *administrasjonsbo dersom boet tilhører en fysisk person*, samt for konkursbo der konkursdebitor er en fysisk person.

§ 10-13 nytt annet ledd skal lyde:

(2) *Personlig aksjonær bosatt i en annen EØS-stat som har svart skatt etter første ledd, gis etter søknad fradrag for skjerming etter § 10-12 ved endring av skatteberegningen.*

§ 10-31 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Verdipapirfond er fritatt for skatteplikt på gevinst og har ikke fradragsrett for tap ved realisasjon av aksjer i selskaper hjemmehørende i land utenfor EØS.*

§ 10-33 tredje ledd skal lyde:

(3) *Gevinst på givers hånd som følge av gavesalg til mottaker, legges til den inngangsverdi og det skjermingsgrunnlag mottaker trer inn i etter reglene i første og annet ledd. Fradragsberettiget tap på givers hånd som følge av gavesalg til mottaker trekkes fra den inngangsverdi og det skjermingsgrunnlag mottaker trer inn i etter reglene i første og annet ledd. Bli skjermingsgrunnlaget etter regelen i første og annet punktum lavere enn det vederlag mottaker betalte for aksjen eller andelen skal skjermingsgrunnlaget være lik vederlaget.*

§§ 10-40 til 10-48 med deloverskrift skal lyde:

Skattlegging av deltakere i ansvarlig selskap, kommandittselskap mv.

§ 10-40 Anvendelsesområde for bestemmelsene om skattlegging av deltakere i ansvarlig selskap, kommandittselskap mv.

(1) Bestemmelsene i §§ 10-41 til 10-48 gjelder for deltakere i ansvarlig selskap, kommandittselskap, indre selskap, partrederi og for stille *deltakere*.

(2) *Bestemmelsene* gjelder ikke for samarbeidsavtaler i petroleumsvirksomheten som nevnt i selskapsloven § 1-1 fjerde ledd. Bestemmelsene gjelder heller ikke for selskaper og sameier som driver produksjon av vannkraft når deltakerne selger det vesentlige av kraftproduksjonen på selvstendig basis.

§ 10-41 Fastsettelse av alminnelig inntekt

(1) Ved fastsettelse av alminnelig inntekt settes deltakers overskudd eller underskudd på deltakelsen til en andel av selskapets overskudd eller underskudd fastsatt etter reglene i skattelovgivningen som om selskapet var skattyter. Andel av underskudd i utenlandsk selskap kommer bare til fradrag dersom deltakeren uttrykkelig erklærer at alt underlagsmateriale til selskapets regnskap vil bli fremlagt på ligningsmyndighetenes *begjæring*.

(2) *Utbytte fra aksjeselskap og annet selskap som nevnt i § 2-38 første ledd a til c, inngår ikke i inntekten som fastsettes etter denne paragraf. Skatteloven § 2-38 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.*

(3) *Ved realisasjon av andel i løpet av inntektsåret skal årets overskudd eller underskudd på andelen fordeles forholdsmessig mellom overdrager og erverver av andelen etter antall måneder av året hver av dem har vært eier av andelen. Overdragelsesmåneden henføres til erververen.*

§ 10-42 Tillegg i alminnelig inntekt ved utdeling

(1) *Når personlig deltaker mottar utdeling fra selskapet, skal det beregnes tillegg i alminnelig inntekt etter denne paragraf.*

(2) *Som utdeling regnes enhver vederlagsfri overføring av verdier fra selskap til deltaker. Bestemmelsen i § 10-11 annet ledd siste punktum gjelder tilsvarende.*

(3) Tillegget settes til verdien av utdelingen, fratrukket a. *overskuddsandel etter § 10-41 multiplisert med deltakerens skattesats for alminnelig inntekt*
b. *skjerming etter femte ledd.*

(4) *Som utdeling regnes ikke tilbakebetaling av innbetalt kapital. For selskap med bestemt selskapskapital, er tilbakebetaling av innbetalt kapital betinget av særskilt vedtak om kapitalnedsettelse. I innbetalt kapital etter dette ledd medregnes korreksjoner i skjermingsgrunnlaget etter syvende ledd.*

(5) *Skjerming settes til skjermingsgrunnlaget etter sjette ledd multiplisert med en skjermingsrente. Skjermingsrenten fastsettes av departementet i forskrift.*

(6) *Skjermingsgrunnlaget er summen av netto kostpris for selskapsandelen, anskaffelseskostnader og deltakerens innskudd i selskapet, tillagt ubenyttet skjerming for tidligere år. Innskuddet fastsettes til gjennomsnittlig innskudd i året, målt kvartalsvis etter regler fastsatt av departementet. Tilbakebetaling av innbetalt kapital etter fjerde ledd reduserer skjermingsgrunnlaget.*

(7) *Er årets utdeling mindre enn inntektskatt etter § 10-41, skal differansen tillegges skjermingsgrunnlaget. Ved underskudd etter § 10-41 reduseres skjermingsgrunnlaget med deltakerens underskuddsandel, multiplisert med deltakerens skattesats på alminnelig inntekt.*

(8) *Skjermingen tilkommer den som er deltaker ved årets utgang.*

(9) *Dersom skjermingen overstiger årets utdeling fratrukket inntektskatt etter § 10-41, kan ubenyttet skjerming fremføres til fradrag i senere års utdeling fra samme selskap. Fremførbart beløp etter dette ledd skal ikke overstige årets skjerming. Departementet kan gi forskrift om at ubenyttet skjerming skal kunne overføres mellom virksomheter med høy grad av økonomisk og innholdsmessig nærhet.*

(10) *Ved negativt skjermingsgrunnlag settes årets skjerming til null.*

(11) *Departementet kan i forskrift bestemme at det skal gis fradrag etter tredje ledd også for naturressursskatt og grunnrenteskatt, jf. §§ 18-2 og 18-3, og fastsette nærmere regler om dette.*

§ 10-43 Fradragsbegrensning for kommandittister og stille deltakere ved fastsettelse av alminnelig inntekt

(1) Kommandittister kan ved fastsettelsen av alminnelig inntekt bare kreve fradrag for underskudd i kommandittselskapet innenfor en fradragsramme.

(2) Fradragsrammen fastsettes til:

- a. Kommandittistens andel av selskapets skattemessige verdier. Ved fastsettelsen av skattemessige verdier medregnes selskapets gevinst- og tapskonto og negativ saldo, jf. §§ 14-45 og 14-46, samt gevinster med betinget skattefritak.
- b. I verdien etter a gjøres
 1. fradrag for gjeld ved årsoppgjøret for det inntektsår fradragsrammen beregnes,
 2. tillegg av årets underskudd og ikke innkalt del av innskuddsforpliktelsen,
 3. korreksjon for over- eller underpris ved erverv av kommandittandelen.

(3) Hvis flere eier en kommandittandel i fellesskap, fastsettes en felles fradragsramme som fordeles i forhold til den enkeltes andel i kommandittandelen.

(4) Deltakers andel av underskudd som ikke kommer til fradrag på grunn av reglene i denne paragraf, kan fremføres til fradrag i senere års andel av overskudd fra selskapet, i annen alminnelig inntekt ved forhøyelse av innskuddsforpliktelsen eller i gevinst ved realisasjon av andel.

(5) Nedsettelse av innskuddsforpliktelsen eller utbetaling av overskudd inntektsføres i den utstrekning det medfører eller øker en negativ fradragsramme. Dette gjelder bare i den utstrekning kommandittisten tidligere har fått fradrag for beløpet.

(6) Reglene foran gjelder tilsvarende for stille deltakere.

§ 10-44 Gevinst og tap ved realisasjon av andel

(1) Gevinst ved realisasjon av andel, herunder innløsning av enkeltandeler eller oppløsning av selskapet, er skattepliktig som alminnelig inntekt. Tilsvarende tap er fradragsberettiget i annen alminnelig inntekt.

(2) *Gevinst eller tap settes til netto vederlag ved realisasjonen, fratrukket realisasjonskostnader og inngangsverdi etter tredje ledd. Ubenyttet skjerming, jf. § 10-42 niende ledd, kan føres til fradrag i gevinst ved realisasjon av andelen.*

(3) *Andelens inngangsverdi er netto kostpris for andelen og anskaffelseskostnader, tillagt deltakerens netto innskudd i selskapet og korrigert for endring i skjermingsgrunnlaget i eierperioden etter § 10-42 syvende ledd.*

(4) Gevinst inntektsføres og tap fradragsføres i realisasjonsåret.

(5) Departementet kan gi forskrift om hvordan inntekt skal fastsettes for deltakere som har endret ligningsmåte fra brutto- til nettoligning, og som pr. 31. desember 1991 hadde rett til

1. oppregulering av inngangsverdien på eiendeler som tilhørte selskapet, eller
2. skattefritak etter dagjeldende skattelov av 18. august 1911 nr. 8 § 43 annet ledd c-f for gevinst knyttet til selskapets eiendom.

§ 10-45 Disposisjoner mellom deltaker og selskap

I forhold til § 10-41 og § 10-42 anses disposisjoner mellom deltaker og selskap som foretatt mellom selvstendige skattesubjekter.

§ 10-46 Skattemessig kontinuitet ved arv og gave av andel i deltakerlignet selskap

Skatteloven § 10-33 gjelder tilsvarende ved arv og gave av andel i deltakerlignet selskap.

§ 10-47 Forskrift om utenlandsforhold

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 10-41 til 10-46 i utenlandsforhold, herunder gi regler om fastsettelse av skjermingsgrunnlaget i slike forhold.

§ 10-48 Overgangsbestemmelse

Deltakeres skjermingsgrunnlag, inngangsverdi og innbetalt kapital pr. 1. januar 2006 beregnes på grunnlag av selskapets skattemessige verdier. Departementet gir nærmere regler om fastsettelse av skjermingsgrunnlag, inngangsverdi og innbetalt kapital etter denne paragraf.

§ 12-2 første ledd bokstav g skal lyde:

g. beregnet personinntekt etter §§ 12-10 til 12-14.

§ 12-10 skal lyde:

§ 12-10 Vilkår for beregning av personinntekt

(1) Det skal beregnes personinntekt for eier av enkeltpersonforetak.

(2) Beregnet personinntekt fastsettes bare når et foretak driver virksomhet. Det skal beregnes personinntekt av inntekt som er innvunnet i virksomheten, selv om inntekten tidfestes etter at virksomheten har opphørt.

§ 12-11 oppheves.

Gjeldende § 12-12 blir ny § 12-11 og skal lyde:

§ 12-11 Beregning av personinntekt

(1) Alminnelig inntekt fra virksomheten før fradrag for fremførbart underskudd er utgangspunkt for beregning av personinntekt, jf. § 12-2 g. I den alminnelige inntekten gjøres de tillegg og fradrag som fremgår av denne og etterfølgende paragrafer.

(2) Følgende poster legges til:

- a. faktiske kapitalkostnader og -tap. Tap på kundefordringer skal likevel ikke legges til, heller ikke renter på gjeld som nevnt i § 12-12 annet ledd c, i den utstrekning gjelden ikke overstiger skjermingsgrunnlaget før fradrag etter § 12-12 annet ledd c,
- b. særskilt fradrag for fiskere og fangstfolk etter § 6-60, særskilt fradrag for sjøfolk etter § 6-61, jordbruksfradrag fastsatt etter § 8-1 sjette ledd, reindriftsfradrag fastsatt etter § 8-1 sjuende ledd og skiferfradrag fastsatt etter § 8-1 åttende ledd.

(3) Følgende poster trekkes fra:

- a. faktiske kapitalinntekter som avkastning av aksjer, bankinnskudd, obligasjoner, gjeldsbrev, utestående fordringer og lignende. Inntekt av kundefordringer skal likevel ikke trekkes fra,
- b. gevinst ved realisasjon av formuesobjekter som nevnt under a,
- c. beregnet skjermingsfradrag i virksomheten fastsatt etter § 12-12.

Gjeldende §§ 12-13 blir ny § 12-12 og skal lyde:

§ 12-12 Skjermingsfradrag

(1) *Skjermingsfradraget* er lik *skjermingsgrunnlaget* etter annet ledd multiplisert med *skjermingsrenten* etter tredje ledd.

(2) *Skjermingsgrunnlaget* fastsettes etter følgende regler:

- a. *Skjermingsgrunnlaget* omfatter følgende eiendeler, forutsatt at de har virket i virksomheten:
 1. varige og betydelige driftsmidler, jf. § 14-40 første ledd,
 2. varer,
 3. kundefordringer,
 4. ervervet forretningsverdi og annet ervervet immaterielt formuesobjekt. *Skjermingsgrunnlaget* kan tillegges forsikrings- og utviklingskostnader i den utstrekning de ikke er skattemessig fradrag.
- b. Eiendeler som benyttes til velferdstiltak som for det vesentligste brukes utenom arbeidstid, skal ikke regnes med i *skjermingsgrunnlaget*.
- c. Ved fastsettelsen av *skjermingsgrunnlaget* gjøres det *fradrag for gjeld til finansinstitusjoner og gjeld som knytter seg til mengdegjeldsbrev*.
- d. Ved fastsettelsen av *skjermingsgrunnlaget* fradras verdien av leverandørkreditter og forskuddsbetalinger fra kunder.
- e. *Skjermingsgrunnlaget* skal verdsettes til middelverdien av de inngående og utgående verdier. Skattemessig verdi legges til grunn ved verdsettelsen, med følgende unntak:
 1. Ikke-avskrivbar eiendel skal verdsettes til den høyeste verdi av eiendelens historiske kostpris og ligningsverdi.
 2. Eiendel kan verdsettes til bokført verdi i regnskap oppgjort etter reglene i regnskapsloven dersom slik verdsettelse er lagt til grunn for eiendelen ved fastsettelsen av kapitalavkastningsgrunnlaget i inntektsåret 1999. Skattyteren kan frafalle fortsatt verdsettelse etter dette nummer, til fordel for verdsettelse til skattemessig verdi eller etter nr. 1.
 3. Driftsmidler som etter sin art skal regnes med i *skjermingsgrunnlaget*, men som har en uforholdsmessig høy verdi, skal regnes med kun for et beløp som anses alminnelig i den aktuelle type virksomhet.
- f. Den verdsettelsesmetoden som er lagt til grunn det første året for eiendelen, er bindende for senere år.

(3) *Departementet fastsetter i forskrift den maksimale skjermingsrenten* for det enkelte inntektsår.

Gjeldende § 12-14 oppheves.

Gjeldende § 12-15 blir ny § 12-13 og skal lyde:

§ 12-13 Lønnsfradrag

(1) Dersom det er ansatte lønnstakere i virksomheten, skal det ved fastsettelsen av beregnet personinntekt gis et lønnsfradrag. Det samlede lønnsfradraget settes til 20 prosent av summen av

- a. virksomhetens lønnsutbetaling,
- b. arbeidsgiveravgift og andre trygdeavgifter for ansatte.

(2) Lønnsfradraget kan ikke redusere personinntekten for den enkelte skattyter under et grensebeløp på seks ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Lønnsfradrag kan kun kreves i det år som lønnskostnadene refererer seg til. Fremførbar negativ personinntekt kommer til fradrag etter at det er gitt fradrag for det særskilte lønnsfradraget.

Gjeldende § 12-16 blir ny § 12-14 og skal lyde:

§ 12-14 Fremføring av negativ beregnet personinntekt

(1) Beregnet negativ personinntekt kan ikke trekkes fra i personinntekt utenfor *virksomheten*, men kan kreves fremført mot positiv beregnet personinntekt i senere år fra den samme *virksomheten*.

(2) Adgangen til å fremføre negativ beregnet personinntekt faller bort i den utstrekning skattyteren unnlater fremføring det første året vedkommende har anledning til det.

Gjeldende § 12-17 oppheves.

IX

§ 5-31 bokstav c skal lyde:

- c. skattefradrag etter § 16-40 og *utbetalt støtte for ulønnet arbeidsinnsats i prosjekt godkjent etter § 16-40*.

Ny § 16-41 skal lyde:

Dersom summen av skattefradrag og støtte fra Norges forskningsråd i prosjekt godkjent etter § 16-40 overstiger beløpsbegrensningene i § 16-40 første ledd, jf. annet ledd bokstav a, nedsettes skattefradraget med det overstigende beløp.

X

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2004.

Endringen under III trer i kraft straks med virkning for utbytter som innvinnenes fra og med inntektsåret 2004 og for gevinster og tap som realiseres fra og med 26. mars 2004.

Endringen under IV trer i kraft straks med virkning for uttak foretatt i perioden 26. desember 2004 til 31. desember 2005.

Endringen under V trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 2005.

Endringene under VI trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2005.

Endringen under VII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2005. Kravene til EØS- registrering må være oppfylt fra og med 1. juli 2005.

Endringene under VIII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2006.

Endringene under IX trer i kraft fra den tid departementet bestemmer.

XI

Ved ikrafttredelse av endringen under VIII gjelder følgende overgangsregel:

Overgang fra nettoligning til bruttoligning som følge av avviklingen av reglene om nettoligning av visse sameier i skatteloven § 10-40 annet ledd, skal ikke anses som skattemessig realisasjon av de enkelte sameieres andeler i sameiet. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne overgangsregel.

I .

L o v

om endring i lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.

I lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. gjøres følgende endring:

I

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Kompensasjon ytes likevel for anskaffelser til boliger med helseformål eller sosiale formål. Det samme gjelder fellesanlegg i tilknytning til boligene. *Kompensasjon ytes også for anskaffelser til kommunale havner på virksomhetsområder hvor det oppkreves havneavgifter.*

II

Endringen under I trer i kraft straks.

J .

L o v

om endringer i lov 10. desember 2004 nr. 77 om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv.

I lov 10. desember 2004 nr. 77 om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. gjøres følgende endringer:

I

Overgangsregel E skal lyde:

(1) Det skal ikke foretas realisasjonsoppgjør når personlig skattyter etter denne overgangsregel overfører samtlige av sine aksjer *eller andeler i ett eller flere aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper, deltakerlignede selskaper* eller tilsvarende selskaper i andre EØS-land, *mot vederlag i aksjer i det mottakende selskap. Det mottakende selskap kan være et aksjeselskap, allmennaksjeselskap eller tilsvarende selskap i andre EØS-land. Det mottaken-*

de selskap må bli eier av minst 10 prosent av aksjekapitalen i de overførte selskaper.

(2) Skattemessig inngangsverdi på overdragende skattyters vederlag i aksjer settes lik skattyters inngangsverdi på de overførte aksjer *eller andeler* med tillegg av eventuelt kontantinnskudd. Overdragende skattyters øvrige skatteposisjoner knyttet til de overførte aksjer *eller andeler* videreføres på vederlagsaksjene. Mottakende selskap må videreføre overdragende aksjonærs *eller andelseiers* skattemessige inngangsverdier og ervervstidspunkt knyttet til de overførte aksjer *eller andeler*.

(3) *Hvis vederlaget består i aksjer som erverves ved stiftelse eller kapitalforhøyelse, kommer bestemmelsen bare til anvendelse hvis det mottakende selskapet er stiftet eller kapitalforhøyelsen har skjedd og melding om dette er sendt Foretaksregisteret eller tilsvarende utenlandsk register innen 31. desember 2005. I andre tilfeller kommer bestemmelsen til anvendelse hvor den personlige aksjonær eller andelseier har overført aksjene eller andelene til selskapet og vederlagsaksjene er ervervet innen 31. desember 2005.*

(4) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne overgangsregel.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 2005.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

K.

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med budsjettet for 2006 fremme forslag til overgangsregler som tar hensyn til at riggselskapenes årlige skattebelastning ikke blir urimelig stor, og at egenkapitalen ikke blir urimelig belastet i overgangsårene.

Presidenten: K vil i henhold til forretningsordenens § 30 fjerde ledd bli å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

I

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endring:

§ 8-3 første ledd skal lyde:

Dersom årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning som skal sendes til Regnskapsregisteret ikke er avsendt før 1. august i året etter regnskapsåret, skal den regnskapspliktige betale forsinkelsesgebyr inntil innsendingsplikten er oppfylt, men ikke for mer enn 26 uker. Er regnskapsåret avsluttet på en dato fra 1. januar til 30. juni, er *fristen* etter første punktum 1. februar. Forsinkelsesgebyr ved innsendingsplikt etter § 8-2 annet ledd påløper ikke før tidligst en måned etter at det utenlandske foretaket skal offentliggjøre årsregnskapet i henhold til reglene for dette i hjemstaten. Departementet kan i forskrift *utsette fristene etter første og annet punktum med inntil en måned, og gi andre regler om forsinkelsesgebyr.*

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Magnar Lund Bergo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 2, fra Ulf Erik Knudsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Magnar Lund Bergo på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Eli Sollied Øveraas på vegne av Senterpartiet

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om at det innføres en utvidet plikt til å offentliggjøre partienes inntekter 1. september i valgår.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Politiske partier kan ikke ha inntekter fra spilleautomater, dette innbefatter også inntekter generert fra spilleautomater utplassert i lokaler hvor det spilles bingo.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partiloven)

Presidenten: Det voteres først over forslag nr. 4, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«§ 11 andre ledd siste punktum skal lyde:

Av den samlede støtte fordeles 8/10 som stemmestøtte og 2/10 som grunnstøtte.

§ 12 andre ledd siste punktum skal lyde:

Av den samlede støtte fordeles 8/10 som stemmestøtte og 2/10 som grunnstøtte.

§ 13 andre ledd siste punktum skal lyde:

Av den samlede støtte fordeles 8/10 som stemmestøtte og 2/10 som grunnstøtte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 72 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.58.13)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 17 tredje ledd nytt punkt c skal lyde:

Organisasjoner som indirekte eller direkte mottar offentlig støtte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 65 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.58.33)

Presidenten: Presidenten antar at når mindretallsforslagene er falt, støttes innstillingen subsidiært.

Videre var innstillet:

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 *Lovens formål og virkeområde*

(1) Lovens formål er:

- å legge til rette for valg etter lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) gjennom en offentlig registreringsordning for de politiske partiene,

- å etablere rammer for partienes finansielle forhold som bidrar til å sikre dem et finansielt grunnlag gjennom offentlige tilskudd og ellers bidra til å øke partienes selvfinansieringsevne og uavhengighet og
 - å sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon og uønskede bindinger ved at det er åpenhet om finansieringen av de politiske partienes virksomhet.
- (2) Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til forholdene der.
- (3) Kapittel 3 og 4 gjelder for partier som er registrert i samsvar med kapittel 2.

Kapittel 2 Registrering av politiske partier

§ 2 Registreringsmyndigheten. Virkninger av registreringen

- (1) Et politisk parti som oppfyller vilkårene i § 3, kan søke om registrering av partinavnet i Partiregisteret som føres av Registerenheten i Brønnøysund.
- (2) Før partiet kan bli registrert i Partiregisteret, må det registreres i Enhetsregisteret og tildeles et eget organisasjonsnummer, jf. enhetsregisterloven § 5. Når partiet er registrert i Enhetsregisteret, legges de opplysninger som der er registrert, til grunn for Partiregisteret.
- (3) Registrering i Partiregisteret innebærer at partiet får enerett til å stille valglistene under det registrerte navnet.

§ 3 Vilkår for registrering av partinavn i Partiregisteret

- (1) For at et partinavn skal kunne bli registrert i Partiregisteret, må det ikke kunne forveksles med navnet på
- a) annet parti registrert i Partiregisteret eller
 - b) samepolitisk enhet registrert hos Sametinget
- Når særlige grunner foreligger, kan registreringsmyndigheten også ellers nekte å registrere partinavn.
- (2) Sammen med søknaden skal partiet legge ved følgende dokumentasjon:
- a) stiftelsesprotokoll for partiet,
 - b) opplysning om hvem som er valgt til medlemmer i partiets utøvende organ, og som har fullmakt til å representere partiet sentralt i saker etter denne loven,
 - c) vedtekt som fastsetter hvilket organ i partiet som velger partiets utøvende organ, og
 - d) erklæring fra minst 5 000 personer med stemmerett ved stortingsvalg, om at de ønsker partinavnet registrert. Den som avgir erklæring, må ha nådd stemmerettsalderen innen utløpet av det kalenderår søknaden fremsettes. Settes søknaden frem mindre enn ett år før et valg, er det tilstrekkelig at stemmerettsalderen er nådd innen utløpet av valgåret. Av erklæringen skal fremgå navnet, fødselsdatoen og adressen til den som har avgitt den. Erklæringen skal være egenhendig underskrevet og datert av den som har avgitt den. Ingen erklæring skal være mer enn ett år eldre enn søknaden.
- (3) Søknaden må ha blitt journalført hos registreringsmyndigheten innen 2. januar i valgåret, for at registreringen skal kunne få virkning ved valget.

§ 4 Endring av registrert partinavn. Sammenslåing av partier under nytt navn

- (1) Et registrert politisk parti kan søke om å få endre det registrerte partinavnet. Bestemmelsene i § 3 gjelder tilsvarende. Til erstatning for stiftelsesprotokoll skal det legges ved protokoll fra det møtet hvor det ble vedtatt å endre navnet på partiet. Hvis partiet fikk minst 500 stemmer i ett fylke eller minst 5 000 stemmer i hele landet ved siste stortingsvalg, gjelder ikke vilkårene i § 3 annet ledd bokstav d.
- (2) Hvis to eller flere registrerte partier slår seg sammen og søker registrering under et nytt navn, anses det for søknad om navneendring. Til erstatning for stiftelsesprotokoll skal det legges ved protokoll fra det møtet hvor det ble vedtatt å slå partiene sammen og søke registrering under et nytt navn. Hvis ett av partiene fikk minst 500 stemmer i ett fylke eller minst 5 000 stemmer i hele landet ved siste stortingsvalg, gjelder ikke vilkårene i § 3 annet ledd bokstav d.

§ 5 Avregistrering. Når et partinavn blir fritt

- (1) Virkningen av registreringen opphører og partinavnet blir fritt når partiet ikke har stilt liste i noe valgdistrikt ved to påfølgende stortingsvalg. Partinavnet skal da strykes fra Partiregisteret.
- (2) Det samme gjelder fire år etter at partiet er oppløst eller har skiftet navn.

§ 6 Opplysning om hvem som sitter i partiets utøvende organ

- (1) Registrerte partier skal ved endring av tidligere registrerte opplysninger, sende melding til Registerenheten i Brønnøysund om hvem som er medlemmer av partiets utøvende organ.
- (2) Partiene skal innen 2. januar i valgåret sende inn oppdaterte opplysninger eller bekreftelse på de opplysninger som er registrert i Partiregisteret, om hvem som er medlemmer i partiets utøvende organ med virkning for valget. Registreringsmyndigheten skal i god tid innen fristen informere partiene om de opplysninger som er registrert i Partiregisteret.

§ 7 Kunngjøring av vedtak

Registreringsmyndigheten skal kunngjøre vedtak om registrering av nye partinavn eller sletting av navn fra Partiregisteret.

§ 8 Klage

- (1) Registreringsmyndighetens vedtak etter dette kapittel kan påklages til Partilovnemnda, jf. kapittel 5. Fristen for å klage er tre uker. Klagen fremsettes for registerfører og skal være skriftlig og begrunnet. Nemnda sender melding om avgjørelser i klagesaker til registerfører. Nemndas vedtak i klagesaker skal kunngjøres.
- (2) Partilovnemndas vedtak kan bringes inn for domstolene. Søksmål må i tilfelle reises innen to uker fra det tidspunktet melding om nemndas vedtak med opplysning om søksmålsfristen kom frem til vedkommende

part. En rettsavgjørelse om partiregistrering har bare virkning for et forestående valg dersom den er rettskraftig senest 31. mars i valgåret. Inntil eventuell rettskraftig dom foreligger, legges nemndas vedtak til grunn for Partiregisteret.

§ 9 Forskrift

Departementet kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om registreringsordningen og om registreringsmyndighetens virksomhet.

Kapittel 3 Finansiering av politiske partiers organisasjoner og folkevalgte grupper

§ 10 Overordnede prinsipper for offentlig støtte

(1) Statlig tilskudd til politiske partiers organisasjoner på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå ytes med de beløp som fastsettes av Stortinget.

(2) Stortinget finansierer de folkevalgte gruppene i Stortinget. Fylkeskommunen finansierer de folkevalgte gruppene i fylkestinget. Kommunen finansierer de folkevalgte gruppene i kommunestyret. Støtten til de folkevalgte gruppene i fylkestinget og kommunestyret skal ytes forholdsmessig etter deres oppslutning ved valget.

(3) Til støtte fra stat, kommune eller fylkeskommune skal det ikke knyttes betingelser som kan komme i konflikt med de politiske partienes selvstendighet og uavhengighet.

(4) Myndighetene skal ikke føre kontroll med partienes eller gruppenes disponering av støtten.

§ 11 Statlig tilskudd til politiske partiers organisasjoner og ungdomsorganisasjoner på nasjonalt nivå

(1) Politiske partier kan søke departementet om statlig støtte til partiets organisasjon på nasjonalt nivå. Støtten ytes som stemmestøtte og grunnstøtte.

(2) Stemmestøtte ytes som et likt kronebeløp per stemme oppnådd ved siste stortingsvalg. Grunnstøtte ytes som et likt kronebeløp til partier som ved siste stortingsvalg mottok minst 2,5 % av stemmene på landsbasis eller som fikk innvalgt minst én representant i Stortinget. Av den samlede støtte fordeles 9/10 som stemmestøtte og 1/10 som grunnstøtte.

(3) Den sentrale ungdomsorganisasjonen til et politisk parti som er berettiget til stemmestøtte, kan søke departementet om statlig støtte. Støtten ytes som et likt kronebeløp per stemme partiet oppnådde ved siste stortingsvalg.

(4) Søknad om støtte første år etter et valg anses å gjelde hele valgperioden så lenge søkeren ikke gir annen underretning i perioden.

§ 12 Statlig tilskudd til politiske partiers organisasjoner og ungdomsorganisasjoner i fylkene

(1) En fylkesorganisasjon for et parti kan søke om støtte. Støtten ytes som stemmestøtte og grunnstøtte. Partiorganisasjonene i Oslo kan søke om støtte både som fylkesorganisasjon og som kommuneorganisasjon, jf. § 13.

(2) Stemmestøtte ytes som et likt kronebeløp per stemme oppnådd i fylket ved siste fylkestingsvalg. Grunnstøt-

te ytes som et likt kronebeløp til partier som ved siste fylkestingsvalg mottok minst 4 % av stemmene i fylket eller som fikk innvalgt minst én representant i fylkestinget. Av den samlede støtte fordeles 9/10 som stemmestøtte og 1/10 som grunnstøtte.

(3) Fylkesungdomsorganisasjonen til et parti som er berettiget til stemmestøtte, kan søke om statlig støtte. Støtten ytes som et likt kronebeløp per stemme partiet oppnådde ved siste fylkestingsvalg i fylket.

(4) Søknaden sendes til fylkesmannen. Søknad om støtte første år etter et valg anses å gjelde hele valgperioden så lenge søkeren ikke gir annen underretning i perioden. Støtten utbetales av fylkesmannen til partienes fylkesorganisasjoner og ungdomsorganisasjoner.

(5) Felleslister, bestående av partier som alle oppfyller vilkårene i kapittel 2, kan søke om stemmestøtte og grunnstøtte. Støtten beregnes i samsvar med annet ledd. Partienes omforente forslag til fordeling legges til grunn for utbetalingene. Blir partiene på felleslisten selv ikke enige om fordelingen, skal støtten fordeles etter skjønn og med utgangspunkt i stemmetallene for partiene på landsbasis eller etter stemmetallene ved et tidligere valg.

§ 13 Statlig tilskudd til politiske partiers organisasjoner i kommunene

(1) En kommuneorganisasjon for et parti kan søke om støtte. Støtten ytes som stemmestøtte og grunnstøtte. Partiorganisasjonene i Oslo kan søke om støtte både som kommuneorganisasjon og som fylkesorganisasjon, jf. § 12.

(2) Stemmestøtte ytes som et likt kronebeløp per stemme oppnådd i kommunen ved siste kommunestyrevalg. Grunnstøtte ytes som et likt kronebeløp til partier som ved siste kommunestyrevalg mottok minst 4 % av stemmene i kommunen eller som fikk innvalgt minst én representant i kommunestyret. Av den samlede støtte fordeles 9/10 som stemmestøtte og 1/10 som grunnstøtte.

(3) Søknaden sendes til fylkesmannen. Søknad om støtte første år etter et valg anses å gjelde hele valgperioden så lenge søkeren ikke gir annen underretning i perioden. Støtten utbetales av fylkesmannen til partienes kommuneorganisasjoner.

(4) Felleslister, bestående av partier som alle oppfyller vilkårene i kapittel 2, kan søke om stemmestøtte og grunnstøtte. Støtten beregnes i samsvar med annet ledd. Partienes omforente forslag til fordeling legges til grunn for utbetalingene. Blir partiene på felleslisten selv ikke enige om fordelingen, skal støtten fordeles etter skjønn og med utgangspunkt i stemmetallene for partiene på landsbasis eller etter stemmetallene ved et tidligere valg.

§ 14 Departementets adgang til å holde tilbake statsstøtten

Departementet kan sette som vilkår for utbetaling av statstilskudd til et parti eller partiledde at dette har foretatt innberetning etter reglene i kapittel 4.

§ 15 Klage over vedtak om statlig støtte

Vedtak om tildeling av statsstøtte kan påklages til Partilovnemnda, jf. kapittel 5, innen tre uker etter at det ble fattet. Nemndas vedtak kan bringes inn for domstolene.

§ 16 Forskrift

Departementet kan gi forskrift om at stemmestøtte ikke skal utbetales under en viss beløpsgrense.

Kapittel 4 Støtte fra andre. Innberetning om partiers inntekter og inntektskilder. Offentliggjøring

§ 17 Adgangen til å motta gaver

(1) Det er tillatt for alle å gi bidrag til politiske partier med de begrensninger som følger av bestemmelsen her.

(2) Politiske partier kan ikke motta bidrag dersom givieren er ukjent for partiet (anonyme bidrag). Slike bidrag tilfaller statskassen.

(3) Politiske partier kan ikke motta bidrag fra:

- a) rettssubjekter under statens eller annen offentlig myndighets kontroll,
- b) utenlandske givere, det vil si privatpersoner som ikke er norske statsborgere eller som ikke oppfyller vilkårene for å ha stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalg, jf. valgloven § 2–2, eller juridiske personer som er registrert i utlandet.

(4) Med bidrag menes i denne bestemmelse enhver form for støtte som partiet vil være forpliktet til å innberette i medhold av § 19.

§ 18 Innberetningsplikt og rapporteringsperioden

(1) Alle politiske partier, herunder organisatoriske ledd av partier som er omfattet av denne loven, skal avgis årlige innberetninger om sine inntekter.

(2) Innberetningen skal omfatte inntekter i perioden 1. januar til 31. desember og skal avgis senest seks måneder etter regnskapsårets avslutning.

(3) Partier eller partiledde som i løpet av året har hatt samlede inntekter på under 10 000 kroner etter fradrag av all offentlig støtte, er unntatt fra plikten til å innberette inntektsregnskap etter § 19. Disse plikter å avgis en erklæring om at inntektene for året har vært under dette nivået.

(4) Innberetning av inntektsregnskaper etter § 19, eller erklæringer i henhold til tredje ledd i denne paragraf, sendes det sentrale registeret for ordningen.

§ 19 Inntekter som skal innberettes

(1) Innberetningen skal inneholde en fullstendig oversikt over de inntekter partiet eller partiledde har hatt i løpet av perioden.

(2) Inntektene skal kategoriseres på følgende måte:

Offentlig støtte:

- a) Statlig støtte etter kapittel 3
- b) Kommunal/fylkeskommunal partistøtte
- c) Annen offentlig støtte

Inntekter av egen virksomhet:

- d) Kontingentinntekter

e) Inntekter fra lotterier, innsamlingsaksjoner og lignende

f) Kapitalinntekter

g) Inntekter fra forretningsvirksomhet

h) Andre inntekter

Bidrag fra andre:

i) Privatpersoner

j) Kommersielle foretak

k) Organisasjoner i arbeidslivet

l) Andre organisasjoner, foreninger og sammenslutninger, institusjoner, stiftelser og fond

m) Andre

Interne overføringer:

n) Overføringer fra andre partiledde

(3) Med bidrag menes pengebidrag og verdien av varer, tjenester og andre tilsvarende ytelser som er mottatt vederlagsfritt eller til underpris. Ytelse fra privatpersoner som består i ordinært dugnadsarbeid som ikke krever særskilte kvalifikasjoner, eller som ikke er en del av bidragsyters inntektsgrunnlag, regnes ikke som bidrag. Det samme gjelder utlån av lokaler og gjenstander fra privatpersoner som ikke har dette som del av sitt inntektsgrunnlag.

(4) Andre bidrag enn pengebidrag skal verdsettes til omsetningsverdi og innberettes som inntekt. Slike bidrag under de fastsatte beløpsgrenser i § 20 første ledd kan likevel unntas.

§ 20 Identifisering av bidrag og bidragsytere

(1) Dersom en bidragsyter i løpet av perioden har gitt ett eller flere bidrag til partiets hovedorganisasjon som til sammen utgjør en verdi av 30 000 kroner eller mer, skal bidragets verdi og bidragsyterens identitet oppgis særskilt. Det samme gjelder for bidrag til partiledde på fylkeskommunalt nivå som til sammen utgjør en verdi av 20 000 kroner eller mer, og for bidrag til partiledde på kommunalt nivå som til sammen utgjør en verdi av 10 000 kroner eller mer. Bidrag til partienes ungdomsorganisasjoner følger reglene for bidrag til morpartiet på tilsvarende nivå.

(2) Privatpersoner skal identifiseres med navn og bostedskommune. Andre bidragsytere skal identifiseres med navn og postadresse.

§ 21 Erklæringer, signatur og revisorgodkjenning

(1) Innberetningen skal inneholde en erklæring om at partiet eller partiledde ikke har hatt andre inntekter enn oppgitt.

(2) Dersom det er inngått politiske eller forretningsmessige avtaler med noen bidragsytere, skal det avgis erklæring om dette i innberetningen. Partiet eller partiledde plikter på forespørsel å gi innsyn i avtaler inngått med bidragsytere.

(3) Innberetning fra partiets hovedorganisasjon skal undertegnes av partiets leder og være godkjent av revisor.

(4) Innberetning, herunder erklæring etter § 18 tredje ledd fra partier eller partiledde på kommunalt og fylkeskommunalt nivå, skal undertegnes av den som søker om eller kvitterer for partistøtte etter kapittel 3 og ett annet styremedlem. Revisorgodkjenning er ikke nødvendig.

§ 22 Offentliggjøring

(1) Det opprettes et sentralt register for innberetninger etter denne loven.

(2) Det sentrale registeret skal sammenstille opplysningene om partienes inntekter og inntektskilder og gjøre dette offentlig tilgjengelig på hensiktsmessig måte, for eksempel ved bruk av elektroniske hjelpemidler. Registeret skal sende en oversikt til Partilovnemnda og departementet over partier eller partiledde som ikke har overholdt innberetningskravet innen fristen.

(3) Nærmere regler om innberetningsmåten og om organiseringen av det sentrale registeret fastsettes i forskrift av departementet.

§ 23 Innsyn i partiers regnskaper

Partier eller partiledde som er omfattet av denne lov, plikter på forespørsel å gi innsyn i det regnskap som er utarbeidet for siste år.

Kapittel 5 Nemnd for klagebehandling mv.

§ 24 Nemnd for fordeling av tilskudd og klagebehandling

(1) Partilovnemnda er et uavhengig forvaltningsorgan administrativt underordnet Kongen og departementet. Kongen og departementet kan ikke gi instruks om eller omgjøre Partilovnemndas utøving av myndighet i enkelttilfeller etter loven.

(2) Partilovnemnda skal:

- a) tolke det aktuelle regelverket
- b) fatte vedtak om tilbakeholdelse av støtte
- c) avgjøre klager over vedtak om registrering, jf. § 8
- d) avgjøre klager over vedtak om tildeling av statlig støtte, jf. § 15

§ 25 Nemndas sammensetning

Nemndas medlemmer oppnevnes av Kongen i statsråd for seks år av gangen.

Nemnda skal ha minst fem medlemmer. Lederen skal ha dommerkompetanse.

§ 26 Nemndas årlige rapport

Nemnda skal avgi årlig rapport om sin virksomhet. Rapporten overleveres departementet innen 1. oktober.

§ 27 Forskrift

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om nemndas virksomhet. Departementet kan videre gi forskrift om klagerett over nemndas avgjørelser i saker om dokumentinnsyn etter forvaltningsloven og offentlighetsloven og saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36.

Kapittel 6 Ikrafttreddelses- og overgangsregler

§ 28 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves kapittel 5 i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven).

(2) Kongen bestemmer når lov 22. mai 1998 nr. 30 om offentliggjøring av politiske partiers inntekter oppheves.

(3) Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 9. juni 1972 nr. 31 om reinbeiting i henhold til konvensjon av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite

I

I lov 9. juni 1972 nr. 31 om reinbeiting i henhold til konvensjon av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige

§ 1 skal lyde:

Formålet med denne lov er å gi grunnlag for en bærekraftig utvikling for norske samers reindrift samt å sikre stabile og forutsigbare rammevilkår som bidrar til en bærekraftig grenseoverskridende reindrift, inntil en ny konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite kan tre i kraft.

Svenske samers reinbeiting i Norge kan bare foregå i de beiteområder som er fastsatt av Kongen ved forskrift. Beiteområdene skal fastsettes med utgangspunkt i den tidligere konvensjonen av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite (konvensjonen). Kongen kan foreta justeringer av områdene dersom norske reinbeitedistrikter blir forhindret i å utnytte vinterbeiter i Sverige som de har hatt rett til etter konvensjonen. Slike justeringer kan også foretas dersom norske og svenske reindrifsutøvere avtaler en annen bruk av beiteområdene.

§ 3 skal lyde:

Kongen kan ved forskrift fastsette at svensk rein kan oppholde seg i bestemte områder til annen tid enn fastsatt i § 2 når reindrift foregår i tilstøtende grensetrakter i Sverige.

§ 23 annet ledd innledningen skal lyde:

For umerket rein som befinner seg i beiteområder *som er fastsatt ved forskrift etter § 1* til beitetid som bestemt i § 2 for vedkommende område, gjelder *likevel* følgende:

§ 59 oppheves.

§ 60 skal lyde:

Kongen kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring av *loven*.

II

Loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde henstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i folketrygdlova og alkohollova

I

Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd blir endra slik:

§ 9-6 andre ledd skal lyde:

Dersom en arbeidstaker *har kronisk syke eller funksjonshemmete barn* og dette fører til en markert høyere risiko for fravær fra arbeidet, ytes det omsorgspenger *etter reglene i første ledd med tillegg av 10 stønadsdager for hvert kronisk sykt eller funksjonshemmet barn*. Når arbeidstakeren er alene om omsorgen, *dobles antall stønadsdager*

II

Lov 17. desember 2004 nr. 85 om lov om endringer i folketrygdlova og i enkelte andre lover blir endra slik:

I IV nr. 2 skal formuleringa «*trer i kraft 1. juli 2005*» endrast til «*vert oppheva*».

III

Lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. blir endra slik:

§ 1-2 andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard, Jan Mayen og kontinentalsokkelen *og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold*.

§ 1-7 b tredje og fjerde ledd skal lyde:

I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, kan det også tas hensyn til personens nærstående innflytelse på virksomheten. Med nærstående menes

- 1) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold
- 2) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje, samt søsken
- 3) *ektefelle til eller person som bor sammen med person som nevnt i nummer 2 i ekteskapslignende forhold*

Ved vurderingen av bevillingshavers og andre persons vandel etter første ledd kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.

Noverande § 1-7b fjerde og femte ledd blir femte og sjette ledd.

§ 3-1 første og andre ledd skal lyde:

Salg av *alkoholholdig drikk* med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling, *eller på grunnlag av tillatelse som nevnt i § 3-1a*.

Salg av *annen alkoholholdig drikk* enn nevnt i første ledd kan bare foretas på grunnlag av kommunal bevilling, *eller på grunnlag av tillatelse som nevnt i § 3-1a*. Det gjelder også der salget skal drives av et selskap som helt eller delvis eies av kommunen. Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og en bestemt type virksomhet. Salgsbevilling kan ikke utøves sammen med skjenkebevilling i samme lokale.

Ny § 3-1a skal lyde:

§ 3-1a. *Salg av alkoholholdig drikk på flyplasser*

Avgiftsfritt salg av alkoholholdig drikk kan skje etter tillatelse fra toll- og avgiftsetaten. Tillatelse kan kun gis for salg til reisende på vei til utland fra norske flyplasser eller til reisende som ankommer norske flyplasser fra utland. Tillatelse kan ikke gis for reisende på vei til eller fra Svalbard, Jan Mayen og kontinentalsokkelen.

For slikt salg gjelder § 3-1 sjetten ledd tilsvarende.

IV

Ikraftsetjings- og overgangsforesegner

1. Endringane i folketrygdlova § 9-6 andre ledd trer i kraft 1. juli 2005.
2. Endringane i lov i lov 17. desember 2004 nr. 85 om lov om endringer i folketrygdlova og i enkelte andre lover punkt IV nr. 2 trer i kraft straks.
3. Endringane i alkohollova § 3-1 første og andre ledd og § 3-1a gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan fastsetje nærare overgangsreglar.

4. Endringane i alkohollova § 1-2 andre ledd og § 1-7 b skal gjelde frå den tid Kongen fastset.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om interimorganisering av ny arbeids- og velferdsetat

§ 1 Interimsorganisasjon

Det opprettes et organ som skal planlegge og forberede gjennomføringen av statlige oppgaver innenfor en ny arbeids- og velferdsforvaltning. Organet avvikles når den nye statlige arbeids- og velferdsetaten er etablert.

§ 2 Organets myndighet

Organet kan overfor Aetat og trygdeetaten utøve myndighet i spørsmål av betydning for den fremtidige arbeids- og velferdsforvaltningen. Organet representerer Aetat og trygdeetaten også overfor kontraktspartner og andre i slike spørsmål.

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om rekkevidden av organets myndighet og med bindende virkning avgjøre uenighet om organets myndighet.

§ 3 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister m.m.

I

I lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister gjøres følgende endringer:

§ 14 første ledd skal lyde:

Hvis *rettens leder og nestleder* er *ugilde* eller har forfall, oppnevner *departementet* stedfortreder.

§ 19 nr. 1 skal lyde:

Rettens leder, eller nestlederen når rettens leder bestemmer det, leder forhandlingene.

I følgende bestemmelser endres «formann» til «leder»:
§ 6 nr. 2 annet ledd første og annet punktum, § 7 nr. 4 annet ledd og nr. 5, § 10 nr. 1, nr. 2 og nr. 3 annet ledd, § 18 nr. 1 første ledd, § 21 nr. 1 første ledd, § 26 b nr. 2 første og annet ledd, § 46 nr. 2 første ledd og nr. 3.

I følgende bestemmelser endres «formannen» til «rettens leder»:

§ 14 annet ledd, § 18 nr. 1 tredje ledd, nr. 2 annet ledd, nr. 3, 4, 5, 6 første, annet og tredje punktum og nr. 7 første og tredje punktum, § 21 nr. 1 annet ledd og nr. 3, § 22 første ledd, § 25 nr. 2 første ledd og annet ledd annet og tredje punktum og nr. 3, § 26 nr. 3.

I følgende bestemmelser endres «nestformann» til «nestleder»:

§ 10 nr. 1, nr. 2 og nr. 3 annet ledd.

II

I lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister gjøres følgende endring:

§ 25 første ledd nr. 1 skal lyde:

Arbeidsrettens leder, nestleder og det medlem som det ikke skal avgis innstilling om etter § 11 i lov om arbeidstvister av 5. mai 1927.

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i folketrygdloven og
kontantstøtteloven (utvidelse av fedrekvoten, utvidet
rett til kontantstøtte for adopterte barn)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 14-7 første ledd skal lyde:

Fødselspenger kan ytes i en stønadperiode på opptil 265 stønadsdager (53 uker) med redusert dagsats, eller 215 stønadsdager (43 uker) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-8 første ledd fjerde punktum skal lyde:

Stønadperioden etter fødsel utgjør maksimalt 250 stønadsdager (50 uker) med redusert dagsats eller 200 stønadsdager (40 uker) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-9 annet ledd skal lyde:

Når både moren og faren har opptjent rett til fødselspenger, kan faren ta ut fødselspenger i en stønadperiode på opptil 220 stønadsdager (44 uker) med redusert dagsats eller opptil 170 stønadsdager (34 uker) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-10 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom morens yrkesaktivitet i opptjeningsstiden har svart til minst halv stilling og faren fyller vilkårene for rett til fødselspenger, er 25 stønadsdager (5 uker) av stønadperioden forbeholdt faren (fedrekvote).

§ 14-16 første ledd skal lyde:

Adopsjonspenger kan ytes i en stønadperiode på opptil 250 stønadsdager (50 uker) med redusert dagsats, eller 200 stønadsdager (40 uker) med full dagsats.

§ 14-18 første ledd skal lyde:

Når både adoptivmoren og adoptivfaren har opptjent rett til adopsjonspenger, kan adoptivfaren ta ut adopsjonspenger i en stønadperiode på opptil 250 stønadsdager

(50 uker) med redusert dagsats eller opptil 200 stønadsdager (40 uker) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-19 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom adoptivmorens yrkesaktivitet i opptjeningsstiden har svart til minst halv stilling og adoptivfaren fyller vilkårene for rett til adopsjonspenger, er 25 stønadsdager (5 uker) av stønadperioden forbeholdt adoptivfaren (fedrekvote).

§ 14-22 annet ledd bokstav c skal lyde:

c) de fem ukene (25 stønadsdagene) som er forbeholdt faren (fedrekvote), se § 14-10.

II

I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre skal § 10 nytt tredje ledd lyde:

Uavhengig av aldersgrensen i § 2 første ledd, kan kontantstøtte for adopterte barn utbetales i to år, forutsatt at barnet er under opplæringspliktig alder og heller ikke har startet grunnskoleopplæring, jf. opplæringslova § 2-1.

III

Loven trer i kraft 1. juli 2005.

Endringene i folketrygdloven gjelder for tilfeller der fødselen eller omsorgsovertakelsen skjer tidligst 1. juli 2005.

Endringen i kontantstøtteloven gjelder for tilfeller der det på ikrafttredelsestidspunktet er gått mindre enn to år siden stønadperioden for fulle adopsjonspenger ble avsluttet, eller tidspunktet stønadperioden ville blitt avsluttet dersom det var opptjent rett til adopsjonspenger.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 1 0*Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.